

БІБЛІОТЕКА
'КОВОГО ТОВА. ІМ. ШЕВЧЕНКА
у Львові.

III

П-12526

1931-1-12

БІБЛІОТЕКА
НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА
імені
ШЕВЧЕНКА
У ЛЬВОВІ.

Ч. _____ 27610/1931

111

7-12526

1931-1-12

08

СВІТ ДИТИНИ

АЛЬМАНАХ ДЛЯ ДІТИЙ

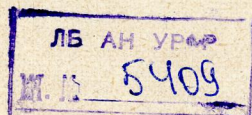
РІЧНИК XII.

Рад. 210-1/150

27610

Львів
Накладня Михайла Таранька
1931.

Зміст XII. річника.

1. Вірші.

Асник Адам:

Про що пташка співає 111.
Сонце 189.

Білоусів І.:

Світле Воскресення 105.

Блажкевич Іванна:

Величаєм тебе, мамо 143.
Подяка нашій мамі 140.
Чи є в світі що солодше 146.

Белявская О.:

Хто се буде 19.

Вільшенко Я.:

Схилися, дитино 321.

Волощак Андрій:

Ігорчик 183.
Ігорчикові радощі 356.

Волинська К.:

Птички відлітають 289.

Герета Олесь:

На стрічу Божому Дитяти 10.

Жуковецька Володимира:

Зелені віти 270.

Ігорків Ю.:

Братчик учитель 317.
Мати-кіця 144.
Закокурчені вороги 300.
З Новим Роком 1.
Іжак і круглі 54.
Лялі йдуть люлю 127.
Невдалося 120.
Перше причастія 253.
Партія шахів 281.
Письмо до мамусі 136.
Примірна Нуся 185.
Сніговий дід 29.
Строгий критик 46.
Чого худібка хоче 343.

Конопнічка Марія:

Не продам 163.
При віконці 338.
Що бачило сонце 103.

Коротинська Е.

Два щирі друзі 341.
Милянці баньки 241.
»Цюцюабка« 268.

Кравченко Уляна:

На свято мамусі 129.
Сирітська думка 156.

Кумка Михайло.:

В гостях 336.
Жиз з повітря 234.
Для сліпого 71.
Мишанка на селі 214.
Молодість — скарб 368.
Побреженька 119.
Слухняна доня 184.
Співає сумнісі 160.
Утопився дідусь 219.
Хитрий дід 309.
Хитрий синок 348.
Чи годинник ходить 165.
Школярник Хома 314.
Як не діти, то внуки 82.

Курпіта Теодор:

Грудень 353.
Пильний Грицуньо 350.

Лепкий Богдан:

До роботи 328.
Зимою 92.
Колисанка 251.
Працюй і щади 243.

Магир Микита:

Дві мами 150,

Неруда Ян:

Ненька 148.

Ор-От. (Опман Артур):

Прядільниця Небесна 297.
Услужний братчик 94.

Підгірянкз Марійка:

Гніздочко 156.
Дарунок з ярмарку 135.
Казочка 160.

Поразинська Яніна:

Гриби 307.

Ляльчині мамусі 340.
Сад осінню 311.
Пришляк В.:
Весняна пісня 181.
Пудловський Т.:
Зміна роль 333.
Пеліх В. Теодор:
В Карпатах 299.
Хронович Володимир:
В навічереі св. Миколая 364.
Журба рільника 120.
Люцине свято 165.
Мої жнива 197.
Ще спить земля 80.
Скажи мені мамо 229.
Шкрумеляк Юра:
Бажання дитини 133.
Жаб'ячий концерт 205.
Зі зіркою 7.
Рідна хата 262.
Христос родився 2.
Вершики без поданих авторів:
Забагато солодошів 366.
Зарадь злому завчасу 63.
Зима 337.
Моя курочка 277.
На совганці 41.
На бік з дороги 176.
Наймолодший 223.
Привіт рідному краєви 13.
Упертий осел 316.
2. Байки і казки.
Галя (Цегельська Олена):
Гордий віник і березова Мітла 33.
Як панчішка сама себе циркувала 65.
Грім-браття:
Три щасливці 173.
Крушельницький Володимир:
Історія Зеневого олівчика 212.
Крилов Іван:
Квартет 312.
Лебідь, шука і рак 365.
Куака Михайло:
Лис і цап 1.6.
Лотоцький Антін:
Двацять перша казка дідуса Тараса 321.
Люпенко Петро (Вовк Петро):
На двох стільцях 58.
Ляфонтен Іван:
Невдоволені осел 17.
Наріжна Грина:
Вовкове каяття 125—126.

Кликали коня на весілля 280.
Циганова брехня 60.
Рогова Ольга:
Медвідь та Бабуса 242.
Байки і казки без поданих авторів:
Абу-Касимові капці 264.
Бурко перед судом 271.
Зайчик і його приятелі 180.
Муравель і голуб 184.
Огняна муха 59.
Синій вовк 182.
Хижий лис і зайчики 359.
Чарівна барилка 257.
Як то лис крав біля 278.
3. Оповідання.
Баранцевич К.:
Великодня прогулька 112.
Бачинський Леонід:
Зарозумілий старшина 62.
Мамусю, чого ти плачеш 147.
Перше полювання 245.
Богданко (Заклинський Богдан):
Великі мамі славних людей 149.
Наш знак 14.
Правдива мати 145.
Прсчуття поета 76.
Сиротинець 157.
Блажкевичева Іванна:
Не цілуй мене 89 92.
Як Ромко спалив чоботи 37.
Бризгун Кость:
Святий Вечір у лісі 20.
Вітенко Олександр:
Золото і сумління 345.
Галя (Цегельська Олена):
Ляля йде замуж 97.
Чому яблуко на ялинці плакало 11.
Звойницька Олена:
Дідуньо і внучка 18.
Жарський Едвард:
Великий Джордж 186.
Далекий Остап:
Найбільша і найкраща книга 122.
Кадлубицький Григорій:
Клопоти старого Мікуса 269.
Курдидик Анатоль:
Івасик 290.
Скарби залятого озера 235.
Тарасик-малар 77.
Червоношийка 81.
Кумка Михайло:
Чи се ліпше 315.

Лепкий Богдан:

Циган 283.

Лотоцький Антін:

Горобчик на сторожі 237.

З ковальчука президентом дежави 206.

Коваленко Юрчик 48.

Ярослава Мандюкова:

Триста неустрашимих 374.

Мар Ольга:

Лицар і дівчина 230.

Прус Болеслав:

Гніздо 170.

Тесленко Архип:

Немає матусі 155.

Троян Йоган:

Пригода в лісі 248.

Хронович Володимир:

Вже йде весна 104.

Два школярі 161.

Коли сміятися найкраще 193.

Шимановська Софія:

Три іскри 106.

Яремський Іван:

Напасники 152.

Шкрумеляк Юра:

Баль квіток з перешкодами 166.

В обороні матери 137.

Відважна Нуся 59.

Малий майстер 346.

Михасько при столі 365.

Петрусева писанка 114.

Різдвяний сон 3.

Ромчикова бібліотека 354.

Старі приятелі 342.

Як Маруся вшанувала пам'ять Шевченка 74.

Ріжні оповідання без поданих авторів.

Даремний страх 134.

Добрий товариш 308.

Дивний робітник 83.

Інда, дівчинка з Блівії 302.

Кзлі мама спить 142.

Лекція рахунків 22.

Малий чокра 215.

Материнське серце всюди однакове 10.

Новий капелюх 172.

Печиво Данусі 8.

Примірни братчики 337.

Сімдесят літ минає 72.

Соломоновий присуд 313.

Тихо, лялі, бо я вчуся 61.

Хитрий вояк 310.

Що живе, а що не живе 177.

4. Наукові.

Вериги Марія:

Материнська любов у звірят 139.

Пригоди малого рачка 273.

Малий історик:

Про Богдана Хмельницького 357.

Що діялося на Україні по смерті Сагайдачного 329.

Мандюкова Ярослава:

Прогулька по звіринному царстві 55.

Лотоцький Антін:

Що край — то інший звичай 369.

Митар (Михайло Таранько):

Прогулька до ліса 238.

Шкрумеляк Юра:

»Бабине літо« 298.

Наше птацтво 198.

Гусільніці, що плюють 179.

Різдво в різних сторонах світа 29.

Як живуть муразли 339.

Юстедж Едита:

Оповідання молоді жирази 225.

Що каже про себе малий носоріг 42.

Яницький Олександр:

Дещо про природу 117, 282.

5. Сценічні вистави.

Гризукава Іванна:

»Пчілка і Метелик« 232.

Звоиницька Олена:

»Свята ніч« 24.

6. Лісні, забави та ігри.

Пісня ремісників 318.

Пісня школярів 21.

Чотири пори року 351.

7. Всячина.

Веселі штуки 254.

Гра в часі прогульки 252.

До українських дітей 189.

Для інтересу 373.

Загадки: 31, 64, 95, 128, 255, 288, 319 і 352.

Заклик до всіх читачів 378.

Картини зі »Світового Альбому«: 30, 93, 319.

Малі інжиніри 220.

Не нищіть пташок 36.

Розв'язки загадок: 191 і 379.

Стріляння з лука 334.

»Світкові« приятельки з Буковини 376.

Хибно зрозумів 92.

Як відгадати подумане число 376.

Редактор Михайло Таранько.

СВІТ ДИТИНИ

ЧИСЛО 1.

СІЧЕНЬ

РІК 1931.

ЗМІСТ:

1. З Новим Роком!	1
2. Христос родився — Бог воплот.	2
3. Різдвяний сон	3
4. Зі Звіздою	7
5. Печиво Данусі	8
6. На стрічу Божому Дитяти	10
7. Чому яблуко на ялинці плакало	11
8. Привіт рідному краю	13
9. Наш знак	14
10. Невдоволений осел	17
11. Дідуньо і внучка	18
12. Хто се буде?	19
13. Святий Вечір у лісі	20
14. Пісня школярів	21
15. Лекція рахунків	22
16. »Свята ніч«	24
17. Різдво в різних сторонах світа	29
18. Сніговий дід	29
19. Картини зі »Світикового Альб.«	30
20. Загадки	31

Ціна 1 зол.

ПАМ'ЯТАЙТЕ

що „Світ Дитини“
повинен бути в кожній
українській хаті де є
діти.

ПЕРЕПИСКА З ЧИТАЧАМИ

ПАМ'ЯТАЙТЕ

при кожній нагоді про
збірку датків на пресо-
вий фонд „Світа Ди-
тини“.

Всіх Передплатників, Читачів і Прихильників нашого
видавництва — вітаємо з нагоди празника Різдва Хри-
стового — традиційним українським привітом:

ХРИСТОС РАЖДАЄТЬСЯ!

Уляна Марківна в Бучачі: Твій листик так гарно і складно написаний, що справив мені дуже велику приємність. Тішуся, що любиш мене читати. Отже відтепер пиши до мене частіше. Па!

Леонід Денисенко у Варшаві: Чи св. Миколай вчас відвідав Тебе і які дарунки приніс? Твій листик, що його написали Твої кохані секретарі — (Мамуся і Татусьо) був для мене незвичайно приємною несподіванкою, тому я надав від себе «радіо-депешу» до канцелярії св. Миколая, щоби приніс Тобі кілька моїх книжечок у дарі. Чи одержав їх і котрі Тобі найбільше подобалися?

Омельян Михалевич у Доматкановичах (Білорусь): Знаю, що сумно Тобі і тяжко... Жаль за любим Жуковом, за рідним Покуттям!.. Годі! Треба погодитися з долею. Серед чужих матимеш усе вірного і відданого приятеля в мені. Тому пам'ятай про мене і завжди, коли буде Тобі сумно або жаль за рідними сторонами стискатиме Твоє серденько — тоді візьми мене, розгорни мої листочки і говори зі мною... Я почую тут у Львові мову Твого серця, і з моїх листків повіє на Тебе подих з рідних сторін, що наче ЕВІШАН-зілля дасть Тобі розраду і забуття... Пам'ятай!

Таня і Низя Гладієвні в Долині: Деякі з Ваших загадочок є дуже до-тепні і будуть надруковані на моїх сторінках. Розвязки були добрі тільки не всі всіх загадочок. Ви здобули тільки 15 точок. Тому на будуче старайтеся всі загадки по можливості розвязувати і скоро присилати.

Олесь Ластівка в Іспасі (Буковина): Розвязки, що їх надіслав, усі були влучні. Казочка «про мишку й Івася» — подібна до Твоїєї — була вже раз друкована. Праць своїх читачів не помішай «Світик» на своїх сторінках. Тільки часами в окремій відділі: «ПЕРШІ ПРОБИ МАЛИХ АВТОРІВ» дає деякі вибрані річі з надсиланих матеріалів. Чому підписуєшся — Саша? Олесь — звучить краще і по-нашому.

Школярки з Любелі: Щиро Вам усім дякую за пам'ять, та за Ваші збірні побажання в день св. Михайла. Знаю, що жаль Вам за добрим паном управителем школи, який так ревно дбав про всіх Вас у школі і поза школою. Спробуйте видавати для себе шкільну діточку гаветку! Таку свою газетку видають школярки в селі Красній, почта Плауча мала, к. Зборова. Вона називається «ДИТОЧИЙ ЛЕТЕ». Її редагують самі школярки при допомозі своєї пані учительки. Напишіть і попросіть їх о одне число такої газетки, а опісля старайтеся видавати собі таку свою газетку. Ваше оповідання «Малі добродії» я пішло до тої газетки і вони його певно помістять. «Світик» буде йти тепер до Захоронки.

Ізидор Михаліха в Шклі: Дякую Тобі за гарненький листик і надіюся, що в тім році подобаюся Тобі ще більше — бо на моїх сторінках знайдеш більше таких веселих образочків, які так Тебе цікавлять. Поздорови сестрички від мене.

Галля і Нельо Медведі в Долині: Ваші розвязки насіпи запізно і тому нема Вас у списі. Коли Ваш лист прийшов — то «Світик» був уже надрукований. Отже на будуче посилайте розвязки як найскорше — в кілька днів по одержанню і прочитанню газетки.

Ромко Олексюк у Володимирцях: Жаль мені стало на вістку про смерть бл. п. Твого Діуся, який мене так щиро любив і від самого початку постійно спроваджував. «Світик» посилає його тіням у далекі засвіти прашальні слова: «Вічна Память!»

СВІТ ДИТИНИ

З Новим Роком!

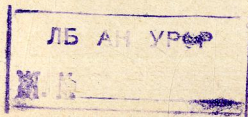
Старенький Рік учора вже минувся,
Новий Рік нині стукає до хати —
Щоби старий Рік з лихом не вернувся,
Що нині треба дітям побажати?

Здоровля, щастя й радости багато —
І здійснення всіх бажань до одного,
Нехай хвалять Вас: вчителі, мамця, тато,
Най Вас Всевишній береже від злого.

Най Вам в серденька Рік Новий засіє
Жадобу ширу до знання й науки,
Най кожде з Вас лише про гарне мріє,
Най горнеться до книжки без принуки.

І най те Свято всім Вам пригадає,
Що Вашим другом кожної хвилини
Є той, що ум і серце розвиває
І до добра веде Вас — „Світ Дитини“!

Ю. Ігорків.

Христос родився — Бог воплотився.

У Вифлеємі, невеликім місті,
Була стаєнка, маленька, убога, —
Там народився з Діви, із Марії,
Ісус маленький, син Господа Бога.

В ту нічку ясна Зоря засвітила,
Мудрцям дорогу вказала зі Сходу,
Вони спішили туди, де вродилось
Дитятко Боже, із царського роду.

Прийшли і дари перед Ним зложили,
Пахуче миро, золото й кадило,
Мале Дитятко дарами раділо
Й мудрців побожних там благословило.

Прийшли вклонитись пастирі убогі,
Що недалеко пасли свої стада,
Вони клякнули і молились щиро,
І усміхнулась Мати Божа рада.

Обручник Йосиф теж глядів утішно,
Що й діти були поміж пастушками,
Вони просили ласки від Ісуса
Невинними діточими устами.

І ми вклонімось, українські діти,
Перед Ісусом на пахучім сні,
Й просім, щоб зволив нам добро зіслати
І щастя й долю дав рідній країні.

Юра Шкрумеляк.

Різдвяний сон.

— Зірка! Зірка! — закликав радісно середущий Павлусь, бо від нього був старший — Івась, а молодший — Миколка.

На той клич підбігли до вікна Івась і Миколка, а також дві сестрички — Маруся і Наталочка.

На небі справді сяла ясна вечірня зірка. Знак, що вже „Христос народився“ і можна починати вечеряти.

І зараз таки мамця закликала до вечері. Татко лопив просфору і ділив її між усіх членів рідні. Цілував дітий в головку і бажав їм усього добра.

— А тобі, Івасю, бажаю, щоби ти мав скоро велику бібліотеку — принайменше тисячу книжок!

— Спасибі, татусю! — сказав урадуваний Івась і поцілував тата в обі руки. Івась дуже любив книжки і вже почав складати собі бібліотечку, а придбати собі тисячу книжок, се було його найвищою мрією.

По вечері сказала мати:

— А тепер, діти, будьте чемні, зараз побачимо, що вам приніс малий Ісусик.

Вона відчинила двері до другої кімнати і діточим очам представився чаруючий вид. Серед кімнати стояла

ясно освічена ялинка, обвішана всякими прикрасами, а під ялинкою п'ять пакуночків, заадресованих до Івася, Павлуся, Миколи, Марусі і Наталки.

Діти зашебетали, мов пташки в гаю, й почали розглядати свої дарунки.

— Що за гарна ляля! — кликали Маруся й Наталя.

— Новий перничок! — тішився Павлусь.

— Калій коник! — тішився наймолодший Миколка, що ще не вимовляв добре „р“.

— Ах! П'ять нових книжок! — закликав Івась і з радісним блеском в очах почав цілувати батька й неньку.

Він таки зараз покинув братчиків та сестричок і побіг оглядати свої книжки.

— „Пушистий король“... А, се та гарна книжка про кріликів... Татко додержав свого слова!..

— „Ведмедівська попівна“! Се дарунок від мамці.

— „Казки 1001 ночі“! „Робінзон Крузо“! „Свинопас-князенко“! — се певно вуйцьо і тета купили мені на спілку... От, збагатиться тепер моя бібліотека!

Отак говорив до себе Івась і захоплено оглядав і згрубша перечитував дещо з нових книжок. Його молодші братчики й сестрички вже й позасипляли зі своїми даруночками, а Івась ще оглядав, ще радів і плянував, котру книжку зачне завтра читати докладно, заки запише її до катальога своєї бібліотеки.

І аж коли вже вдруге переглядав образки в „Робінзоні“ й придивлявся таємничим слідам на побережжю — тоді втома перемогла його й повіки йому примкнулися...

...Та що се? Раптом Івась бачить, що над ним схилився якийсь гарний мущина, але одягнений в прості шкіри й шкіряну високу шапку; в одній руці тримає рушницю, а в другій велику папугу й каже:

— Не пізнаєш мене? Я Робінзон Крузо! Ходи, я покажу тобі свій острів серед моря, покажу тобі свою печеру, свої поля, засіяні ячменем, свого пса, що врятувався і свого вірного Пятницю, якого я врятував з пащі диких людодів...

— Ходи, ходи, Івасю! — крикнула раптом папуга — і все зникло і змінилося. Нагло Івась опинився серед розкішної долини. Був ясний погідний день, в кущах щебетали пташки, в траві паслися молоді кізки, в дозріваючій збіжжю скреготали сверщики. На деревах довкруги пишалися оливковаті фіґи і жовті помаранчі, а на горбку видно було доспілі китиці винограду. Івась пустився бігти до винограду, коли раптом почув десь крики і зойки, а поред собою побачив гурму страшних Татарів, що гнали молодих хлопців і дівчат у неволю. Він заплакав ревно, а тут підбігла до нього красна дівчина і каже:

— Не плач, Івасю! Я, Ведмедівська Попівна, врятую тих людей з неволі, коли ти мені допоможеш. Вона подала йому лук і стріли і гостру шаблю і вони обое кинулися на Татар.

Та ще не добігли до них, як Івась побачив нові дива. Він опинився раптом серед безмежної пустині і спрага почала сильно докучати йому. Даремне оглядався за водою або за деревиною, щоби бодай у тіни спочити від спеки, — аж тут чує десь із далека ніжний голосок дзвіночків. Дивиться туди, а то йде довга каравана вер-

блюдів, а на верблюдах сидять дивні люди в білих завоях на голові, а поміж верблюдами танцюють прегарні танечниці і співають малі хлопці з Арабського краю:

— Не дивуйся, наш Івасю,
Що за дива бачуть очі, —
Ми герої з оповідань
„Тисячі одної ночі“!..

Раптом верблюди замінюються в малі крілики, танечниці замінюються в Марусю й Наталочку, а арабські хлопці в Павлуся і Миколку. Івась стоїть серед подвіря, а там повно кріликів усякої масти і різних пород. Він згинається, щоби зловити одного крілика, а замість крілика має в руках чарівний горщик з дзвіночками, що як варить кашу, то грає. До нього підходить цісарська дочка і питає:

— Що хочеш за сей горщик?

— Поцілуй мене тисячу разів... — каже Івась, але знає, що він не пастух від свиний, хоч свинки бачить довкола, але він князенко, що замінивсь в пастушка, щоби покарати горду цісарівну.

Цісар побачив, як його дочка поцілувала Івася і вигнав їх обох з двора. Тоді Івась почав утікати від цісарівни, а вона в плач:

— Івасю! Івасю! Івасю!..

Сей крик був такий голосний, що Івась — раптом збудився...

— Ти спав на кліслі? — сміявся з нього малий Миколка. — А твій Лобінзон пелевелнувся на землю!

Івась трохи засоромився, що заснув коло книжок і переспав до білого дня. Схопився, поскладав книжки, вмився й передягнувся і ще вспів сісти разом з усіми до снідання.

Маруся й Павлусь оповідали свої сні. Маруся бачила в сні золоту лялю, а Павлусь срібний перник. Та Івась вислухав їх сні і тільки таємничо всміхнувся. Де їхні сні можна рівнати з його чудесними снами? Він знав, що найбагатші сні і науки подає цікава книжка. Книжка є також найкращим дарунком на ялинку.

Та своїми снами Івась не хвалився. Бо і розказати їх не мігби. Їх треба кожному переснити.

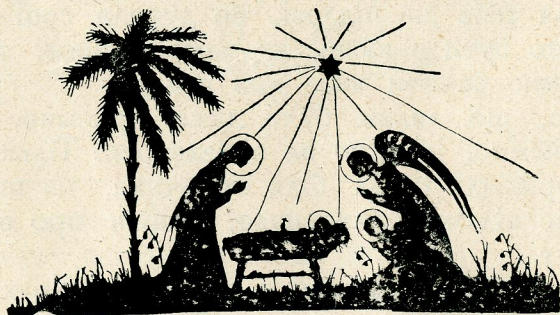
Зі Звіздою.

Те Різдво — весела днина, —
Кожний радий, мов дитина.
А найбільш веселі діти, —
Личка сяють, мов ті цвіти.

Вибираються з Звіздою,
Йдуть між хати з колядою,
»Бог Предвічний« залунає,
Люба дітвора співає.

І найменші теж прибудуть,
Може щось заколядують,
Хоч часом і змерзнуть в руки,
Та йдуть далі без принуки.

Всім бажають щось посполу...
Щось буде на »Рідну Школу«
Й »Світикови« щось остане —
Се Різдво для всіх кохане!

Печиво Данусі.

Надходили Різдвяні свята і в кухні почалася пильна робота. Треба було наварювати й напикати.

Дануся — дівчинка дуже господарна й запопадлива. Вона щиро помагала мамусі у всьому. Мала досить часу, бо почалися святочні ферії. Дануся так захопилася готовленням святочних страв, що і про свої лялі забула. Та коли вже в кухні майже все було готове до свят, Дануся раптом сказала до мами:

— Ах, матусю, а мої лялі не будуть мати свят, ні ялинки?

— Чому не будуть мати? — сказала матуся. — Як подбаєш, то будуть мати!

— Добре! Я спечу їм крухі тортики! Мамця позвлять?

Мамця дозволила, а Дануся взялася зараз до роботи. Вона любила найбільше крухі тісточка з малинами на верху. Отже подумала собі, що і її лялям повинно се найліпше на свята смакувати. Тож рішила спечи такі плячочки для своїх ляльок, яких мала чотири: Метю, Петю, Чічу і „Гостя з Конґа“. „Гість з Конґа“ — то був малий мурин, бо край Конґо є в Африці, а там живуть самі чорні люди-мурини.

Отже Дануся взялася до роботи. Поставила перед себе біленьку муку, масло і слоїк з малиною конфітурою. Замісила тісто і почала його тачати на стільничці тачалкою. При тім приспівувала собі всякі пісеньки, бо їй, як кожному при милій праці, було весело. Часто говорила і до своїх ляль пестливими словами. Вона посадила їх біля себе на підлозі, бо думала собі так: коли мені приємно бути в кухні, як мама працює, то певно й лялям приємно бачити мене при праці.

І видно, що лялям було дуже приємно, бо сиділи спокійно і чемно, ні одно не відізналося. Тільки маленька кіця, що прилізла і сіла біля стільчика, на яким стояла Дануся, час від часу м'явкнула, даючи про себе знати, що вона тут.

Дануся скоро впоралася з роботою. Крухі плячочки

були скоро готові й до вечера були спечені. По вечері почала Дануся частувати ними свої лялі.

— А може їх у животику заболить від твоїх плячочків? — запитав татко. Він хотів тим сказати, що може то Данусю заболить у животику, бо лялі не їли тісточок, тільки в руках тримали, а Дануся за них їла.

На сі таткові слова Дануся відповіла поважно:

— Прошу татуся, скоштувати мого плячочка!

І вона подала батькови одно тісточко власної роботи. Батько вкусив з недовірям, але зараз почав смакувати і був з печива дуже задоволений.

— Е, Дануся вже справжня господинька! — похвалила донечку мати.

Дануся аж запаленіла з радости, що хоча для забави пекла, але спекла зовсім добре крухі тісточка.

На стрічу Божому Дитяти.

Холодні хмари сунуться над нами;

Де-де зісохлий лист дрожить;

Мороз скрипить.

Закутана срібlistими платками

Сонливу думу снить земля

Знеможена.

Вона спічне, щоб знов, набравши сили,

Убратись цвітом весняним

На радість всім.

Спи, спи і мрії сни, землеце мила! —

А ми прокиньмося з задум!

Хай зникне сум! —

Ось, ось ми Того маємо витати,

Що йде в негожий, зимний час

З небес до нас.

Та ми його будемо ogrівати

Любовю, що в серцях горить. —

Земля-ж хай спить!..

Ол. Герета.

Чому яблуко на ялинці плакало.

На сам Святий Вечір серед свічок, що горіли наче маленькі сонця, серед блискучих забавок та цукорків під ясною зіздуоу, яка золоте й сріблсте сязво розкидала по ялинці — понижче ясного ангелика, що так солодко всміхався — на самій середині ялинкі висіло гарне, румяне яблочко.

Висіло румяне яблочко і в таку святочну хвилину, в таку радісну — коли всім дітям так добре було, наче в Бога — воно плакало!

Діти добре бачили в яркім світлі, як великі сльози котилися по румянім личку яблочка і не могли зрозуміти: чому саме нині воно плаче?

І стали питати:

— Яблочко румяне, а чого ти плачеш?

А воно відповіло:

— Як мені не плакати, коли я марно пропадаю?

Діти здивовано гляділи між собою:

— Що? Як? — Чому ти пропадаєш? Та-ж ти найкраще з яблочок і ми тобі найбільшу честь віддали — повісили на чудесній ялинці в сам Святий Вечір, і ти нас так тишиш?

А яблочко знов:

— І я так думаю, що я повинно радіти нині. Я тішилося на саму думку, що я таке гарне і що буду окрасою вашої ялинки — але що-ж... — Як хочете, то я вам розкажу, що мене днесь стрінуло...

Діти почали просити яблочко, щоби оповіло все своє горе і воно стало казати:

— Нині смерком, як тільки ви винесли мене з комори і повісили на ялинці — я дуже зраділо і сміялося цілим лицем. Мені здавалося, що я є найкраще зі всіх окрас на ялинці... Втім чую, що на дворі щось зашуміло, а відтак вдарило об шиби вікна: бум! бум! дзень! — Я глянуло туди, а то моя мама-яблінка, що росте під вікном, кличе мене. — Вона говорила:

— Гордість твоя, моя дитино, згубить тебе! — Я часто напоминала тебе ще давніше, коли ти було при

мені. — Памятаєш, як ти все пхалося наперед і наставляло своє личко на сонце і росу, щоб бути найкращим... Як ти свого зелененького брата випихало під листя і не давало йому користати зі сонця? І воно впало, тай лежить під сухим листям коло мого коріння. Але не думай, що воно гірше від тебе! — Воно, хоч і збабчилось і змуршавіло під листям, живе і жити буде... Воно віддасть свої діти-зернятка землі. — Із тих зерняток виростуть деревця і знов видадуть нові овочі. І так погане яблочко жити буде вічно в своїх дітях і внуках, котрі стануть колись великими і гарними деревами, а ти згинеш марно. Отсі недобрі діти натішаються тобою, а відтак подопчуть і порозкидають твої зернята по всіх усядах. — І не буде із тебе світови ніякого пожитку... А все те через твою красу і гордість!..

Так яблочко повторяло слова своєї мами-яблінки, — так з ялинки говорило до дітей і плакало грубими сльозами. А потім сльози обісхли і яблочко стало усміхатися до дітей, але якось так сумно...

Тоді діти посідали під ялинкою і стали радитися над долею червоного яблочка.

Івась казав:

— Не пропадуть марно зернятка! Я їх переховаю до весни, а як сніг стопиться, скопаю грядочку в саді!..

Маруся казала:

— Я посаджу ті зернятка!

— Я буду грядочку підливати і полоти!

А найменший Юрко обіцяв вистругати патички і обгородити ними молоді деревця, щоби їх хто не ушкодив. Потім усі разом сказали:

— Не плач яблочко, не плач прекрасне, червоне! За твою красу ми тобі віддячимося. — Виростуть твої діти-зернятка на великі і сильні яблоні! Не сумуй! — Радуйся нині з нами, бо нині Святий Вечір!

Коли так діти сказали — яблочко весело засміялося — стара яблінка перестала гніватися і бити гильками до вікна. Усе затихло і стало так гарно і добре на світі як справді повинно бути на Святий Вечір.

Бо на Святий Вечір кождий повинен мати тиху ра-

дість в серцю, а таку радість має кождий, хто задумує
якесь добро зробити...

* * *

А ми? — чи нині на Святий Вечір укладаємо собі
які пляни? Чи задумуємо яке добре діло?

О, задумуємо і хочемо, щоби в нашім серцю була
тиха радість! Бажаємо нинішній вечір звеличати якимсь
добрим ділом!

А яким?

Гм, ще не знаємо!... Подумаємо!..

Ви ще не знаєте? А я знаю! — Ми нині всі такі
богаті, то зложім деякий грошик на „Рідну Школу“!

Наші грошики зложені на „Рідну Школу“ то так, як
се зернятко кинене в землю. — Виросте колись із тих
грошників-зерняток величаве дерево Просвіти рідного
народу.

І настане весна і окріє наше дерево цвітами радости.

І радуватисьме тоді цілий нарід, а ми з ним.

Бо і ми копали земельку — і ми сіяли зернятка.

Чи чуєте, діти, тиху радість в серцю?..

Святий Вечір — Святий Вечір...

Галья.

Привіт рідному краєви.

Краю, де я побачив світ,

Тобі сей щирий мій привіт!

Про край той, де родився я,

Ся пісня зложена моя.

Він в цілім світі кращий край —

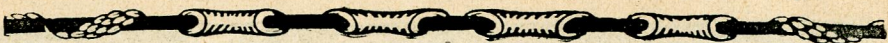
Тут наше щастя, світлий рай:

Бо тут я зріс, учився тут,

Мені тут любий кождий кут.

Про рідний край співаю я,

Бо се є вітчина моя!

Наш знак.

(Легенда).

У Києві, в великій світлиці княжих теремів, зібрався народ і жде, щоби довідатись, пощо його кликали. За тисовим столом сидять три брати: Кий, князь київський, у соболевій шубі та його браття-помічники: князь Хорив у парчі з шовковим поясом, князь Щек держить у руках свою велику боброву шапку. А всі озброєні від стіп до голови. Князівна Лебідь, названа так задля свого тонкого стану, аж сяє у блискучому чільці на голові, прикрашенім самоцвітами. Довкола неї її двір з перших київських міщанок: дівчата з довгими косами, у вінках на голові. Коло князів молоді пажата-чури у вишитих полотнянках та в рисячих киптарях. За ними лицарі в блискучих шоломах, з мечами при боці, луками на плечах та з червоними мідяними щитами.

Перед збір виступили певним кроком три брати-князі. Рукою привитали зборище і Кий так промовив.

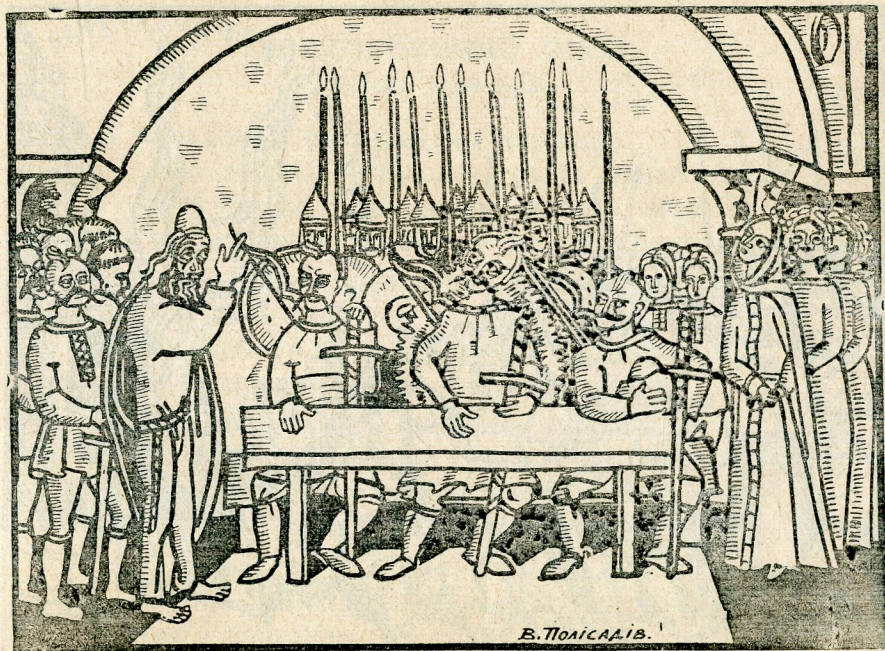
Як відомо вам всім, се красне місце, що на ньому збудоване наше місто поблагословив християнський апостол св. Андрій словами: „На сих горах стане замок, а довкола него місто, що буде славне далеко й широко“.

Я з допомогою братів заложив наше місто. Уложив плян і почав будувати замок. Брат Хорив зібрав хоробре військо й боронить місто перед ворогами. Брат Щек спровадив купців та заопікувався ними. Тепер Київ багатіє на ваших очах. Наші купці під охороною війська пливають аж у далекий Царгород та торгують поза Каспійським морем. Се зробилося за перших 10 літ. Тепер працюємо далше над розбудовою нашої столиці. Я оточив не лише замок, але й ціле місто мурами для безпеки. Вороги здалека оминають Київ. Замок укріплений вежами, валами й ровами. Грубі мідяні брами та високі башти боронять приступу до міста. Золоті ворота нашого замку блищать здалека. Наше військо вірно боронить границь молодій державі. А все те сталося й держиться нашою згодою й любовю. Думка в нас одна: навчити сусідів

шанувати нашу державу та забезпечити наш народ перед нападами ворогів.

А тепер скажу вам, чому ми закликали вас сьогодні на раду. Ми ще досі не маємо відзнаки — гербу для нашої держави. З наших сусідів — то Візантія має чорного орла, Арабія — півмісяць. Прийнемо добру раду, як хто подасть відповідний знак для київської держави.

По світлиці зробилося шумно. Оповідали собі про

знаки рідних племен та чужих народів, що їх бачили у походах та подорожах.

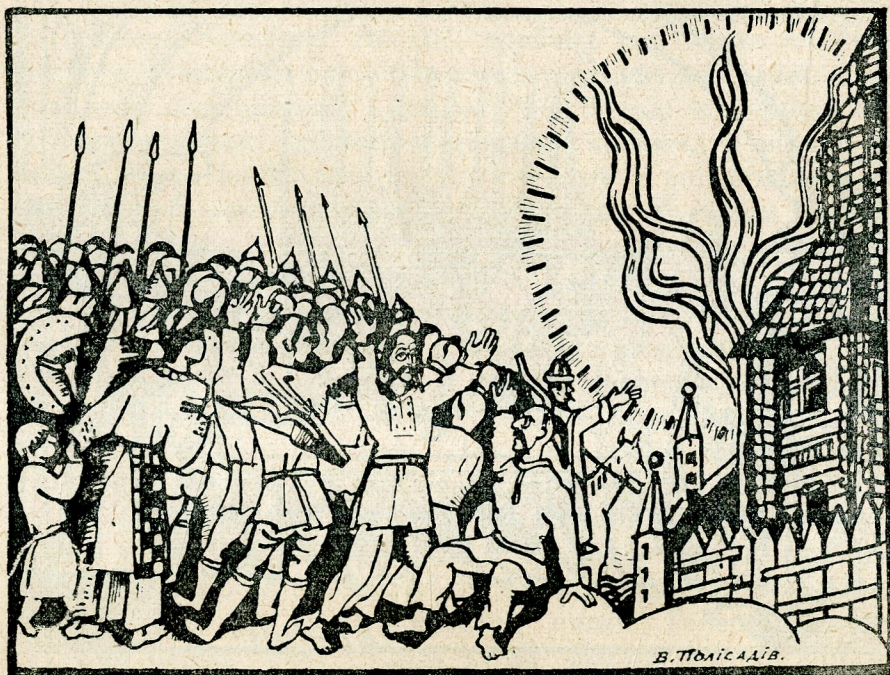
Тоді виступив перед зібраними старенький християнський монах, що проживав у печерах, і сказав:

— Ніхто не дасть нам кращого знаку, як Господь Бог. Він сотворив небо і землю. Він віддав отсю багату землю вашому народови зі словами: „Жийте тут щасливо і бороніть її завзято!“ Отже Його просім поради. Він подасть нам і знак!..

Княжа родина, а за нею й ціла рада згодилася зі словами старенького христіянина.

Монах на вколішках молився. По хвилі задуми сказав: — Вечером погляньте на небо і побачите знак!

З великою нетерплячкою ждали всі вечора. З Дніпра піднеслася мрака. Сніг скрипів під ногами. На небі зорі — одні світили як діаманти, другі мов рубіни, а ще інші тільки блимали, як маленькі каганчики.

Наче якась далека пожежа — показалося на північній стороні ясне сяйво. Воно росло в гору й ширшало. В самій середині серед яркого проміння показався знак потрійний, світляний.

— Дивіться, який тризуб! — сказав хтось з цікавих глядачів. Від того знаку йшла ясність на пів неба, якби огненні луки на схід і на захід...

— Отсе буде наш герб, що його великий Дажбог нам посилає! — закликали лицарі.

Ще кілька хвилин яснів той знак. Опісля розплився в хмарах, тільки світляна смуга осталася по нім.

Зараз другого дня казав князь Кий зладити на основі того знаку герб нової київської держави. Його обносили по місті при великім здвизі народа. Сурми вигравали, а гуслі звеніли. Всі жителі Києва з подивом оглядали новий герб, прикріплений на „Золотих Воротах“: золотий тризуб на голубім поли.

Богданко.

Невдоволений осел.

(Байка з Ляфонтена).

В городника осел заєдно нарікав:
— Все досвіта вставай! Хто се чував-видав?
І то, щоби на торг дурну капусту нести?
На те вставай до зір — не варт, слово честі!

Почула Доля раз нарікання осла —
Й продав той пан осла до другого села,
До гарбаря. Там пізно всі вставали,
Й на працю там ні раз не нарікали.

Та ба! Осел і тут знайшов недолі слід:
— Ті шкіри за важкі! Від них бє дивний смрід,
Таки в городника волів би я служити,
Піти назад туди й мішки на торг носити!

А Доля чує се і так зробила вмить,
Що наш осел пішов до вугляра служить.
Але і тут осел ще гірше нарікає,
А добра Доля так собі тоді думає:

— А то дурний осел! Він думає в одно,
Що він на світі щось, а другі — то нічо!
Не хоче він нічим в життю задоволитись,
Уже не буду я ніколи ним журитись!

Отак буває часто і з людьми:
Завжди нещасні чуємося ми,
Як з невдовіллям те збираєм з поля,
Що нам зсилає в дарі наша Доля...

Переклав: Ю. Шкрумеляк.

Дідуньо і внучка.

— Дідуньо приїхав, дідуньо приїхав! — закричала Галюся вбігаючи до хати.

На подвір'я дійсно заїхали санки з дзвінками і станули.

Якаж се була радість для Галюсі! Вона так любить свого старенького дідуня.

І мама і тато вибігли на зустріч.

У великому чорному кожусі ледь-ледь міг ворухатись дідуньо. Вуса і маленька борідка побіліли від морозу...

— Зовсім як Дід-Мороз — подумала собі дівчинка. Знала ще, що в тих саночках є повно гостинців. Напевно Ярина не забула вложити і курочку рябеньку для Галі. Ярина — се дідова господиня і завжди памятає щонебудь для Галюсі передати.

Поволі дідуньо роздягається, про щось оповідає, а дівчинка усе поглядає на жовту валізу і різні клуночки, що їх позносив до кухні візник Панас.

Так їй цікаво, що там є? Що то дідуньо для неї привіз?

Нарешті згадали і про валізку, і про клунки.

Чого, чого тільки там не було! От меду фляшка, тут пиріжки з маком, які тільки Ярина вміє так смачно спекти. А які великі яблука! Горіхів аж ціла торбина. А медівник, ще й люкрований зверху.

— Солонина і ковбаси є в тамтому клунку! — додає дідуньо.

— А тобі, Галюсю, я гостинця не привіз, бо в нашому містечку нічого гарного немає. Як спічну, — підемо разом у місто і я куплю тобі велику ляльку і гарну книжечку з образками.

Галюсині оченята блищать від утіхи. Увесь час не відходить від діда. То йому показує свої зошити, то оповідає, як було весело на святах у Славці.

Гладить білу голівку внучки сивенький дідуньо і ласкаво всміхається.

— Ну, а якуж тобі лялечку купити, чи з темним, чи з ясним волосячком?

Білява лялька — се була її мрія. Та ще й велика. І певно очка буде замикати! Яка-ж вона щаслива!

Але нараз дівчинка споважніла. Якась внутрішня боротьба глянула з її синіх ясних очей...

— Ні, дідусю... Не треба лялечки...

— А що-ж тобі купити, дитинко?

Дівчинка усе більше ніяковіє...

— Нічого!.. Мені нічого не треба... тільки 12 золотих...

— Гроші? — здивувався старенький. — А нащо-ж тобі 12 золотих?

— Я їх вишлю „Світикови“, бо маюся каже, що встид читати газетку за даремничку. А я свої гроші вкинула в скарбничку!

Пригорнув дідуньо до себе розумненьку дівчинку і поцілував її ясну голівку.

— Так, моя дитинко! Се є великий сором купувати забавки, а забувати про свій обов'язок — платити довг. Видавництво вірить нам і присилає газетку без грошей, та ми повинні пам'ятати про те і при першій нагоді вирівнати передплату. Я дуже радий, що ти се зрозуміла і не хочеш нікого скривдити.

На другий день Галюся бавилася новою лялькою, яку дідусь купив для неї, а вечером читала йому свій, вже передплачений, „Світик“.

Олена Звойницька.

Хто се буде?

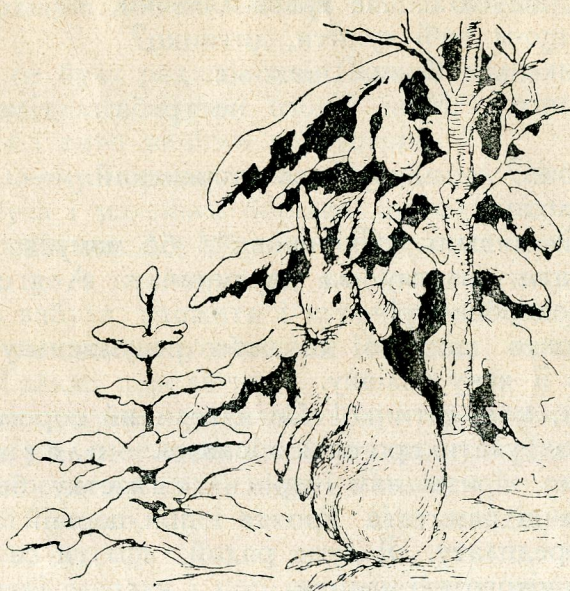
Чиї лапки зробили слід

На білому сніжку?

Чиї зубки обгризли так

Берізку у гайку?

Хто там стояв, мов стовпик той,
І вушка нагострив?
А як почув десь лай собак —
Стрілою ліс прошив?

Хто має ззаду кущий хвіст
Й пушисту сіру шубку —
І косі очі й бистрий скок,
І роздвоєну губку?

О. Белявская.

Святий Вечір у лісі.

Подих сильного холоду тягне з неба. Метелиця крутиться по безмежно білому полю, замерзлих водах і голих лісах. Стогін замість співу чути у лісових пташок; тяжким, дуже повільним, змореним кроком ступає серна, а там... коло ліса і Яцьо-Ухатий скокне, але вмить сяде і піднесе свої лапки, щоби їх загріти. Неправдою є казка про спокійну, доброзичливу зиму; неправдою є байка про безтурботне життя лісових звірят.

Зима є дуже зла. Вона без милосердя затинає кігті до грудей своїх німих жертв. Якби звірі могли оповісти про те, який

біль і яку біду вони терплять від зими, — йшлаб далеко по лісі луна від їхнього нарікання і плачу...

Подивіться на того Ухатого! — як він непевно скаче і майже падає від холоду й втоми! Дарма роздивляється довкола, чи не стирчить де зпід білого покривала клаптик зеленої озимини, або десь під ожиновим кущем бодай трохи сухої трави! Малу копичку сіна, що стоїть недалеко ліса, засипала снігом метелиця; мороз ледом покрив при землі трохи вирослу озимину і нещасний Яцьо, змучений голодом і холодом, майже падає на снігу.

Але іскра життя ще є в його очах і заяць знов встає. Має він ще надію, що там... на горі в лісі, де живе побережник... там буде для нього ратунок! Там за плотом з малої шіпки чути приємний запах сіна. Але біда! Побережник має два злі пси, котрі дуже не люблять Яця і все, коли побачать, що він лише проскочить поза плотом, — зі злістю кидаються за ним. Що робити? Бідний Косокий аж на сніг положився та дивиться на обійстя.

Знав добре, що там, на обійстю, жде на нього смерть, але zarazом відчуває, що тут від холоду і голоду він щораз більше тратить сили і слабне. На білому широкому полі ратунку для нього немає.

— Як тут жде мене смерть, так і там є те саме! — подумав собі заяць і поскакав просто до плоту.

Се було на Святий Вечір. Ще перша зірка не зійшла на небі, ще денний світ тремтить над дісом і над хатою побережника, а Косокий все ближче і ближче прискакує до плоту.

Біля самого плоту він сів і голодний почав глядіти на стіжок сіна. Він добре бачить обох псів, як вони уважно слідкують за ним, аж очі їм блищать! Але що ж робити?! Голод жене його далше. Він просунувся крізь діру в плоті, вскочив у двір і почав їсти сіно, начеб його одвічних ворогів тут зовсім небуло!

І дивно! Оба пси стоять як закамянілі, ані кроку вперед не ступлять, ані забрешуть...

Побережник Степан дивиться крізь вікно і зворушений говорить до себе:

— Боже! Хоч і німа тварина, а розуміє, що зайцези є зле. Вони мають на Святий Вечір перемиря...

Пісня школярів.

(Співається на ноту: „Соколи, соколи...“).

Дівчата й хлопята ставаймо в ряди!
Нас поклик до праці звиває...
Спішім всі до школи, гарненькося вчім,
Ліниство від нас хай чезає!

В науці, в просвіті все щастя лиш є,
Неуками світ погорджає!
То-ж вчімся що сили пильненько усі,
Бо пильним сам Бог помагає!

} 2 р.

Нуся Мрійченко.

Лекція рахунків.

Таля, Галя тай Іруся
А найстарша з них Олюся —
Тут сидять у теплій хатці,
Добре тій малій громадці.

Каже Оля: — Уважати!
Не будемо дармувати —
Так, як щодня по годині,
Вчитисьмем рахунків нині!

І почала поважна Оля доказувати меншим сестричкам, як то багато значить, знати рахунки. Хто знає рахувати, той дуже легко і скоро може відповісти собі на всякі питання. От наприклад:

— Схочеш, Галю, теє знати,
Скільки нас тут є в кімнаті,
Дуже легко — тільки треба
Нас усіх разом додати.

Таля перша, Галя друга,
Ірка третя, я четверта,
Разом всіх нас є чотири:
На рахунку правда сперта!

— А котрий би туг був Бурко,
Якби й Бурка рахувати?
Таля каже: — Булько бувби —
Булько бувби певно п'ятий!

Потім запитала Оля Ірусі:

— А скільки нас булоби в кімнаті, якби Галя вийшла?
А Іруся каже:

— Якби Галя вийшла з хати, —
З чотирох один відняти,
А тоді остане три:
Я, Галюся, ну — і ти!..

Потім запитала Олюся Талі:

— А як обчислити, скільки мені літ, коли Галя має
три роки, а я маю чотири рази стільки?
А Таля каже:

Треба тільки помножити
Три рази чотири,
І з того вийде літ дванадцять,
То рахунок ширій!

Потім Олюся запитала знову Ірусі:

— А що зробимо, як мамуся прийде з міста й при-
несе двайцять орішків та скаже рівно поділитися?

А Ірка відповіла:

— Тоді двайцять на чотири
Треба поділити,
По п'ять кожде з нас дістане,
Не треба й просити!..

Оля тішилася, що середущі сестрички вже так добре розуміли рахункові ділання. Вона знала, що то її за-
слуга, і була з того вдоволена. Навіть наймолодша Галя
слухала лекції з великою увагою і видно було, що неба-
ром і вона не одно зрозуміє. Ба — і песик Бурко, зда-
валося, знає, що то не пуста забава, але поважна роз-
мова, і тому сидів тихо і хвостом навіть не шевельнув.

На закінчення сказала Оля:

— Отже бачите, сестриці, —
Додавати й віднімати

І множити і ділити, —
Се завжди всім варто знати!

Олена Звойницька.

„Свята ніч“.

ДІЄВІ ОСОБИ:

Галя — дівчинка 7 літ.	Зима.
Левцьо — її брат 10 літ.	Дід-Мороз.
Славця — дівчинка 7 літ.	
Володко — її брат 11 літ.	Сніжинки.

ПЕРША ДІЯ.

Кімната дітей. На столі порозкидані книжки. Левцьо і Галя сидять і вчатьсЯ.

Левцьо (*позіхає і витягає до гори руки*): І коли вже ті свята надійдуть! Обридла мені та школа і книжки! (*відштовхує книжку, яку читав*).

Галя: Встидайся, Левцю! Чи-ж можна так кидати книжки? Дід-Мороз побачить крізь вікно і напевно вже ялиночки нам не принесе!

Левцьо: А чому не принесе?

Галя: Бо ти зле вчишся!

Левцьо (*розізлистився*): Зле, зле!.. Добре тобі говорити — зле. Ну що тобі завдають? Дурниці! Я за десять хвилин вивчив би ті завдання і був би перший учень в класі!.. Ну, давай свою книжку? (*Бере Галину книжку і читає*) »Тато несе воду...« »Мама біля хати...«

Галя: Бо ти великий, тай вмієш вже читати!.. А я доперва перший рік ходжу до школи.

Левцьо: Е, дай мені спокій! (*встає*) От, подивися, як я чудово роблю вправи! (*маширує по кімнаті*) Раз-два, раз-два!..

Галя (*читає складами*): Та-то не-се во-ду...

Входять Володко і Славця.

Володко: Добрий день! Ой, який сніг сипле! (*обтрушується*).

Здоровляться. Дівчатка цілуються.

Галя: От гаразд, що прийшли! А я вже і лекцію скінчила.

Володко: А ти, Левцю?

Левцьо: Мене завтра в класі не запитають, бо питали сьогодні.

Володко: І тому не будеш учитися?

Левцьо: Та вже-ж! От, найшли тему до балачки!.. Чи вивчу, чи ні — чи не все одно?

Славця: Ми вже забавки робимо на ялинку. Мама таку гарну танцюристку зробила з паперу! У гарній рожевій суконочці, навколо золоті зірочки!..

Володко: А хатиночку з червоними віконцями! (*до Левця*) А ланцюх ти вже зробив?

Левцьо (*задумавшись*): У нас ялинки не буде!
 Володко і Славця (*разом здивовано*): Не буде?
 Галя (*зітхнула*): Не буде! Не принесе Дід-Мороз, бо Левцьо зле вчиться!
 Славця: Ох, як-же вам буде сумно! То ви до нас приходьте на ялиночку. Добре?
 Галя: Не знаю, Славутко! Гадаю, що татусьо не пустить Левця, а одному йому буде сумно. Тому я вже з ним остануся.
 Левцьо: Дурниці все! Можеш йти, а я буду робити вправи (*ходить по кімнаті*). Раз-два, раз-два!
 Володко (*переглядає книжки на столі*): Левцю, чи ти вже читав останнє число «Світика»? Я прочитав його ще вчора..
 Славця: Такі цікаві казочки і оповіданнячка там є!..
 Галя: Мені Левцьо ніколи не хоче читати ні «Світика», ні жадної книжечки!
 Славця: І ти не знаєш «Попелюшечки», ні «Снігурочки», ні «Червоної Шапочки»?
 Володко (*перебиває*): Ні «Котика в чобітках», ні «Робінзона Крузо»
 Славця: А про «Бабусю Метелицю», «Дику Рожечку», «Записки Івася-Крілика» — також не чула?
 Галя (*сумно хитає головою*): Ні, ні! Нічого сенько! Коли маюся має час, то іноді читає мені деякі казочки зі «Світика». Але маюся увесь час занята і тому не може мені багато читати.
 Славця: Недобрий Левцьо!
 Левцьо: Ха, ха, ха! Чи-ж то тільки і щастя — що книжки читати?! Давайте, ліпше побавимось!..
 Володко: А в що-ж ми будемо бавитися?
 Левцьо: Зробимо з крісел потяг!..
 Галя: Ні, ні!..
 Славця: От краще на санки ходім! Сніг такий гарненький паде.
 Володко: А й справді на дворі тепер так гарно!
 Галя: І здоровенну бабу зліпимо зі снігу..
 Левцьо: Гаразд! Ходім!

Всі одягаються і виходять — завіса падає.

ДРУГА ДІЯ.

Ліс. Навкруги ялинки засипані снігом. Сніжинки узявшись за руки ведуть хоровід і співають:

Снігом поле все встелилось	Роскидає снігом всюди,
Вітер виє так журливо;	Щоб спочили бідні люди;
От вже і сама зима,	Щоб спочили від робот,
До нас білая прийшла,	Щоб спочили від турбот —
Добрая Зима!	Добрая Зима!

Входить Зима.

Зима: Добрий вечір вам, мої милі діточки, мої білі Сніжинки! Як-же ви розгулялися! Усі дороги замели. Ні переїхати, ні перейти

не можна. А сьогодні Свята Ніч! Не перешкаджайте-ж Дідови-Морозови розносити добрим дітям ялиночки і подарунки!

Сніжинка І: А яке-ж сьогодні свято, бабусю?

Зима: От, ходіть зі мною під ту ялиночку і я вам усе розкажу.

Зима сідає на пеньку, а кругом неї розміщуються Сніжинки.

Сніжинка ІІ: Ми слухаємо, бабусю!

Зима: Святий Вечір сьогодні! Маленький Христос народився у Вифлеємі. Серед біленьких ягнят, у яселцях на сіні лежить Він і слухає, що розкаже Йому Свята Мати. Всміхається маленький Христос, як Мати Йому оповідає про чемні, слухняні й добрі діточки... Капають перлами сльози з очей Святої Дитини, коли згадує Мати про дітей злих, лінивих, нечемних...

Сніжинка І: Бідний маленький Христос?

Сніжинка ІІ: Недобрі — ті нечемні діти!

Зима: Заспівайте-ж Йому, мої любі діточки, колядку. Хай повеселішають Його сумні оченята, хай всміхнуться Його устенька!

Сніжинка І: Гаразд, бабусю! Заколядуймо, сестрички! *(співають колядку: «По всьому світу стала новина»).*

Входить Дід Мороз з торбою за плечима. В руках держить блискучу ялиночку і різні дарунки.

Сніжинка ІІ: Ой, який гарна ялиночка!

Дід-Мороз: Добрий вечір! Святий вечір! Гаразд, гаразд, любі Сніжинки, що славите тут маленького Христа. Розганяйте Його сум, який завдали Йому недобрі й нечемні діти.

Зима: Куди-ж ви, Діду, зараз поспішаєте?

Дід: От тут недалеко, до лісного! Там є двоє діточок: Галюся і Левцьо.

Зима: Тому лінивому хлопчикови несе таку чудову ялиночку?

Дід: Жаль мені Галюсі. Гарна вона дівчинка. Як-же залишити її без ялиночки? Христос сказав віднести тим бідним, засмученим дітям ялиночку, бо Левцьо вже шкодує, що так зле вчився і приобіцяв бути пильним і добрим.

Сніжинки: Віднесіть, дідуно! Жаль діточок!

Сніжинка І: Візьміть і мене з собою до діточок, дідусю! Я розкажу Левцьови, як він засмутив Святу Дитинку...

Дід-Мороз: Ти пропадеш там, моя Сніжинко! Розтопишся і висохнеш.

Зима: Ще до весни далеко! Може й справді хай іде! *(до Сніжинки)* Тільки не оставайся там довго, дитинко! Щоб на весні нам всім разом річкою сплисти у велике наше море.

Сніжинка І: Добре, бабусю! Прощайте, сестрички!

Сніжинка ІІ: Розкажи там дітям про Святу ніч у лісі!

Зима: Прощай, дитинко! А не барися!

Сніжинки: Прощай! Прощай!

Дід-Мороз і Сніжинка відходять. Зима і Сніжинки дивляться їм у слід. Завіса помалу опускає.

ТРЕТЯ ДІЯ.

Кімната дітей. Ліжечка розстелені. Галя і Левцьо сидять сумні.

Галя: Як сумно без ялиночки... Мені й пиріжки з маком навіть не смакували.

Левцьо (*підходить до неї і цілує її*): Прости сестричко! Через мене ти лишилась без ялиночки. Я більше не буду вже лінивий і на другий рік Дід-Мороз принесе нам велику і гарну ялинку.

Галя (*зітхає*): Так довго треба ждати!

Левцьо: Завтра підеш до Славці... Я остану дома. Винен я один, і тому сам понесу заслужену кару.

Галя: Ні, ні! Я не оставлю тебе самого, Левцю! Мені буде там сумно, коли ти один лишишся дома.

Левцьо: Моя добра, люба сестричко! Чим-же я розважу тебе? А знаєш що? Так багато є в нас книжечок, котрих я тобі ніколи досі не читав. Я буду читати тобі гарні, чудові казочки... Добре? А потім підемо на саночки. Я вже не буду від тебе їх відіймати, а разом поїдемо з гори.

Галя: Як-же нам буде весело! Прийдуть ще до нас Славця і Володко, та Ксеня з Вовою?

Левцьо: Звичайно, що прийдуть!

Галя (*задумується*): А все таки сумно без ялиночки. Не буду я завтра бачити як свічки блищать на ялиночці... Пам'ятаєш, як торік було весело? Багато було дітей... Запросили мама і Зоню, і Віру, і Любку, і Надійку... Були ще: Галя, Люся, Таня та Славко з Оленкою. Взялися ми за руки і бавилися в «пташка»... А ялиночка бицала, всміхалася до нас цукорочками...

Левцьо: Так, було весело.. Та пізно вже... Лягаймо спати, Галюсю. Добраніч!

Галя: Добраніч, Левцю! (*лягають*).

Деякий час темно, Потім яснішає. Отвираються двері і входить Дід-Мороз з ялинкою. Сніжинка несе даруночки.

Сніжинка (*підходить до дітей і розглядає їх*): Бідні діточки! Такі сумні, сумні!..

Дід-Мороз: Тут поставлю ялиночку! (*ставить посередині кімнати*).

Сніжинка: А книжечки і річник «Світика» я положу тут! (*Кладає біля Левця*). Лялечку Галюсі... (*кладає біля Галі*). Добра сестричка. Не хоче сама йти в гості до Славці...

Дід-Мороз: Любі діточки! Будьте-ж добрі, послухні, чемні, пильні... Хай втішиться маленький Христос в ясельцях, а Дід-Мороз не забуде вам принести гарну ялиночку знов від нині за рік!

Виходить зі Сніжинкою. За сценою співає хор колядку.

Завіса поволі опадає.

СНІГОВИЙ ДІД.

Різдво в різних сторонах світа.

Певно й найменший школяр знає, що на світі, себто на нашій земній кулі, є такі краї, де панує вічна зима; є також такі, де є вічне літо, і є такі, де є чотири пори року на переміну: весна, літо, осінь і зима.

Вічна зима є на півночі, вічне літо є в полудневих краях, а умірковане підсоння (з порами року) є в нас і у всіх краях, що лежать на середній смузі земної кулі: між північчу і полуднем.

Отже й варто подумати, що й деякі свята в інших краях виглядають зовсім інакше, як у нас. Приміром Різдво. Ми знаємо, що у нас звичайно на Різдво є сніг, а на ріках лід. Діти санкуються з горбочків, або совгаються на леді, або «воюють» сніговими кулями, або ліплять снігову «бабу». Колядники йдуть, а їх чоботи скриплять по замерзлій дорозі.

А ті люди, що живуть далеко на полудні від нас, приміром в Африці, в Австралії, або в полудневій Америці, — ті святкують Різдво серед зовсім іншої погоди. На дворі спека, діти йдуть у поле або в ліс і купаються в ріці, як у нас серед літа, бо там заєдно літо і то горячіше, ніж у нас. Трохи се дивно слухати, що десь є таке «горяче Різдво», але так є.

В полудневій Америці, приміром у Бразилії і в Аргентині, є і наші люди, Українці, що виїхали туди на заробітки. Їм і їхнім діточкам певно десь дуже дивно святкувати Різдво серед літа, і хоча літо є краще від зими, але їм певно тужно за рідним краєм і за Різдвом серед рідних піль, вкритих білим снігом.

Сніговий дід.

(До ілюстрації на стр. 28).

Той сніжок, немов пушок,
Для дітий потіха —
Білий лан і білий сад
Тай біленька стриха.

Як сніжок є на дворі,
То буде й забава —
І буде зі снігу Дід,
Се діточа справа.

Вже Івась і сестрички
Взяли дві лопати,
І почали білий сніг
У садку згортати.

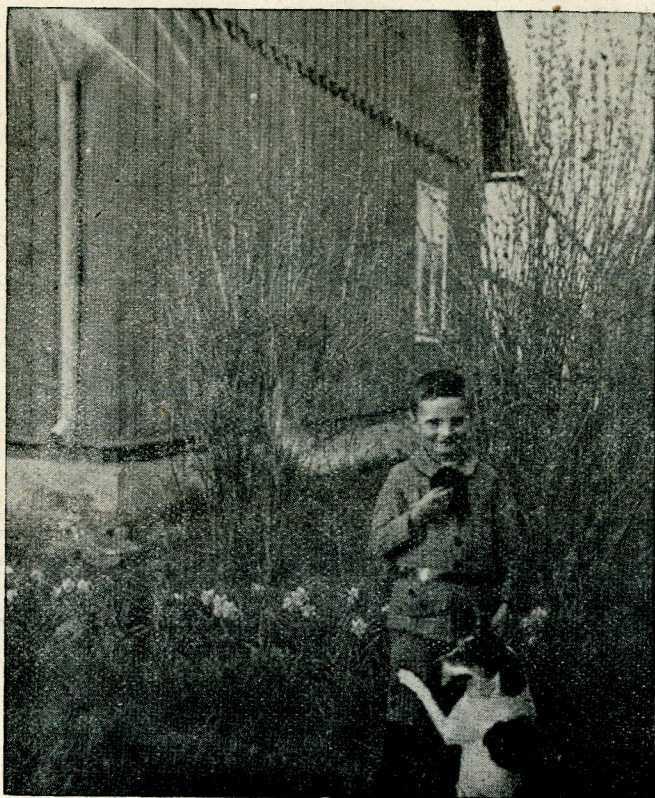
Як згорнули, то в ту мить
Взялися ліпити —
За годинку Дід готов,
Має білі свити.

Дві галузки замість рук,
Очи й ніс зробили,
А на чуба капелюх
Дідови вложили.

Каже Марта: — Гарний дід,
Місяць ме стояти!
А Марійка: — І весни
Може ще діждати!

Навіть Бурко здивувався,
Що за дивні речі, —
Тай обнюхав, чи то «свій»,
Весь перед і плечі!

Картини зі »Світикового Альбому«.

Чи гарненький хлопчик?
Кождий скаже: Так!
Милий і веселий,
Хоч куди козак.
Це читач наш пильний,
Матвійко Роман,
Бистрий і моторний.
Мовби отаман.
З нами він знайомий
Вже не перший рік,
Коло нього песик.
Невідступний Трік.
Наш Роман з батьками
В чужині живе,

»Світикови« щирі
Все привіти шле.
Лиш часом на літо
Іде в рідний край,
Тут йому свобода,
Тутки розкіш, рай!
Але й між чужими
Знає, хто він є,
Бо вкраїнське серце
В його грудях бє.
І тепер здалека
Шле нам свій привіт,
Бо він хлопець чемний —
Славно — много літ! I.

Загадки.

Складова загадка (1 точка).

(Уложив Леонід Соневицький).

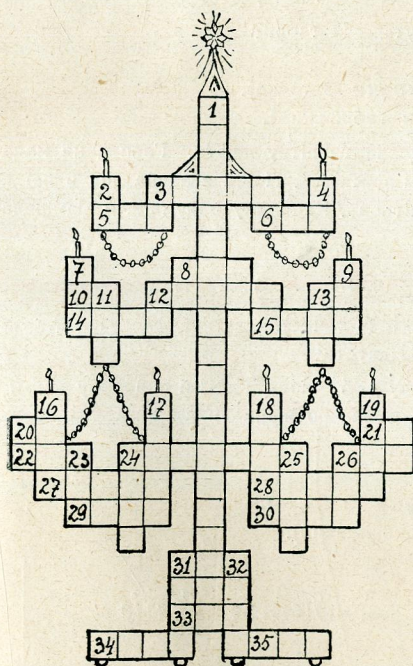
**Хор, и, чів, три, е, слав, ром, пос, е, Ле, ри, ват,
Вя, лек, че, ка, со, ти, ця.**

З порозкиданих 19 складів зложіть сім слів, яких початкові й кінцеві букви, читані з гори в низ, дадуть побажання, з яким Редакція звертається днес до всіх своїх читачів і прихильників.

Значіння висказів:

1. Славянське ім'я.	5. Містечко на Поділлі.
2. Сила природи.	6. Водна тварина.
3. Інакше: встид.	7. Полудневий Славянин.
4. Рід поезії.	

Загадка в ялинці (4 точки).

Слова поземі:

3. Похоронний бенкет; 5. Клич журавля; 6. Турецьке ім'я; 8. Домашнє звірятко; 10. Ріка на Сибірі; 12. Місто на Білорусі; 14. Помічник рільника; 15. Докучливий овод; 20. Рід землі; 21. Міра поверхні; 22. Інакше: нарід; 24. Інакше: сумерк; 26. Ім'я дівчинки; 27. Ждали на се бранці; 28. Частина одержі; 29 Турецький духовник; 30. Опера Верді; 31. Інакше: пліт; 33. Жие в ріці; 34. Назва зілля; 35. Славний байкар.

Слова прямиовісні.

1. Українська коляда; 2. Заіменник питающий; 3. Французька монета; 4. Заіменник вказующий; 7. Одержуємо це з ягід; 9. Числівник; 11. Великий ліс; 13. Змисл слуху; 16. Мають всі птиці; 17. Господарський прилад; 18. Інакше: перевірка; 19. Наслідок провини; 23. Виходить з комина; 24. Ріка на Україні; 25. Рід комахи; 26. Жіноче ім'я; 31. Купецька назва опакowania; 32. Богиня перемоги у Греків.

Загадки (1 точка).

(Подали: Таня і Низя Гладівні).

1. Хто ходить без ніг, а працює без рук?
2. Яка є різниця між ослом а конем?
3. Чому місяць завжди такий блідий?
4. Що буде — наколи до 2 фунтів додамо ще 1 метр?

-
5. Хто відповідає на всяких мовах?
6. Котре звірятко встидається по смерті?
7. Хто говорить усе правду, коли його про що питаємо?

Загадочні книги (3 точки).
(Уложив Леонід Соневицький).

На вікні одної книгарні виставлено перед святами такі книжки:

1.	ЛЕВ ІЙНЮР

НІЧ
ДОНАРІЯ | 2. | <i>Олена Д. Федь</i>

БУРКО
і
ЗНОЗНОР | 3. | Н. ВИЛЕВЧУК

ЧАРІВНИК
ТОВСТОГО
ЖЕПОЛІЯ |
|----|---|----|--|----|---|

Відгадайте: Що се за автори? Як зуться їх твори?

Рахункова ломиголовка (3 точки).
(Уложив Константин Табінський).

До одної господині прийшла сусідка позичити літру нафти. Господиня мала 7 літрів нафти, але відповіла, що не має чим відміряти. Потім згадала, що в неї є дві порожні посудини — трилітрова і десятилітрова. Хвилинку подумала й відміряла сусідці один літр нафти.

Як вона се зробила?

Складова загадка (1 точка).
(Уложила Яруся Лакуста).

Возьміть чотири семі **світила**, половину **диб**, часть **Тиси** й половину **ниви**, — зложіть те все, а дістанете назву дуже улюбленого журналика.

Який се журнал?

Загадочні візитівки (2 точки).
(Подав Леонід Соневицький).

<i>Никодим Архелачевский</i>	<i>Петро Кніс</i>

Хто є ті два добродії?

Всі загадки дають за розв'язку 15 точок.

Від Видавництва.

Це число посилаємо лиш тим, що вирівнали всі належитости по кінець 1930 р. До всіх довжників ми вислали в місяці грудни 1930 листовні пригадки з поданням висоти їх залежлости. Хто не бажає бути передплатником на рік 1931-й — нехай ЗВЕРНЕ це число з допискою: ПЕРЕСТАЮ БУТИ ПЕРЕДПЛАТНИКОМ, або нехай надішле значками почтовими 1 золотий за це число враз з повідомленням про дальше здержання висилки журналіка.

Всіх наших „старих“ передплатників-ветеранів просимо укліно надсилати передплати на рік 1931 — по можности ЦІЛОРИЧНІ — бо се нам улекіше у великій мірі адміністраційне діловодство.

Кому бракують які числа „Світа Дитини“ з р. 1930, або аркуші додатку „Чорна Індія“ — нехай зарекаює їх як найскорше, бо пізніше може забракнути даних чисел. Числа 1-го нема зовсім.

Дуже просимо всіх наших Прихильників, щоби в часі Різдвяних Свят переводили між знакомими агітацію за приєднанням нових передплатників для „Світика“.

Гарним дарунком для старшої молоді будуть:

4 книжечки „ПОПУЛЯРНОЇ БІБЛІОТЕКИ“, а саме:

Дмитро Дорошенко: ПО РІДНОМУ КРАЮ . . . 2'50 зол.

Др. Л. Кобилянський: МИКОЛА ЛИСЕНКО . . . 1'50 „

В. Лункевич: ЖИТТЯ ПЕРВІСНОГО ЧОЛОВІКА . 2'50 „

Анатоль Котович: МИКОЛА ГОГОЛЬ 1'50 „

Всі ті книжечки можна дістати в гарній полотняній оправі з золотими витисками. Ціна кожної книжечки оправленої є о 1 зол. дорожча.

Цілий комплект в оправі враз з перес. коштує: 12 зол.

П о в і д о м л е н н я .

Ізза несприятливих умов теперішньої хвилі та важкого економічного положення і фінансової неможливости — припинив я дальше видавання „ПОПУЛЯРНОЇ БІБЛІОТЕКИ“, якої вспів видати лиш 4 книжечки. Наколи відносини покращають — буду продовжувати се видавництво — але вже окремими НЕПЕРЮДИЧНИМИ випусками і не в передплаті.

Всіх передплатників сего видавництва прошу о повідомлення — як маю повернути всі надвіжки з надісланих передплат піврічних і цілорічних: чи зачислити їх на передплату „Світа Дитини“ — чи може дати рекомпензату в інших книжках?

Михайло Таранько
видавець „Популярної Бібліотеки“.

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА.

В червни 1930 р. убула з гурту сердешних „Світикових“ друзів — Дзвіночка ГРИНІВНА з Бучача. Відійшла до Бозі у світліні простори небес, де злучилася її душа з Ангеликами, що заповняють Господні терени РАЮ.

Хоч бл. п. Дзвіночка числила тільки 8 роцків — то знаомство зі „Світиком“ завеза ще в р. 1927 — се є в 4-тіи році свого життя. Днесь її нема вже між нами!

Полишила вона по собі безмежний біль в серденьку своєї Матусі, сестрички й усього родини, а глибокий жаль в гурті своїх маленьких товаришок і ровесниць. І „Світикови“ стиснулося серденько до страті його пильної читачки та широті приятельки і він на тім місці пращає в послідне маленьку Дзвіночку сумною згадкою: ВІЧНАЯ ПАМ'ЯТЬ!

„Świt Dytyny“
Lwów, Zimorowicza, 3.

Pocztową opłatę
zapłacono gyczaltem.

„СВІТ ДИТИНИ“

ілюстрований журнал для дітей,

виходить раз у місяць в обемі 2 арк. друку, книжкового формату.

Умови передплати на рік 1931: місячно 1 зл., квартално 3 зл.,
піврічно 6 зл., річно 12 зл. Для Америки і Канади 1·50 долара річно.
Для Закарпатської України 50 кор. річно.

Адреса Редакції й Адміністрації: **Львів, ул. Зіморовича, ч. 3.**

На дарунки під Ялинку поручаємо 2 нові повісті

АНДРІЯ ЧАЙКОВСЬКОГО:

„СОНЦЕ ЗАХОДИТЬ“

історична повість із часів зруйнування Запорозької Січі.

Сторін: 205.

Ціна: 4 зл.

„ЧЕТВЕРТА ЗАПОВІДЬ“

обичаєва повість з галицького передвоєнного життя.

Сторін 212.

Ціна: 4 зол.

Обі ті книжки надаються до читання для молоді шкіл середніх від 12—16 л.

Для всіх поручаємо прегарну книжку:

*Богдан
Лепкий*

„ПІД ЯЛИНКУ“

Є це збірка різдвяних оповідань, переживань та споминів з юних літ Шан. Автора. Книжечка видана дуже чепурно з прегарною та оригінально скомпонованою окладиною. В тексті є 21 мистецьких заставок і образків Святослава Гординського.

Сторін 112.

Ціна: 2·60 зл.

(Попередно подали ми ошибочно ціну цієї книжки 5 зл., що отсим прост.).

Замовлення посилати на адресу:

Видавництво „СВІТ ДИТИНИ“ — Львів, Зіморовича, 3.

На пересилку 1 книжки, або всіх 3 разом, долучувати 50 сот. Гроші можна посилати в листах — разом із замовленням — поштовими значками. За послиплатою о 1 зол. дороше.

О П О В І С Т К А.

Для дітей на дарунки поручаємо **ОКАЗОВІ** річніки „СВІТА ДИТИНИ“ — зложені з найцікавіших чисел з років 1925—1929 в прегарній оправі з золотими витисками на хребті.

Ціна такого річника: **6 зол.**

(З пересилкою 6·50 зл.).

ЖЕРТВИ.

На пресовий фонд «Світа Дитини»: Вп. Іванна Блехінгерівна з Добросина 3·00; Дося Величківна 1·00; Шкільна Кооператива в Любелі 2·00; Ірця і Зеня Мазурівні 1·00; Святослав і Юрко Лазарчики з Каліша 1·00. Разом злож.: 8 зол.

На «Рідну Школу»: Ірця і Зеня Мазурівні 2 зол.

На «фонд укр. Інвалідів»: Ірця і Зеня Мазурівні 2 золотих.

Всім Жертводавцям складає «Світик» на тім місци слова щирої подяки.

◆ ◆ ◆ Видає й за редакцію відповідає: **Михайло Таранько.** ◆ ◆ ◆

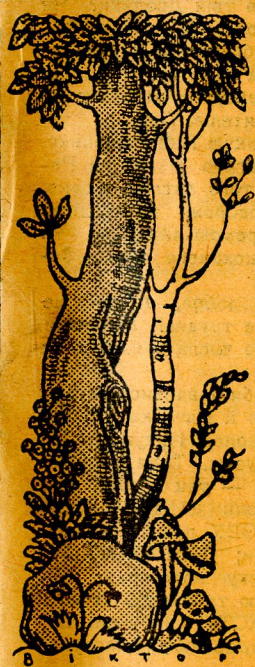
Друкарня ОО. Василіян у Жовкві.

СВІТ ДИТИНИ

ЧИСЛО 2.

ЛЮТИЙ

РІК 1931.

ЗМІСТ:

1. Гордий Віник і березова Мігла 33
2. Не нищить пташок! 36
3. Як Ромко спалив чоботи за до-
зволом татка 37
4. На совганці 41
5. Що каже про себе малий носоріг 42
6. Строгий критик 46
7. Коваленко Юрчик 48
8. Іжак і круглі 54
9. Прогулька по звіринному царству 55
10. На двох стільцях 58
11. Відважна Нуся 59
12. Огняна муха 59
13. Циганова брехня 60
14. Тихо, лялі, бо я вчуся 61
15. Зарозумілий старшина 62
16. Зарадь злому завчасу 63
17. Загадки 64

Ціна 1 зол.

ПАМ'ЯТАЙТЕ що „Світ Дитини“ повинен бути в кожній українській хаті де є діти.	ПЕРЕПИСКА з ЧИТАЧАМИ	ПАМ'ЯТАЙТЕ при кожній нагоді про збірку датків на пресо- вий фонд „Світа Ди- тини“.
--	--	--

Леонід Соневицький в Тернополі: Дуже мені приємно було пізнатися з Тобою та Ігорчиком. Вашу прегарну світлинку примістив на пам'ятку нашого знакомства в «Альбомі читачів». Твої загадочки дуже дотепні та гарно обдумані. Тому майже всі вже надруковані. Оповідання з нашої минувшини буду поміщувати, але трошки пізніше бо... «Малий історик»... хорий, а це що він мав описувати — то Ти певно бачив на власні очі... Ігорко мусить бути дуже коханий і добрий братчик, а це, що він такий живий і веселий — то дуже гарна прикмета. Радість і сміх — це невідступні товариші молодости і вони повинні завжди між вами гостити. Тому поздорови Ігорчика від мене і наколи будеш писати до мене листа — те нехай і він також «допишеться» — так по своєму — і не конце «цілком каліграфічно». Передплата за газетку заплачена по конець цвітня 1931 року.

Яруся Тарнавська в Улашківцях: Уложена Тобою загадочна візитівка не є вмісна, бо «Данко Ляшів» не може бути «Рідною Школою» але чимось іншим, як пр.: коминярем, кравцем або чимось іншим. Як там мається твій Дропчик? Чи вже загоїлись його рани? Як удалися представлення та чи подобалися глядачам?

Мирося Карнківська в Буші на Волині: Дякую Тобі за власноручного листика. Такі листочки тишать мене дуже і я складаю їх собі на пам'ятку, а колись, коли вийду в безповоротну подорож... далеко, далеко — то заберу їх зі собою як одинокий земський скарб від моїх любеньких приятельок і приятелів. Па!

Улянка Марківна в Бучачі: За святочні побажання дякую Тобі гарненько. Бачу, що дуже любиш читати повісти Верна! Їх вийшло вже багато — але на Радянській Україні. Я маю ще приготовану одну незнану повість того автора, а саме: «ЖАНГАДА» або «На плесі Амазонки» — прегарний опис подорожі по пралісах Бразилії. Як призбираю трошки грошиків — то надрукую її окремою книжкою. Чи вже прийшла газетка на Твою адресу? Поцювай за це свого коханого Татуса багато, багато разів і дуже сильно!

Олюся Лаврівська в Любачеві: Розв'язка загадочок добра. А чому не розв'язалась загадочки в «Ялинці»? Вона прецінь не така дуже трудна! Розв'язки загадок треба надсилати найпізніше 14 днів по одержанню цього числа в яким вони надруковані.

Ромко Сухорський в Заліщиках: Твоя постанова, щоби навчитися читати з моїх сторінок — дуже гарна. Так повинні робити всі хлопчики й дівчатка, які покінчили шестий рік життя й задумуються вже поважно над школою і наукою. Це праця, в якій я дуже а дуже допомагаю всім своїм маленьким друзям. Твоя дописка на листі є для мене тим цінніша, бо бачу, що Ти як загада — так зробив. Ти мрієш про це, щоби стати пластуном. Твої мрії здійсняться наколи: СИЛЬНО кохатимеш свою любу Матусю і Татка та цінитимеш свою РІДНУ МОВУ подад усе інше в життю; КРАСНО будеш завжди вчитися і поступати з людьми; ОБЕРЕЖНО будеш йти по незнаних доріжках і стежечках, щоби оминати всяку небезпеку; БИСТРО глядітимеш перед себе по шляху, котрим підеш у життю та бистро будеш прислухуватися до голосу свого серця... Тоді станеш дійсним ПЛАСТУНОМ. Пам'ятай, що не однострій тіла — але однострій ДУХА творить правдивого пластуна. Тому бодрись духом! СКОБ!

Ірка Збудовська в Надвірній: Наколи завжди будеш присилати розв'язки загадок з кожного числа — то зовсім певно здобудеш премію в виді гарної книжечки. А щоби се осягнути — мусиш здобути як найбільше точок за добрі розв'язки.

Одарка й Улянка Пеліхівні в Плонках: Жду на обіцянку і кожного дня переглядаю пошту: чи нема листика від Вас. Чи Мамуся вже поздоровіла? Будьте слухняні та чемні — бо це буде найкращий лік для Неї! А ту дівчинку, що Вам мене читає — поздоровіть від мене. Вона належить видно до гуртка моїх прихильників. Це дуже гарно з її сторони.

Андрійко Яницький в Кронбергу (Німеччина): Твій листик з далекої чужини був для мене наче новою «Вифлеємською Зіркою»... Так багато наших діточок, таких самих як Ти, скитається досі далеко поза межами своєї рідної землі.

(Далі на 3 стор.)

Гордий Віник і березова Мітла.

(Казка).

Стояв собі пушистий, м'який Віник коло припічка в кухні. Широко розпростер свої пушисті штанці, гордо випростувався, розглянувся кругом і давай хвалитися:

— Я є собі гарний, новий Віник, зроблений з мітлици*), що виростає на сіножати під лісом, серед прекрасних, пахучих квіток. — Мою мітлицю збирали у великій тайні, при місячнім сяйві, молоді дівчата. Збирали потихеньки, щоби не зачув і не побачив їх господар, котрому вони через мене потолочили траву. — Мої тяжкі а м'які китиці звязували дівчата биндами, витягненими з дівочих кіс. Ранним ранком, коли з моїх віток обісхла роса, гарненько звязали мене ликом і вивезли на ярморок. — Тут купила мене наша мила панночка, котра мене дуже шанує і водить мною що дня по прегарних меблях: шафах, фотелях, образах, зеркалах. — О! який з мене гарний Віничок! А який я важний! Без мене все те господарство зійшло би на ніщо! Який-же я тут потрібний!

Він висунувся з кутика на середину кухні, розглянувся і гукнув:

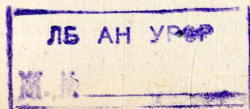
— Гей! А є тут ще хто в хаті? Відозвись!

Тут почувся якийсь шелест в кутику коло порога. То березова Мітла поправляла свою чорненьку спідничку. Віник глянув туди і спитав різко:

— Що ти за одна, ти стрепіхата, чорна недотепо? Позволю тобі говорити! Що ти тут робиш? Звідки взялася?

А Мітла скромно:

*) Мітлиця — рід трави, що має грубе і високе біло, а на верху має китицю подібну до ставової тропі.

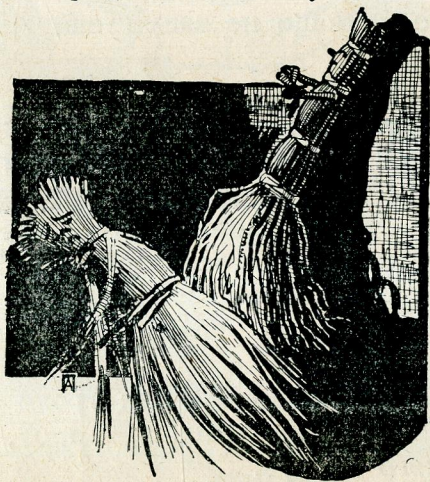

долі, надбігли діти зі совганки, а тому, що березові Мітли не було під рукою, котрась дитина вхопила Віник з припічка і обтріпувала собі ним чобітки зі снігу. Але щож сталося? Віник обліпився мокрим снігом. Пух з мітлички обсипався. В одній хвилині Віник став якийсь тяжкий, поганий, чорний, обсмоктаний. Дитина кинула Віник.

Від того дня він стратив раз на все свою мягкість і красу і вже ніколи не був уживаний в кімнатах.

Обтріпаний, зниділий, мусів підмітати коло грубки попіл. Так він очевидячки щезав з кожним днем.

А березова Мітла зі своїм твердим, чорним пруттям не боялася зими, ні снігу. Вона пережила гордого Віника і довго, довго ще працювала та служила людям.

Галя.

Не нищіть пташок!

Щоби лише нагодувати свої діти пара ластівок мусить знищити денно майже 6400 мух. Для самих себе пара ластівок знищить крім того так само майже 6000 мух та інших комах. Одна родина ластівок потребує денно в середньому 12.000 мух і всякого рода комах. Інші пташки нищать їх теж багато.

Подумайте лише, що булоб, якби не було пташок! Не нищіть тому їх гнізд! Сипте в зимі для них зерно та дрібушки хліба.

Як Ромко спалив чоботи за дозволом татка.

Вчасний зимовий сумерк пригнав дівтору в кімнату. Вбігають відсвіжені, рум'яні; здоровля бе з очей. Вносять зі собою ясну життєву радість. Веселий гамір наповняє теплу хату.

Марійка витирає до суха блискучі совги, Остап примищує в кутку за шафою лещети, а наймолодший мацапура Тарас, тягає з кута в кут санчата, яким не може ніяк знайти пристановища. Врешті і він дається вговорити бабусі, що під сходами буде санчатам і вигідно і безпечно.

— А тепер забавимося в Данців! — приговорює Остап, скидаючи засніжені черевики.

За його приміром йдуть сестричка і братчик. Поскидали обув коло печі, щоб сохла, тай давай герцювати в сукняних виступцях.

Молоденький місяченько заглядає у вікно. Крізь відхилені в печі дверцята блимає на хату ясне полум'я. Нікому не хочеться світити. В навечеріє двох святочних днів не спішно дітям до книжки. Бавляться, а бабуся, задивившись в полум'я печі, полинула споминами в давнину тай забрила аж у свої дитячі літа. Спогади розяснили поорані зморщинами чоло й усміхом украсили уста.

Діти знають цей настрій бабусі, от і Марійка просить щиренько:

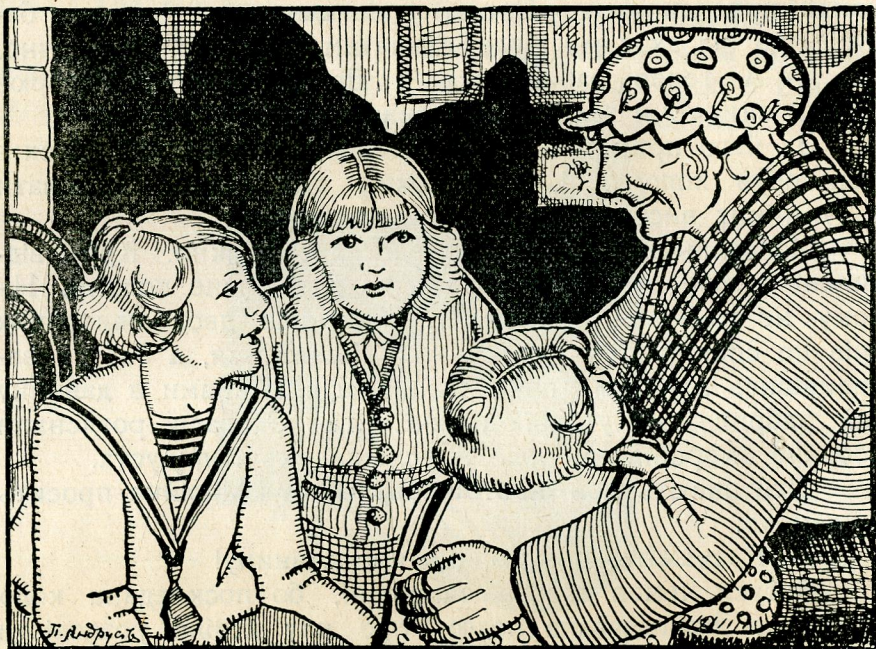
— Розкажіть, бабуся, що про давнину!

Бабуся немов ждала запросин, бо поскладана коло печі обув пригадувала подію, про яку хотіла розповісти унукам.

Було се пів сотні літ тому взад. Зима стояла на дворі така, як сьогодні. Лише, що дітям тоді не жилось так весело, як тепер. Не знали вони тої втіхи, що її дають їм тепер лещети, совги та санчата.

Родичі, дбайливі про здоровля своїх діток, берегли їх передусім від простуди і тому не пускали в зимі з хати, хиба лише з крайньої konieczности. Не було нинішнього освідомлення: як корисно впливає на здоровля свіже зимове повітря. Всі вірили, що „ніхто ще не перегрівся, але простудитися може кождий“.

В наслідок такого погляду родичів, тодішні діточки, замість вживати нинішних зимових спортів, ниділи замкнені в мешканню нудьгуючи цілу зиму. Отож не диво, що з нудьги придумували не раз збитки, а то й нехотячи спричинювали шкоду. Отець Д. парох Великого Ходачкова, на широкому Поділлі, повернув з Йорданського водосвяття. Здоровий мороз з проникливим подільським вітром докоти прошиб його в часі богослуження над рікою. Надо-

бавок нові чоботи стиснули трохи ноги, що пальці були майже закостеніли. З приємністю роззувся перемерзлий отець Д. в теплій кімнаті і, вдягнувши вигідні пантофлі, поставив чоботи коло печі. Немов для довершення випочинку по трудах, приніс листар почту, яку в той час привожено з Тернополя лише двічі в тиждень. Отець Д. усів вигідно на мягкому фотелі і взяв у руки „Діло“. Витягнув ноги під ділання тепла, що линуло на кімнату від огню в печі й потонув увесь в читанню газети.

Чотиролітний Ромко, який сердечно нудьгував у хаті,

не дуже то вдоволено дивився, що татко замість поговорити з ним як звичайно, заслонився нині газетою, забувши зовсім про малого синка. Якийсь час приглядався хлопчина як під впливом кімнатного тепла таяли на вікнах змальовані Морозенком цвіти, але як наслідком таяння втрапили вони свою ріжноманітність, увагу Ромка заняв тріскіт вогню в печі. Там горіли ясно березові поліна, а приємний запах відіставався на хату через недімкнені

дверцята. Хлопчик присівся коло печі на маленькім стільчику. Намагався втягнути батька до розмови, але безуспішно,

— Чому вогонь горить? — питає дитина.

Мовчанка замість відповіді.

— Тату, тату! Дивись, а на патику білий папір! — кличе Ромко, обриваючи з березових полін кусники білої кори.

— Дай мені спокій! — збуває його знетерпеливий батько, заглиблюючися в читання чогось дуже інтересного.

Покинув хлопчик поліна. Звернувся до нових батькових чобіт.

— А чи воно горілоб? — питає тата.

У відповідь знов мовчанка. Цікавість дитини зостає. Ану спробувати! Отворив дверцятка до печі. Поліна перегоріли. Якраз є місце на чобіт. Але Ромко знає вже, що треба у старших питати дозволу.

— Татку, можна запхати? — дозволяється з чоботом в рученятах.

Отець Д. якраз розложив „Діло“, яке тоді мало два рази такий формат як нині. Часопис закрив йому лице. Незвичайно інтересна стаття зовсім захопила читача.

— Пхай! Пхай! — принукує він синкови в тій думці, що Ромко пхає в піч березове поліно.

Хлопчик радий дозволові, не дає собі два рази казати. Полумінь обняла чобіт. Намастка на чоботі почала топиться, шкіра заскверчіла, скорчилась, а там занялась темним брунатним полум'ям.

— Татку, вже горить! — кличе Ромко втішно.

— Добре, добре! — притакує татко зза газети.

А Ромко продовжує діло і, беручи другий чобіт, дозволяється:

— Татку! Я запхаю другий!

— Пхай, пхай! — потакує татко знову.

І Ромчик послухний суне в піч з другим чоботом. Але тим разом справа не легка. Неперепалена ще холява першого чобота ніяк не перепускає другої. Хлопчик пхає що сили. Розігріте від огню личко зачервонілось, чолонько вкрилося з натуги каплями поту. Але всі зусіля безуспішні.

— Тату! Не хоче влізтися! — скаржиться хлопятко, а там порятунку кличе вже крізь сльози:

— Татку! Поможи! Бо пече!..

Злякався татко, що дитина попече собі рученятка, кинув „Діло“ і до Ромка. З розпукою побачив, що з його новісенських чобіт осталася в цілих лише одна холява.

Дісталобися було Ромчикови і від псотників і від шкідників, але на щастя татко пригадав собі, що дитина дозволялася чи пхати, а він притакував.

Не було ради. Треба було оглядатись за другими чоботами, а о. Д. скільки разів згадав про Ромкову штуку завжди успокоював себе словами: „Все одно — тиснули!..“

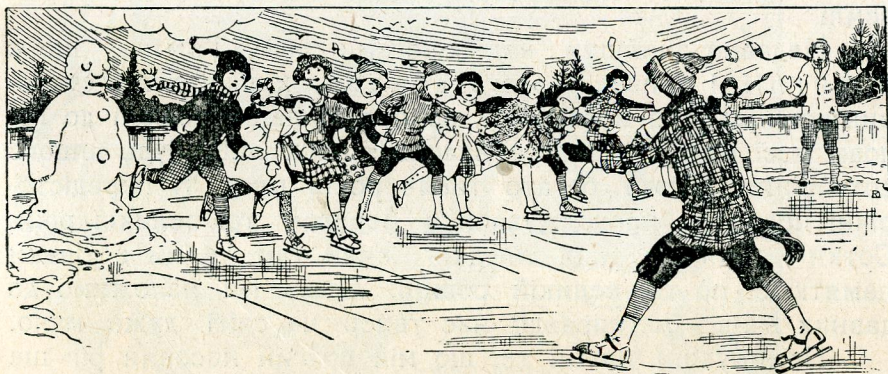
Замовкла бабуся. Діти розбавлені оповіданням глянули на свої черевики коло печі тай притьмом до Тарасика:

— Вважай, не забався часом у Ромка!

А Тарас гордо:

— Ромка не пускали на двір! А я маю санчатка. Пощож мені чоботи в піч пхати? *Іванна Блажкевичева.*

На совганці.

Гей-же, совги! Далі, гладкі!
Сріблом лід іскриться,
А діточе свіже личко
Сонцем румяниться.

Навіть Дід-Сніженко мило
Усміхнувся з боку:
— Ого діти! Ото люб!
От красні, нівроку!..

Що каже про себе малий носоріг.

Я є в своїй мами одинак, тому мати бачить у мені цілий свій світ. А знаєте моє ім'я? Я називаюся „Умком-бі“, а се значить: „Той, що ціло виходить з усіх небезпек“. Правда, що многозначуче слово? Але пам'ятайте, що се діється в Африці.

Коли належати до якогось старого роду, значить: бути аристократом, то наш рід є на дуже високім щаблі суспільної драбини. Може ви скажете, що ми не виглядаємо дуже аристократично? Се нічого не значить. „Гарний є той, хто гарно поступає — а ми, носорожці є сильні і ретельні. Що більше: ми майже ніколи не зачинаємо з ніким жадної суперечки. І ми подібні до своїх стародавніх предків більше, аніж усі інші сотворіння на землі.

Недавно знайшли над берегами ріки Тамізи, що є в Англії і пливе через Лондон, кілька дуже старовинних кісток з носорога, що були більше подібні до голови моєї матері, або моєї власної, аніж якогобудь іншого сотворіння. Отже багато тисяч років тому ті передісторичні носороги проходились берегом тої великої ріки. Сотки і тисячки моїх предків жили там, а ми є тільки пам'яткою по тій великій родині. Отже ми належимо до давніх віків, бо справді, нас тепер на світі дуже мало.

Поминувши тільки те, що мій довгий носовий ріг ще не почав рости, я подібний до своєї матері, як капля до каплі. Ми маємо по три копитця на нозі, грубу сіру шкіру, досить короткі ноги, але дуже великі туловища. Не маємо довгих хвостів, але за те дуже великі голови з довгими вухами, що наче на пружинах повертаються туди, звідки доходить звук. Се також має іншу добру сторінку: вухами відганяємо ми з свого хребта птицю „іскача“, що — правда — добре нам служить, бо вигублює на нас докучливі мухи, але часто скобоче нам боки. Та він ніколи не вступається зовсім. Тільки побі крильми над нашою спиною, підлетить трохи в гору й сідає на нас знову.

Моя мати навчила мене колискової пісні, що зветься „колисанка Умкомбі“, а починається словами:

„Стій, скачи, не скобочи...“

Наші носи є досить довгі й угловаті на кінці. Ніс моєї матери є таки добре кантоватий. А бачите той довгий ріг на наших носах? А се не є справдішний ріг, такий,

як в антильопи або в буйвола! Сей ріг виростає зі шкіри і збитого волосся, а осаджений на кістянім черені, ніби нагніток. Ніхто з нас не знає, звідки й чому почали в нас рости такі роги*). Можливе, що се пішло ще від нашого Льондонського пра-прадіда.

Я живу дуже щасливим життям. Дуже радо купаюся в болоті, а потім уганяю густими кущами пралісів. Майже завжди іду попереду матері. А мати йде за мною, а коли запримітить, що з переду грозить мені якась небезпека, зараз підбігає і своїм носом справляє мене, куди маю йти. І я звичайно дуже послухний, бо знаю, що вона робить се для мого добра.

Якби хтось хотів мене зловити, то мусів би насамперед убити мою матір; але я сам умію вже досить добре боронитися, хоча я ще молодий носороженко. Коли я на кого розлючуся, то кричу дуже голосно, а тоді моя мати біжить, мов біснувата.

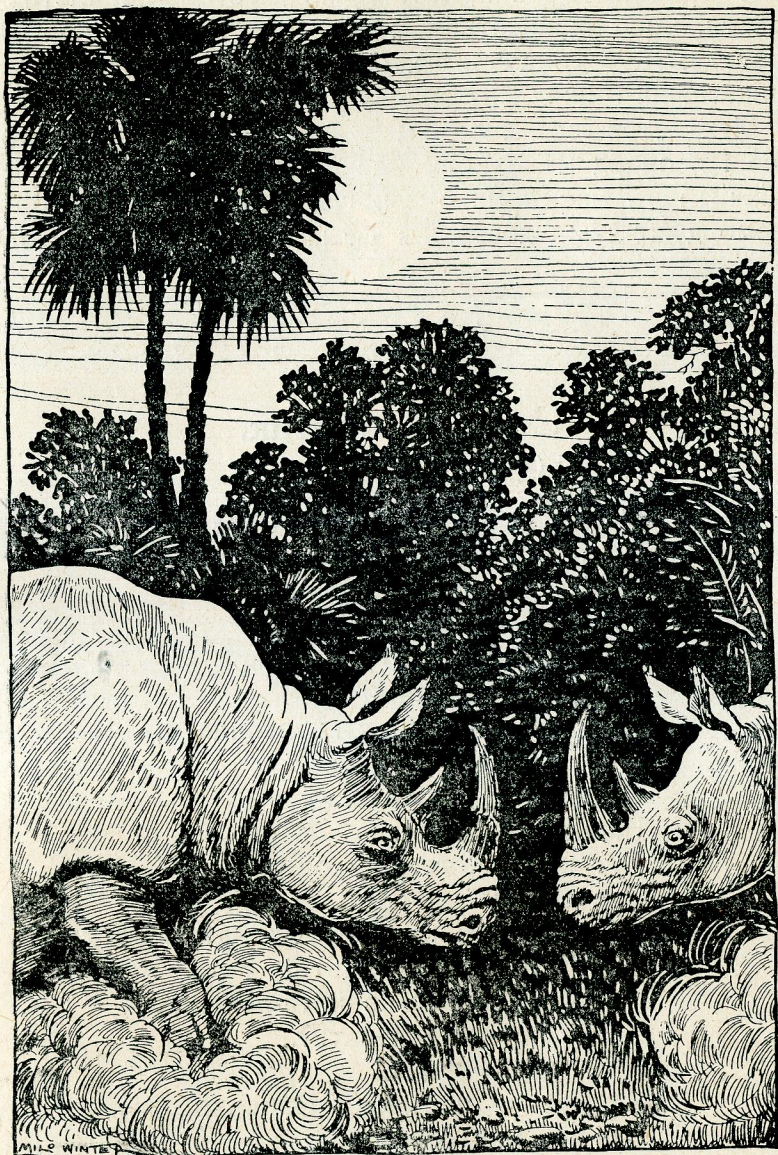
Одного дня бачив я, як мій батько бився за щось з другим носорогом. Ця суперечка тревала довгу хвилю. Найперше вони оба бігали довкруги, ніби бавилися. Потім стали ніс до носа і так стояли непорушно довгий час. Раптом, в ту саму хвилину, оба відскочили назад і зараз пустилися один на другого, аж знову зійшлися з великим криком до купи і стали, як укопані, ніс до носа. Так постояли знову довгий час, а потім знову розбіглися. Так робили багато-багато разів, аж нарешті почали справжню бійку рогами й носами.

Так б'ються усі носороги, бо й між ними є зачіпливі одиниці. Часом така бійка триває шість годин, аж котрийсь суперник дістане смертельний удар і тоді відходить в гушавину, вишукує затишне місце і там самотно вмирає.

Правда, ми знаємо, що є ще й щасливіші і кращі звірята від нас, а моя мати каже, що мабуть інший молодий народ не раз собі й покепковує з нашої неповоротности, розуміється, тоді, коли ми є досить далеко і не можемо того чути. Бо говорити щось такого на нас перед нами

*) Тут мова про африканські носороги з двома рогами. Індійські носороги мають один рг. Докладно про се є написано в книжці А. Гайльборна »Дикі звірі«, що вийшла накладом М. Таранька. Ціна 9 зл.

певно ніхто не посмів би. Та якби там не було, ми живемо
багато довше, як інші звірі, і на загал усі обходяться

з нами чемно так, що ми не нарікаємо на те, що може ми
не дуже красні, в кождім разі не журимося тим занадто.

Носоріг, слонь і старий буйвіл — гинуть звичайно серед багна. Вони йдуть туди напиться води і напастися свіжої травиці — а притім дуже часто трапляється те нещастя, що називається „запастися“. Вони поринають і пропадають у трясовинню. Ось чому так мало знаходять наших могил і ніколи не знайдуть, хіба, що осушать багна.

Муха „тсе-тсе“ є одним з найбільших наших ворогів, а лев і леопард мало коли нас зачіпають. А тому, що — як бачите — маємо мало ворогів, тому ми — носороги — живемо дуже-дуже довго. З англійської мови переклав: Ю. Ш.

Строгий критик.

(До ілюстрації на стор. 47).

Наш пан Брисько Тупомордий
То псисько бувалий,
У високих школах вчений —
Ви того не знали?

Раз якось то по вечері
Надів окуляри
Тай книжки став оглядати,
Новорічні дари.

Оглядає тай міркує...

Гарні образочки...

Тут корова, тамки коник —

Все з іншої бочки...

— А то що? — аж гавкнув Брисько

Тай почав гарчати!

— Хто посмів kota-поганця

У книжки давати?..

*
*
*

Бачите — настільки Брисько

Ще не мав розуму,

Що книжки ріжниць не знають, —

Тай накоїв шуму!

Коваленко Юрчик.

(Історичне оповідання).

Хата коваля Петра стояла поза мурами Львова на Підзамчу. Коло хати була кузня. За хатою сад і город.

Старий коваль Петро мав тільки одного сина, який по смерті жінки пішов на Січ і згинув у поході на Татар. Остався Петрови й його жінці внучок Юрчик. Йому тепер уже семий рік. Цікавий хлопчина Юрчик.

Дід Петро в молодих літах теж козакував. Брав участь у походах на Татар і Турків. Ще з Лободою та Наливайком ходив на Турка. Пристав тоді, як Наливайко переходив попри Львів на Самбір за Карпати на поміч німецькому цісареві Рудольфови II.

Та з цього походу вернув Петро без одної ноги. Годі вже було й думати про козакування. Він оженився у Львові та став ковалем. Коваль був з нього добрий, то й заробітки були гарні. А як виріс син Андрій, прибули одні руки більше то жилося таки гарно. І невістка слухняна та господарна вдалася. Ой, не те тепер! Старий дід не здужає вже робити, а внучок маленький ще. Нераз зазирають злидні в хату.

Та дідусь Петро не нарікає. Тішиться, що внучок цікавий та розумненький такий вдався.

Як гарно на дворі, то в хаті його не вдержить ніщо. Бігає по городі, по саді, а то й у недалекий ліс забігає, бабуні суниць, малин чи грибів принесе. А то відістанеться на гору князя Льва й відтам околицю всю розглядає. А знає він чому гора називається горою князя Льва, знає хто то був князь Лев. Про все це випитав у дідуся. Знає він від дідуся й про козаків, про кошових: Байду Вишневецького, Богданка Ружинського, про Наливайка, Лободу й про теперішнього гетьмана Петра Конашевича-Сагайдачного, що родом таки з галицької землі, зпід Самбора.

Юрчик цікавий хлопчик!

Одного дня зайшов до діда в кузню старший братчик Ставропигійського Брацтва Василь Бунівський. Щось

там треба було зробити в братському домі, при Руській вулиці. Він оповідав:

— Буде похід на Туреччину. В середу приїхав тут королевич Володислав. Заїхав до камениці латинського архієпископа*).

— Коби тільки не скінчилося другою Цецорою! — завважив дід Петро.

— Тепер уже не саме польське військо йде. Король закликає на поміч і запорізьського гетьмана Сагайдачного з козаками! — сказав на се Бунівський.

— Змудрів по нещастю! — завважив знову дід Петро. А Бунівський оповідав далше:

— Завтра сподіються приїзду до Львова гетьмана Сагайдачного з кількадесять тисячами запоріжців.

— Як буде Сагайдачний із запоріжцями, то виграють війну! — каже дід Петро.

А маленький Юрчик слухає пильно всього та вкінці не видержав і каже:

— Дідусю, я хочу бачити нашого гетьмана. Поведи мене туди, куди буде він переїздити.

Дідусь усміхнувся й каже:

— Добре, Юрчику, поведу тебе завтра!

На це Бунівський:

— Прийдіть з Юрчиком до Волоської церкви. Гетьман напевно буде на Службі Божій.

Боже, який втішний був Юрчик! Заразінько побіг до бабуні похвалитися.

— Бабуню, я завтра побачу гетьмана Сагайдачного! Піду з дідусем до Волоської церкви!

Засміялася бабуня:

— А в чім підеш, Юрчику! Тиж, крім сорочки, не маєш нічого.

У Юрчика справді крім сорочки не було іншої одежі. Досі він тим не журився:

— А справді — в чім я піду?

І як дідусь прийшов із кузні в хату, він дідусеви:

*) Камениця латинського архієпископа — це тепер камениця в Ринку під ч. 9, в сусідстві камениці „Просвіти“.

— А в що я завтра вдягнуся, як підемо побачити нашого гетьмана?

Зажурився й дідусь:

— Справді клопіт! Так у сорочині годі. То вже вибачай, Юрчику, не побачиш тепер гетьмана! Може колись пізніше.

А Юрчик у плач:

— Я мушу, я му... му... шу... бачити гетьмана!

Задумався дідусь, жаль йому внука. І по хвилі каже:
— Стривай, щось порадимо!

І пішов до комори.

Виніс відтам козацькі чоботи, червоні штани козацькі, жупан та шапку з зеленим дном і з кутасом.

— Приберемо тебе на козака! — каже дідусь і сміється.

А в малого Юрчика очі аж горять із радощів: він буде козак.

Вложив дід на внука насамперед штани. Пішли Юрчикови аж під пахи. Дід примочував їх до рамен мотузками, держаться. На це наложив зелений жупан. Хоч який був короткий, а сягнув Юрчикови низче колін. Потім наложив шапку. Впала Юрчикови аж на очі. Та дідусь якось порадив. Підложив щось у шапку, що вона держалася над очима. А потім підперезав жупан й він так підсунувся повище колін.

Юрчик стояв гордо й оглядав сам себе з усіх боків. А по хвилі каже:

— Дідусю, а шабля ще! Козак без шаблі не козак!

— Твоя правда — каже дідусь, — козак без шаблі не козак! І пішов знов у комору та за хвилю виніс відтам і криву шаблюку. Почепив її внукови до пояся.

— Козак, справжній козак! — похвалив дід.

— Козак! — сказала бабуня втішно.

На другий день уже раненько зібрався Юрчик і шаблюку припоясав. Пішли. Дід научував по дорозі:

— Піддержуй шаблю по середині. Ще ти не доріс до ньої.

— Ждатимемо біля фірти — каже дідусь. — Ледви чи пустилиб нас у місто, як побачилиб тебе в козацькому одязі та ще й при шаблі! — засміявся дідусь.

Важко було йти Юрчикови, бо й чоботи за великі й штани за широкі й шабля важка. Та він ішов рівно й жваво.

Прийшли під фірту в мурі, що вела на Руську вулицю. Пізнав між людьми обох старших братів Ставропигійського Брацтва: Гриця Романовича й Василя Бунівського. Був і ставропигійський священник.

— На час ще ми прийшли — каже дідусь, — ще до-
жидаються гетьмана.

Станули оба з дідусем і собі до гурту. Аж тут хтось
каже.

— Їдуть уже, їдуть!

І справді від башти на валах показалася насамперед
курява, а за нею кількох їздців. Попереду їхало двох
їздців.

— Цей правобіч із довгою бородою це гетьман Сагайдачний! — пояснив дідусь Юрчикови.

Юрчик не відривав очий від гетьмана. Як гетьман наблизився, всі враз закликали:

— Слава, слава!

А Юрчик і собі тоненьким голоском:

— Слава, слава!

Гетьман зняв шапку з голови й кланявся всім:

— Витайте, дорогі! — казав.

Нараз зір його спинився на Юрчикови.

— А що це за козарлюга такий? — спитав гетьман Сагайдачний із приязною усмішкою.

Тут виступив дід Петро:

— Це мій унук, ясновельможний пане гетьмане! Сирітка без батька й матері!

— Гарний хлопчик! — сказав гетьман і звертаючись до Юрчика спитав: — А як тобі на ймення, великий козаче?

— Юрчик! — відповів хлопчина сміливо.

— А ходиш ти вже до школи?

— Ні! — відповів дід за внука. — Нема відки, ясновельможний пане гетьмане!

Тут звернувся гетьман до старших братчиків Ставропигії:

— Прийміть хлопця в вашу школу, я за нього платитиму!

І знов до Юрчика:

— А чим би ти хотів бути, козаче — священиком, учителем чи на Січі слави добувати?

А Юрчик поважно:

— На Січ то я піду, а потім як вернуся, то буду ковалем, як мій дідусь і покійний батечко. Буду для запоріжців збрую кувати, щоб мали чим воювати.

— Славно, козаче — закликав грімко гетьман — славно! Всякий стан потрібний! І більше варта добрий коваль, що працює для свого народу, як високий родом і високовчений, що байдужий для свого народу. Бувай здоров хлопче й рости на потребу Україні! — сказав гетьман і всі рушили далше в фірту до Львова.

Дідусь із Юрчиком подався назад до дому.

Юрчик учився в братській школі у Львові. Опісля був кілька літ на Січі, а потім, як дідусь Петро помер, став ковалем у Львові.

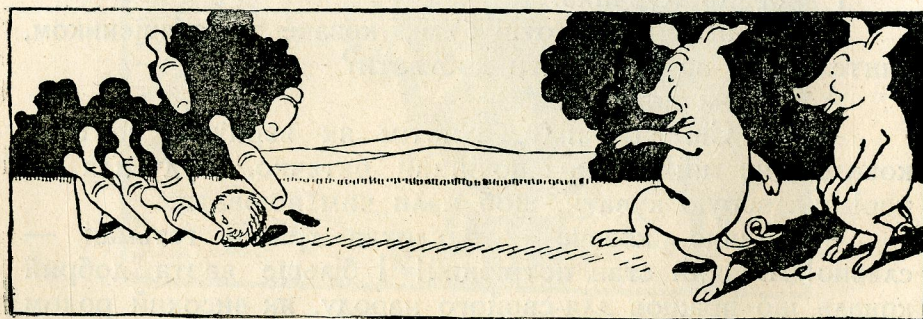
І справді кував зброю й виливав кулі козацтву. Було це тоді, як гетьман Богдан Хмельницький ішов на Львів. Та якийсь зрадник доніс про це львівському магістратови і Юрка Ковалю покарали смертю. Погиб за свій нарід.

Їжак і круглі.

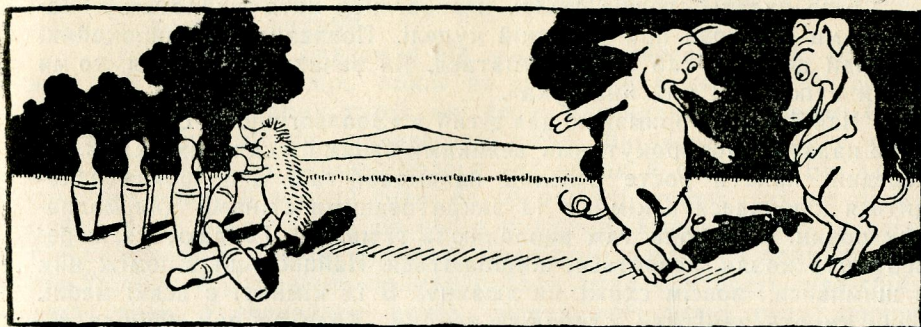
Ось, дві свинки, треба знати,
Захотіли в круглі грати.
Одна й друга щось міркує,
Бо їм кулі там бракує.

Але втішились свиниська
Як узріли їжачиська.
Їжак кулю зробить з себе
Свинкам стане у потребі!

Так і сталось. Їжаченко
В кулю завинусь борзенько
Й каже: — Грайте в круглі мною,
Про заплату я не стою!

Перша свинка розмахнулась,
Кулю в круглі як метнулась,
Усі дев'ять повалила,
Ото тобі добра сила!

Та не досить їжакови,
Що він вдарив тай готово!
Він ще й круглі наставляє —
Ото щастя свинка має!

— Ой, їжачку, що вам дати?
Бо нам з вами добре грати!
І врадили й заплатили
Двайцять грошів, ще й чотири!

Ю. І.

Прогулька по звіринному царстві.

В столиці Німеччини, Берліні, є величезний звіринний город, званий «Зоологічним парком». Город цей дуже гарний. Він прикрашений цвітниками, розлогими деревами й камінними статуями. У ньому є широкі, піском висипані доріжки, попри які побудовано величаві палати, з малими, дротом загороженими, городцями. У тих палатах живуть всякого рода звірі, а коли на дворі гарна погода, тоді одчиняють їм двері й вони виходять на прохід з жінками й дітьми. Живуть вони тут у лінощах, бо й нічого їм робити. Порозтарасовуються й лежать собі, ніби кажуть: »Замкнули нас — так годуйте!»

А тепер підемо поволеньки й приглянемося, хто тут живе.

Зараз при брамі, стережуть входу, два величезні слоні, але їх нема чого боятися, бо вони з каміння. Зпоза їхніх плечий, вирінає велика єгипетська святиня, прикрашена двома стовпами. На стінах цієї святині розмальовані всякі дивовижні картини. Заходимо до середини, а там помагають собі біло-чорні, сиві струси. Це африканська порода. Австралійські струси трохи інші. В них піря росте по два в куті, а самчик водить молоді, не самичка. Є тут і чорний австралійський казуар з шоломом на голові й синьо-червоною шийкою. Всі вони прибрані у пухке, чудне піря, гордо витягають шийки, та повертаються на всі сторони, щоб кожний міг подивляти їх красу.

Біля палати струсів стоїть невибаглива хата гіпопотамів. Застали ми їх якраз при ранішній купелі. Повлазили ті широкопики добродії до води тай стали купатися. Як зачали хлюпатися, то ми ледви втікли від них «на сухо».

Найбільшою приманою для дітей в «Зоологічному саді» є малпича палата з чотирикутними великими банями й скляним дахом. По середині палати росте зелений пальмовий гай, а по боках знаходиться кількадесять кімнат із закратованими стінами для малпичих родин. І що вони там виробляють ті малпи! Гойдаються, перевертають козли, ловляться, шкрібаються. Найцікавіші з поміж них є шимпанси, зовсім схожі на людину. В їх кімнаті є всякі меблі. Вони вміють замітати, стирають порохи. Коли до них зайшла пістунка, взяла одного на коліна, він обняв її, погласкав по голові, а другий, лихий, хопив її за волосся, і тріп-тріп по плечах. Але й між малпами є поважні громадяни. Такі орангутани, що приїхали сюди з Борнео, з вусами й бородою не будуть скакати, або білошийка і бородач з Індії, які цілими годинами не рухаються з місця, сидять тихо і про щось думають.

Домівка левів і тигрів, та інших м'ясожерів, не така гарна, а в середині оглушаючий рев і нечистий воздух. До того ж господарі шкрять зуби, витягають кігті, й дуже радо заложилиб на зуб яку дівчинку або хлопчика, що стоять перед їх клітками. Зате малі левенятка дуже ласкаві й з ними можна гратися наче з малими кицьками. Їх і годують разом з песятами.

А великий бурий кіргізький медвідь сів собі на задні лаби, передні заложив на животик й слухає чи музика де не грає, бо радоб затанцював.

Слоням вибудували величаву індійську пагоду з трема стрункими банями. Їх є тут всего шість штук, але різні відміни. Одні великі наче дім, з широкими вухами, другі зовсім малі, карлики. Перед ними треба добре берегтися, бо витягають труби й замість яблука або помаранчі, можуть хопити за руку й пропало.

У кутку городу, ховається зовсім звичайна кінська стайня, крита соломою. Є тут дикі малі коники, осли, зебри, а між ними одна пружковата зебра з Абісинії, що виглядає наче тигр.

Біля них живуть довгоногі верблюди й пушисті білі лями, яких уживають до ношення тягарів. Дуже гарний лісний дімок мають серни й олені, зроблений з деревних бльоків, закінчений гострокінчастою вежею. Антілопи, кози й жирафи замешкують палату з казок «Тисяч і одної ночі», прикрашену круглими вежами й золоченими кулями. Високі, довгошії жирафи поважно ходять, згадуючи теплу Африку й досягають язиком смачні листки акації. Чорна, східно-африканська антилопа, зі сильними, в зад закиненими рогами, належить до найкращих, зате мала альпійська, дуже звинна, живе тільки на найвищих вершках. Є тут всякого рода кози, з рогами позакручуваними наче коркотяг, без рогів, з різноколіровою вовною. Є вівці з короткими і довгими вухами, кручені,

гладкі, малі й великі. Для рогатої худоби є сіямські й російські доми, з жовтими дахами.

Дуже цікавим оказом є віл «як» із середньої Азії. На животі має він звій вовни, щоби не змерз як ляже собі на снігу. Є кілька штук старих турів, які тепер вигинули вже зовсім. Є їх на світі всего тільки кілкадесять штук. Виглядає він наче чорт рогатий, з буйною кучмою волося над чолом й бородою. Він люто спускає голову й з цілої сили бе об залізні крати, які аж погинаються від його удару. До нього подібний африканський буйвіл, тільки що роги в нього більші й приміщені зовсім на чолі. Зі степів України й Угорщини примандрували сюди круторогі сиво-сріблясті воли. У звичайних кучах сидять собі всякі роди свинок звичайних, диких, з довгими й короткими рилами, без уший і з ухами.

Але, що це за такий казковий дім з червоного дерева, зі зеленим дахом, золочений у всякі взори? Це пташине царство! І чого тут вже нема: райські птиці, колібри, папуги, какаду, бузьки, журавлі. Всі вони кричать, друкать начеб хотіли перекричати один другого.

Найкращі є папуги у найріжнородніших красках, але зате страшно верескливі.

Окремий, величезний будинок се «акварій» з морськими й річними рибами, але його не описую, бо схожий на акварій в Монако, про який вже було написане в «Світику»^{*)}. На першому поверсі, цього самого будинку, є всілякі жаби, ящірки, вужі, крокодили, а на другому поверсі є комахи й овади. Хоч крокодили й алігатори мають ще свій окремий павільон, у якому приміщено около 1000 штук, від наймолодшого аж до найбільшого, то в «акварії» мають вони теж свій відділ. Серед пальм і інших тропікальних рослин повзають вони по піску та вигріваються до сонця.

По цілому городі розкинені гарні ставки, водограї, штучні острови, на яких проходжуються водні птиці: високоногий флямінго — схожий на лебедя, пелікани, меві, альбатроси та всякі дикі качки, лебеді, гуси та інші водні птиці.

А на високих, штучних скелях, порослих мохом і пнучими рослинами, гордо сидить орел та сумним зором глядить у хмари.

Яр. Мандюкова.

^{*)} Гляди число 11 за рік 1930, на стр. 336—341.

Др. АДОЛЬФ ГАЙЛЬБОРН

„ДИКІ ЗВІРІ“ —

це книжка для всіх дуже цікава,
це повість про життя в царстві
звірів.

Книжка має сторін 268. Образків: 72. Гарно оправлена. Ціна 9 зл.

На двох стільцях.

(Байка).

Хибаж не знана
Південна вам Америка,
Бразилія, Парана?
Там озеро, став чи ріка
Такого повні дива...
Ось там історія така
Скоїлася правдива:

Медвідь із ловів раз вертав —
Худенька добич була
Й медвідь приплентався над
А що й стара зачула, [став,
То й медвежат бере з собою...
І так товпою
Зійшлися над водою.
А кождий з них бував ласун
І до їди в самім переді —
Не були й прості се медведі.
Медвідь сей звався - полоскун...
Було й у них таке в звичаю,
Що всяку добич у ручаю
Перед їдою
Вмивали все водою...
І наш медвідь хоч їсти хоче,
Худеньку добич, знай, полоче...
Для медвежат
Чекати шмат...
Стараж на березі сиділа
І враз вгледіла

Далеко на воді
Якусь звірину...
Здавались кусні не худі —
Медвідь вже ликав слину
І без надуми на біду
Кидає добич вже худу,
А йдуть на став
У двійку вплав...
Маленькі медвежата
Злякались небожата
Побуть на самоті
І хоч не мали сили,
То на хребті
Всеж зі старими плили.
І бачуть ось медведі
Остала добич ще в переді,
Та й посумнів медвежий зір —
Бігством спасався — звір...
А ту й малі ще на заваді —
Лишились геть по заді...
Щоб із безсилля не пірнути...
Довелось їм вернути...
На березі знов на біду
Потяг хтось добич сю худу,
Що була вже й обмита...
Таке скоїлось медведям —
Та се нагода знаменита —
При сьому й ти затям:

Держись із добиччу худою,
Чим із товстою — за водою!

Петро Люпенко.

Відважна Нуся.

Маленька Нуся переглядала книжку з образками диких звірів, яку дістала на Ялинку. Були там вовки, медведі, льви, тигри, крокодили та інші страшні звірюки.

— О, які вони страшні! — подумала собі Нуся. — Вони певно зїли би мене, якби стрїнули десь на вулиці. Але ні! — подумала по хвилі. — Я не боялась би ні льва, ні тигра, ні вовка, ані навіть медведя. Я сказала би їм:

— Не їжте мене, бо я маленька Нуся! Я люблю оглядати ваші образки в книжках! — І вони певно нічого би мені не вдіяли. Ні, таки нема мені чого боятися тих звірів, бо я їм нічого не винна!..

Так подумала собі Нуся і заспокоїлася.

За хвилинку встала, замкнула книжку і пустилася бігти до кухні, до мами. Та не добігла до дверей, коли раптом скрикнула перелякано і вискочила на стільчик. Перед нею появився „дикий звір“ — але який? Мишка!..

Мишка постояла хвилину і втікла, бо і вона Нусі налякалася.

Отак то перша спроба зустрічі. Нусі зі звірами випала невдачно.

Огняна муха.

(Байка з Гальмагери).

Давно тому люди не знали ще рижу. Овочі були їх одинокою поживою. Тоді то довідався чарівник Аля-Таля, що люди не знали ще й огню та їли сиру поживу. Аля-Таля пішов між людей та сказав голосно:

— Хто з вас хоче піти зі мною принести вогонь із неба?

Одначе ніхто з людей не зголосився. Лише Тамболі, огняна муха, сказала:

— Я піду з тобою!

Аля-Таля взяв камінь і пішов з мухою до неба. Мусі казав замкнути очі. Одначе Тамболі крім пари звичайних очий має ще на крилах таке ніби очі. Ті очі вона накрила. Та тому відкрилися її справжні очі, що звичайно були прикриті крилами. Тамболі побачила, що Аля-Таля взяв камінь і шматок заліза та викресував так огонь. Цей

огонь мусіла Тамболі понести людям.

Тамболі вернулася на землю та принесла людям огонь, але й зрадила тайну, що її бачила в небі.

Циганова брехня.

(За сербською казкою).

Вивіз дядько на базар

Дині продавати,

Здаля цигана гукнув

Й став з ним жартувати.

— Слухай, цигане, як що

Зараз мені збрешеш,

Добру диню — ось оцю —

До дому понесеш!

— Нащо, куме, мені дві?

А й одної досить! —

Каже циган, тай вогню

Викресати просить.

— Та-ж одну я й сказав! —

Дядько промовляє...

— Е ні, куме, казав дві! —

Циган поправляє.

— Брешеш, цигане старий!

Дядько як не скоче,

А той люльку закурив

Тай собі регоче:

— А ти думав собі, як?

Що не втну збрехати?

Засміявся й дядько з ним,

Й мусів диню дати.

Ірина Наріжна.

Тихо, лялі, бо я вчуся!

Маленька Даруся має багато всяких забавок і ляльок. Вона поназивала свої лялі всякими іменами і повдягала їх у різнобарвні одяги, які сама шиє. Кожду вільну хвилину проводить на забаві з лялями.

Але Дарочка ходить до школи і є дуже пильною ученицею. Коли має вчитися, то не звертає уваги на ляльки, бо наука — то перший обов'язок.

От і тепер — Дарця сіла пополудни коло своїх ля-

льок і здається їй, що лялі просять її, щоби побавилася з ними. Але вона каже:

— Ні, мої лялі! Сидіть ви собі тихенько і смирененько, бо я маю вчитися. Як вивчу на завтра лекцію і напишу задачу, тоді гарно побавимося.

І лялі сидять чемно, а Даруся пильно вчиться.

Зарозумілий старшина.

В однім селі вибрали люди нового війта. От і записався новий старшина: зробився гордовитий, що й приступити до його страшно. Сидить якось новий війт коло хати і бачить, що хтось їде селом. Покликав війт наймита і каже:

— Біжи скоро й запитайся, що воно за птиця така їде через моє село!

Кинувся хлопець доганяти фіру, біжить та гукає, щоб візник став. Проїзжий спинив коні. Підбігає хлопець.

— Що тобі треба? — питає з воза незнайомий.

— Та наш новий війт велів мені спитати, що ви за птиця і чого туди їдете?

— Скажи своєму війтови — озвався проїзжий, — що ти дурень і твій війт дурень!

Вернувся хлопець, а війт питає:

— А що?

— Та то якийсь знайомий!

— Який знайомий!

— Та знає вас і мене!

— Як-же він знає?

— Та казав, що ви дурень і я дурень!

Війт засоромлений замовк. Від того часу вже нікого не питався, ні не гордився! Подав: Леонід Бачинський.

Зарадь злому завчасу!

Мама доні говорила,
Щоб суконочку
[зашила
Поки дірочка ма-
[ленька,
Буде латка невид-
[ненька.

Але доня не зважала,
Дірочки не зашивала,
Аж роздерла до та-
[кого,
Що суконка до ні-
[чого!

З польського журналика: „Рюмусчек“.

**МІСЯЦЬ
ЛЮТИЙ
1931**

це місяць „шкільних бібліотек“. Просіть своїх Учителів і Учительок, щоби придбали в тім місяци нові книжечки для Вас до читання!

Загадки.

Складова загадка (1 точка).

И, су, ин, ре, Ев, та, йо, ад, лит, Пи, ди, рет, ка, рал, куп, род, пе, дор, ме, лип, ме, бу, лом, мі, но, ні.

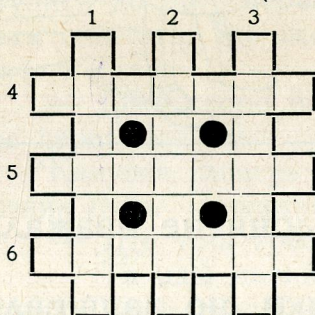
З порозкиданих 26 складів зложіть 10 слів, яких початкові й кінцеві букви, читані з гори в низ, дадуть заклик до всіх читачів і прихильників «Світика».

Значіння вискажіть:

1. Мужеське ім'я.	6. Інакше: могорич.
2. Інакше: добре ім'я або розголос.	7. Командант військової флоти.
3. Домашня птиця.	8. Висока, турецька шапка.
4. По французьки — вечерея.	9. Крісло без опертя.
5. Цар юдейський.	10. Богиня мести у Греків.

Загадка в орнаменті (2 точки).

(Уложив Леонід Соневицький).

1. Галицький письменник.
2. Образ особи.
3. Римський цісар.
4. Дворянин Діонізія з Сиракуз.
5. Славне місто на Україні.
6. Неорана нива.

Рахункова ломиголовка (1 точка)

Батько має двох синів. Один з них є старший від другого на 1 рік. Кілько років має батько, а кілька сини (кожний окрема), наколи батько нині має три рази стільки років, кілька мали оба сини разом перед 6 роками, а за 6 літ всі разом (батько і сини) будуть мати 82 роки.

Загадки (2 точки).

(Зібрала Одарка Лакуста).

1. Хто говорить на всіх языках?
2. Який вогонь не палить?
3. Який стане червоний камінець, як його кинути в Чорне море?
4. Із якої посудини ані пють, ані їдять?
5. Де безконечність має кінець?
6. Що це? Я не море, не земля, хоч з обох щось маю, не удержу корабля, в сонці завмираю.
7. Що це? Без ніг, а скачу, без крил лечу; лиш бити мене мусиш, без того я не втну.

Загадочні візитівки (2 точки).

(Подав Леонід Соневицький).

Каця Пніт

Кора Ломар

Хто є ті дві жінки?

Всі загадки дають за розв'язку 8 точок.

Їх серденька мріють про поворот до своєрідного Вифлеєму — на любов Україну... Але щож, коли там ще лютий Ірод гуляє... Однак я вірю, що прийде час, прийде година, що поконе Ірода українська дитина. Тому кріпи своє серденько вірою в перемогу Добра над Злом і нехай ця віра буде Тобі зразком в хвилях журби та туги за бездольною Батьківщиною. Як подобалася Тобі повість «Сонце заходить»? Правда, що гарна? Переїде скоро глуха ніч — і «Сонце зійде» знова!.. А українські діточки, головню ті з далекої чужини, є тим ясними зірничками, які роз'яснюють темряву ночі та віщують близкий схід Сонця.

Зоня Ломииш у Тяпчі: Я з усіх сил своїх бажаю виходити не раз... але ЧОТИРИ рази на місяць. Та ба... радаб душа до раю, а тут грихі не пускають... От що! Наколиб усі читачі завзялися уперто тай кожний приєднав 3 нових передплатників, але разом із тим прислав також і передплату — то «Світик» дуже скоро приходив би що тижня до всіх українських діточок. А так, через брак грошей, мусить сидіти тихо і раз у місяці чимчикує до малого гуртка своїх прихильників. «Світик» для шкіл можна передплачувати, бо він не є Влодою заборонений. Де шкільна Влада очеркує цей видажок зі шкільного бюджету — там нехай діти самі зложать собі «бюджет» власний і нехай передплачують для своєї кляси. Це найкраща розв'язка тої справи.

Надя Процівна у Львові: Маю надію, що останемо на завжди щирими друзями, навіть тоді коли Ти покінчиш школу і розлучишся зі мною. Хотяй передаш мене дальше під опіку своєму маленькому сестрінкові, то ще нераз заглянеш на мої сторінки та бодай маленьку хвилину порозмовляш зі мною так, як колись в днях нашого знакомства перед десяти чи дванацяти роками. Добрих та вірних приятелів не забувається ніколи!

Маруся Трибаливна в Перемишлі: Чи книжечка п. з. «Василько Ростиславич» дійшла до Тебе? Як подобалася Тобі ся повість, якої ціла акція відбувається в Перемишлі перед 800 роками? Там де нині на Замковій горі шумлять старі буки та тополі — там колись гомоніло життя кругом княжого терему. А на міцці того моста — де колись стрінулися два помирени бідую князі-браття — там нині пишається великий залізний міст... Як усе знінилося. Що робить Ірочка? Поста-раюся дати на своїх сторінках як найбільше образків, головню смішних, щоби тим краще припасти їй до вподоби.

Дануська Домашовцівна в Яворові: Твій братчик відвідав мене недавно і Він певню мусів Тобі розповісти про ту гостину в редакції. Ми оба дуже припали собі до вподоби від першого погляду. Сподіюся, що колись разом з братчиком за-гостите до мене в часі побуту у Львові. Над приміщенням відділу: «Наш Куточок» — подумаю! Загадки надсилай і до кожної розв'язку додавай. Автори загадок не можуть брати уділу в призначанню премій за влучні розв'язки. Першими передплатниками «Світика» були: Мирося Глинянська і Богданко Галушинський — (нині вже інженер-електротехнік).

Галюся Площанська в Стрию: Знаю, що я для «богатьох» за дорогий! Я хотів би «станіти» — але ніяк не можу. Щоби щось стало тале — то мусить того бути дуже багато, щоби всі того потребували і масово розбирали! А це — чого є дуже мало, не може бути тале! Кажеш, що «Наш Приятель» є такий таний, що кожний його купує! Це правда — але цю газетку видає під своїм покровом «Марійський Союз Молоді», який є великою організацією і має на те відповідні фонди. «Наш Приятель» виходить у 10 000 прим. Кожний о. катехит його кольтортує, а Організація «М. С. М.» покриває всякі недобори. А «Світик» є сам однісенький як «мізинчик» у казці. Йому ніхто не помагає, а навпаки всякі «критики» ще ганьблять його. В додатку багатю осіб, що беруть газетку — не завжди правильно платять за неї. Отже інакша ціна газетки є при 1000 передплатників, а зовсім інша булаби при 10 000. Тому отже старайся вести пропаганду за «Світником» між знакомими, а побачиш, що він також «станіє», а при тім буде ще кращий чим був досі. «Світик» і «Наш Приятель» — це не КОНКУРЕНТИ взаїмні, але ПОВРАТИМИ, які всіми силами працюють спільно для добра української дітвори тай взаїмню доповнюють в тій відповідальній роботі. Вони держать високо ЯСНІ ПРАПОРИ, під якими стараються згуртувати всю дітвору, з якої мають стати колись нові, гарні та сильні громадяни й громадянки української суспільности.

ЖЕРТВИ.

На «Ялинку» для «Світика»: Всеч. о. Дм. Кубаєвич з Хоросткова 5 зл. Вп. Дмитро Жук з Майдану Сінявського 10*50 зл.; Дозя Величківна 1 зл.; Вп. Стефанія Хомишинова з Кольфакс (Канада) 50 цен.; Леся й Оксанка Бризгунівні з Гуменного 10 кч. Разом 16*50 зл.; 50 центів; 10 кч.

На «Рідну Школу»: Ромчик Курієць з Синькова к. Заліщик 5 зл. від себе за-мість «Ялинки», а 1*10 зл. з коляди. Разом: 6*10 зл.

Від Адміністрації.

Отсим звертаємося з проханням до всіх передплатників, які досі не надіслали ще передплати на рік 1931-ий, щоби протягом місяця лютого зволити надіслати нам бодай належитість за I-ий квартал. Ми завжди просили і просимо о надсилення цілорічних передплат (12 зл.), бо це у великій мірі облекшує нам адміністраційні чинности. Це є також дуже економічне й для передплатників, бо опісля мають спокій через цілий рік. Однак не налягаємо на се і хто не може того зробити — нехай платить квартално — але правильно. Хто немає блянкету чекового — то нехай на чистім блянкеті ПКО., який можна дістати в кождім почтовім уряді, напише число нашого konta, а саме: **151.285** (виразно) і перекаже нам відповідну квоту титулом передплати на рік 1931.

Всім довжникам здержано дальшу висилку газетки, з виїмком тих осіб, що просили попередно о нездержування. Видавництво найшлося в дуже тяжкому положінню — тому для точного устійнення висоти накладу — вислало 1-ше число за січень 1931 лише дійсним передплатникам. Дехто може чувся обиджений тим нашим поступком, однак ми зробили се не зі злої волі, але з konieczności. Видавництво в червні і грудні м. р. двократно окремими листами повідомляло всіх довжників про стан їх konta. Отже кождий міг се по кінець грудня м. р. упорядувати. Хто сего не зробив — тому видно зовсім не залежить на нашому видавництві... А ми знова не накидуємося нікому!

Реклямацій бракуючих чисел за рік 1930 від дня 10 лютого ц. р. зовсім не будемо узгляднювати. Хто буде по тім реченці потребувати яких чисел — то буде мусів їх собі купити по 1 зл. за число.

Числа: 1, 4, 5, 7 і 12 з 1930. зовсім вичерпані.

Бракуючі числа додатку повістєвого »Чона Індія« числимо по 50 сотиків.

Раз ще пригадаємо про надсилення передплат на 1931-ий. Число 3-тє за март вишлемо тільки тим, що вплатили належитість за I квартал ц. р.

ПОДЯКА.

В імени Видавництва, а також і своїм власнім, як теж в імени всіх моїх Співробітників, складаю на тім місці слова найсердечнішої подяки всім тим прихильникам »Світа Дитини«, що прямо засипали мене в тім році, з нагоди Свят Різдва Христового та Нового Року, сердешними привітами та бадьорими побажаннями. Деякі листи зворушили мене до сліз і були мені найкращим дарунком, якого я ніколи не сподівався.

Михайло Таранько
редактор »Світа Дитини«.

СВІТ ДИТИНИ

ЧИСЛО 3.

БЕРЕЗЕНЬ

РІК 1931.

ЗМІСТ:

1. Як панчішка сама себе циркувала 65
2. Для сліпого 71
3. Сімдесят літ минає... . 72
4. Як Маруся вшанувала пам'ять
Тараса Шевченка 74
5. Прочуття поета 76
6. Тарасик-маляр 77
7. Ще спить земля 80
8. Червоношийка 81
9. Як не діти, то внуки 82
10. Дивний робітник 83
11. Не цілуй мене! 89
12. Зимую 92
13. Хибно зрозумів 92
14. Картини зі «Світикового Альбому» 93
15. Услужний братчик 94
16. Загадки 95

Ціна 1 зол.

ПАМ'ЯТАЙТЕ
що „Світ Дитини“
повинен бути в кожній
українській хаті де є
діти.

ПЕРЕПИСКА З ЧИТАЧАМИ

ПАМ'ЯТАЙТЕ
при кожній нагоді про
збірку датків на пресо-
вий фонд „Світа Ди-
тини“.

Маркіян Лиско в Сасові: Загадка складова, що Ти її надіслав — є не повна. Бракує значіння висказів тих слів, які мають повстати зі складів. Отже вона не придатна до друку. На своїх сторінках міщу тільки праці для діточок, а не твори самих дітей. Тому надіслане оповідання: »Хитрість двох медведиків«, складаю до редакційного архіву.

Галюся Заячківська в Надвірній: Дуже радію тим, що так тужно вижидаєш мене з початком кожного місяця. В той день, коли я одержав Твою карточку, виїхав був саме зі Львова до Тебе. Не гнівайся однак на мене, як я коли ще трошки спізнюся, Діється се не з моєї вини. Я бажав би навіть що дня загощувати до всіх хат, де є діточки — одначе кругом мене одна злюща чарівниця — »КРІЗА« — позаставляла сіти і хоче мене в них зловити. Тому я мушу виминати обачно ті тенета і з тої причини часом припізняюся зі своїм прибуттям.

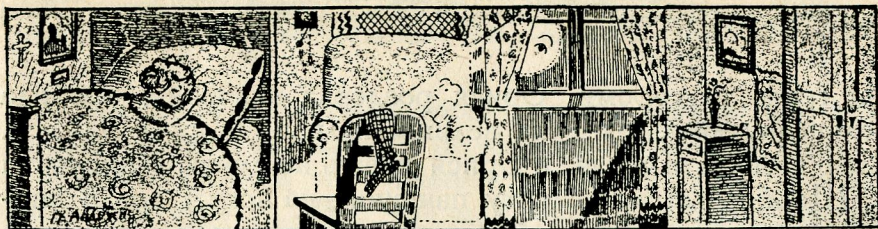
Норця і Данусьо Шаки в Брудзевіцах: Дякую Вам за придбання одного передплатника — Ореста Рудника. Зеня Бречківна приобіцяла аж у сліду ючим році стати переплатницею, бо вона ще маленька. В тім році прибуло кільканацять нових передплатників з околиць Варшави та з Поморя. На крилах »вітру від моря« я радісно лечу в ті сторони і несу зі собою подих рідних подільських нив та мрійливий шум із карпатських верхів. Приношу зі собою все добру вістку і розраду для всіх тих, що попадають у зневіру, а їх душі починають западати на невилічиму недугу... ностальгію. Отже, як бачите, мої любенькі Друзі, я почасти й лікар, чи радше простий знахор (бо »патенту« на лікаря не маю) і тішуся, наколи моя »медичина« лікує душі та »пацифікує« сум, голівно з личок моїх маленьких приятельок і приятелів. А як подобався Вам »ІВАСЬ-КРІЛИК«? Правда, що се гарний та веселий гульвіса? А та його »шкільна наука«? Що?.. Тільки ся авантура з паном Бриськом трохи... не теє... А за мене то аж б головою капусту хотів той скупендряга дати... Видно, що я також щось вартую? Правда?!

Ірена Паньків у Млинках: Тішуся Твою заявою, що станеш до співпраці для придбання нових передплатників. За побажання сершею дякую. Своім товаришкам, які не мають змоги передплачувати мене — читай дещо з моїх сторінок голосно, щоби вони бодай в той спосіб посередно познайомилися зі мною!

Ромчик Матвійко в Домброві: Одежу, надіслану Мамусею, передав я до одної школи у Львові на руки тої самої пані учительки, що й попередню посилку. Сей дарунок дав опісля св. Миколай одному бідному хлопчикови. А що приніс Тобі св. Миколай? Чи ходиш на совганку, чи може їздиш на лещетах? Що робить Трік? Чи пізнав себе на образку в газетці?

Оленка Стельмах у Жабиню: Просиш помістити листика до Марійки Олійник, що живе в Новім Йорку. Сповідую Твоє бажання, однак не знаю, чи дійде той листик до відома адресатки, бо вона не знає мене. Ні, я зле сказав... Може знає... але мене не має в себе. Видно її татусько жалує видатку півтора доляра річно для мене. Там далеко за Океаном є багато українських діточок, які радо хотіли б зі мною познайомитися, але їх родичі якось не спішаться до того... мовляв, на все є час. Може напиши листика до якої іншої дівчинки, яких адреси я надрукував на своїй обгортці в 4-тім числі ще за 1929 рік. Тоді один пан з Америки, що був у мене у Львові, подав мені всі ті адреси і просив їх надрукувати із закликом, щоби до них писали укр. діточки зі Старого Краю. Може тепер той пан прочитає ті стрічки й поспитає Марійку Олійник, чому вона не відписала на Твій листик.

Зоня Квасниця в Обельниці: Золоте в Тебе серденько, люба Зоню. Твоя жертва незвичайно мені мила, одначе сто разів миліший був Твій листик з побажаннями. А чому написала слово Обельниця — через мале »о«? Ти певно мусіла забути? Правда, що так?

Як панчішка сама себе цирувала.

В ночі всьо спить. І котик на запічку, і ляльки в малім ліжечку під ковдеркою, і медведик, і школярська шкіряна торба разом з книжками, зшитками, пером, олівцем, зі всім, зі всім...

Спить також мала школярка Оріся.

Ясні кучерики, сплетені на ніч у кіску, розплелися і розсипалися на подушці. Нічна сорочинка розхрісталася на грудях. Ручки неспокійно рухаються по рожевій, шовковій ковдрі. Уста усміхаються і щось шепчуть. — Шепчуть мабуть про якісь нові забави, чи збитки на другий день.

О! бо Оріся велика пустійка.

Всьо спить, ніхто не ходить, ніхто не чує, ніхто нічого не бачить. Тільки місяць повнолиций не спить. Ходить собі по небесах і світить. — Всюди загляне, всьо видить, всьо знає.

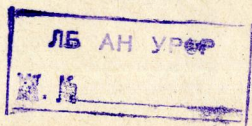
Місяць пересвітив гафтовані занавіси у вікнах диточої кімнати. Тихесеенько переглянув Орісині ручки, личко і кучері, а потім став освічувати цілу кімнату і всюди заглядати.

Так місяць у ночі по кімнатах ходить — він всьо бачить, але нікому не скаже...

* * *

Сплять всі, що здорові й нічо їх не болить, нічо не дошкулює — ніяка гризота не мучить. — Але хто має який біль або грижу, той не може спати.

В цілій диточій кімнаті не спить тільки одна Орісина панчішка. Хотіла би спати, але не може. Не може спати

від грижі та сорому. Оріся роздерла панчішку, зробила величезну діру, одну на великім пальці, а другу на п'яті. Діра чимраз більшає, а Оріся навіть не думає зацірувати її. Що дня вдягає подерту панчішку на ногу і дре її чимраз більше та більше, без всякого милосердя. Панчішка чує, що вже надходить їй кінець. Ще день, ще два тай буде по ній — розлетиться! А тут зима ще довга, а вона, зимова, тепла панчішка, могла би ще прожити, та налюбуватися теплом Орісяної ніжки й вигодою гарного черевичка.

Дарма! — Оріся така гарна, така розумна дівчинка-школярка, а не знає: який то сором, який біль для панчішки — ходити по божім світі такою поганою, з такими дірами!

Стала панчішка тяжко нарікати на свою долю, стала плакати, ридати на всю кімнату. Вона не знала, як собі порадити в тій біді.

Аж тут почули її плач і нарікання поскладані в шафі її посестри та побратими. З лоскотом висунулася з шафи шуфляда, а з неї повискакували: панчохи, панчішки, шкарпетки та камаші, різної величини, різної барви й різного вигляду. А всі вони були дуже гарно випрані, поціровані, вигладжені, чистенькі. І дитячі, і татові, і мамині; зимові, і літні. А вже найкращі були мамині, зимові в темних красках, вироблені в пружечки або шахівницю — літні та балеві, в чудових барвах, шовкові тонесенькі, мов павутиння. На них усіх не було ні одної дірочки — навіть де одно очко пустило, то й воно було заціроване вовняною волічкою або шовком.

Всі ті панчохи і камаші поставали довкола подертої панчішки і почали приглядатися її дірам та стали її жалувати.

Панчішка говорила:

— О! які ви гарні, поціровані, які щасливі! А я! Ох, ох! — яка я подерта та брудна!

А вони:

— Бідна ти, бідна! Нам дуже жаль тебе. Правда, що ми щасливі, бо ми в руках у доброї господині. Вона про нас дбає, а твоя Оріся про тебе не дбає!

Так вони всі стояли серед кімнати і радилися, а місяць се бачив, усміхався і не казав нічого.

Аж тут почув ті нарікання кошик до шиття, що стояв у куті кімнати. Він, хоч мав лише одну ногу (вправді

з трьома пальцями), постановив поспішити панчішці на поміч.

Викарабкався своїми трьома пальцями на середину кімнати і закликав:

— Шановне товариство! Я тут не бачу іншої ради, тільки панчішка мусить сама себе зацирувати.

— Так, так! Нехай цирує себе, як не хоче марно згинутися. Нехай зараз цирує себе! — закликали всі.

— Я готовий до послуг! — сказав кошик. Він отворив своє вічко і висипав зі свого нутра: клубки різнобарвної бавовни та шовку, ножички, голки, наперстки та грибок до цирування.

Панчішка врадувалася доброю радою і несподіваною помічю. Бо добра рада і поміч у нещастю теж багато значить.

Розпочалося цирування. Бавовна сама зіснулася з клубка і скочила голці до вушка; грибок сам надягнув на себе панчішку і виглянув майже цілою своєю шапочкою через дірку.

З помічю голки, бавовни і грибка панчішка скоро цирувала себе. Зацирувала діру на великім пальці, а потім на п'яті. Але як зацирувала? — А якжеж? Як панчішка сама потрафить цирувати? Оттак стягнула, зішила діру до купки, до купки так, щоби діри не було. Тай зробився з того всего один великий гудз, а панчішка так була стягнена, що на стопу вже майже в ній місця не було.

Відтак панчішка дуже рада, що вже в ній нема дір, стала дякувати своїм помічникам, але голка сказала:

— Гов — пожди! Ще не кінець! Ми ще мусимо зробити Орісі якогось збитка за її недбальство. — Стій, панчішко! Наставляй свій горішний отвір, а я його так зацирую, що Оріся завтра рано добре намучиться заки вдягне панчішку на ногу!

І вони так зробили. Голочка скоро заснувала ниткою горішний отвір, то сюди, то туди, що за хвилинку вже панчішка не мала отвору і не знати було — куди вдягнути її на ногу.

Потім панчішка ще вскочила в мидницю з водою, викупалася, вимила себе чистенько і вдоволена простягнулася на килимі побіч Орісиного ліжечка тай заснула. Всі панчохи і кошик з нитками пішли на своє місце. Тихо стало в кімнаті...

Рано Оріся збудилася, глянула на годинник. Була вже досить пізна година і час було вставати та йти до школи. Але Оріся не вставала, бо в кімнаті було зимно. Подрімала ще якийсь час, знова глянула на годинник. — Ов! пів до осьмої — пізно! Схопилася з ліжечка та

до панчішки. Шур! ногою, тай поза панчішку... Шур другий раз, тай знову не туди куди треба. — Що се таке? Не можна ані руш вдягнути панчішки на ногу!

Протерла очі — думає: Може я сплю? Може добре не бачу? Підбігла до вікна, до світла оглядає панчішку

на всі боки і... О, горе! отвору в панчішці цілком нема, зацирований! А на долині, де були діри, два величезні гудзи.

— Боже мій! Що тут робити? — Глянула на годинник: три на осьму! А тут ще почула під пальцями, що панчішка мокра. Якжеж тут порадити собі? Мама дома нема, десь вийшла. Біжить Орія до кухні до старої няні.

Няня оглянула панчішку, покивала головою і сказала:
— Нема сумніву, що се зробили якісь духи. Певно
домовики! Се чари!

— Так! — сказала Оріся — але що робити? —

Радьте скоро, няню кохана, радьте, змилюйтеся, бо вже
пізно до школи. Може вдягнути літні панчішки?

— Борони Боже! — закликала няня. — На такий
мороз? Не можна! Ходім до кімнати, пошукаємо інших.

Почали шукати. Показалося, що всі Орісині зимові
панчішки, ще гірше подерті та брудні, лежали звинені
в клубок в Орісиній шафці. Не було в чім вибрати.

Доперва няня взяла ножиці, попорола все те, що панчішка в ночі поцирувала, наставила желізко і горячим висушила панчішку. З тяжкою бідою Оріся вибралася до школи.

Сумно йшла до школи, а по дорозі випитувала панчішку:

— Скажи, скажи, хто се зробив мені такого збитка? Чи дробенята, чи домовики?

— Ані одні, ані другі! — відказала панчішка. — То я зробила! Я сама, бо мені вже обридло в такім занедбанню жити! — Тай панчішка розказала Орісі про всьо, що діялося в ночі.

Як Оріся прийшла до школи, вже було дуже пізно. Учителька записала собі се спізнення Орісі в деннику.

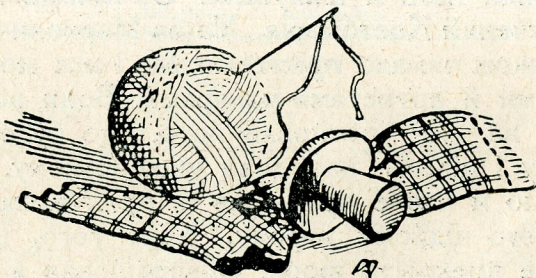
На щастя все те, що ми тут почули, то був лише такий сон Орісі. Але то був позиточний сон. Оріся не могла того сну забути через цілий день, а вечером взялася до цирування й прання панчішок, щоби часом сон не здійснився.

Мама і тато дивувалися, чому пустійка Оріся нараз така поважна та пильна стала.

Ніхто не знав нічого. Тільки один місяць знав, бо то він напровадив такий сон на Орісю.

Місяць всьо знав, але нікому про нічо не сказав.

Галя.

Для сліпого.

Прибіг хлопець до пекарні.
Каже хліба дати.
— А білого, чи темного? —
Став пекар питати.

— Дайте скоро, не питайте,
Все одно, якого!
Він і так не буде знати,
Бо се... для сліпого!

Михайло Кумка.

Сімдесять літ минає...

Послухайте, діти, сумної казки. Не казки, але дійсної правди.

Сього року, дня 10-го березня, минає рівно 70 літ, як умер найбільший поет України — Тарас Шевченко. Скажемо кілька слів про ту сумну подію, яка вже тоді вкрила була глибоким смутком усю Україну, бо сеж не стало найкращого її сина.

Місяць березень непривітний, сірий, холодний і вогкий. Такий він усюди, а ще гірший буває в далекій північній Московщині, в її столиці — Петербурзі.

Та серед сірої березневої мраки була в великім місті одна хатина, що хоч і вбога і скромна, але була дня 9 березня 1861 р. соняшна, тепла і весела. Се була кімната поета Тараса. Він по довголітній неволі отримав (три роки передше) дозвіл вернутися в Петербург і тут почав відживати по всіх трудах заслання. Правда, його мрії линули на рідну Україну і він, мимо всяких перешкод, таки побував кілька місяців (у літі 1859 р.) у своїх приятелів на Україні, — але на постійне замешкання на Україні покищо не міг дістати дозволу і мусів сидіти в Петербурзі. Та всеж таки і тут мав поет своїх добрих друзів — Українців, що любили його й шанували. От приміром: письменник Куліш, учений Костомарів, Марія Марковичева (Марко Вовчок), а також чимало приятелів мав і між московськими письменниками й артистами-малярами. Вони всі підтримували Тараса на дусі, потішали його, що буде краще небаром і йому і цілому народови українському. Він вірив у кращу долю й охоче працював з приятелями для культурно-освітнього підйому народу. Крім того, що і в той час писав ще прекрасні вірші, співпрацював в українськім журналі „Основа“, який почав друкуватися 1861 р. в Петербурзі. А й за українських діточок не забув найкращий наш поет. Він уложив в січні 1861 р. для них „Буквар“, і сей буквар був одним з перших українських букварів, бо тоді ще й шкіл українських не було.

Оті то приятелі Тараса наповнили хату поета сонцем

своїх усмішок, теплом своїх привітів і веселістю своїх думок, у день 9 березня 1861 року. Сеж була річниця уродин поета. Йому того дня минало 47 літ життя. Се були Його треті уродини на волі...

Весело було тої днини в хаті поета. Він щиро приймав гостей, жартував з ними й розмовляв про поважні справи, а над усе тішився відомістю, що небаром будуть скасовані кріпацтво і панщина. Народ діждеться тої золотої волі, за яку ціле своє життя терпів поет і яку так прекрасно оспівав у своїх безсмертних творах.

Та приятелі запримітили, що поет був того дня чогось надзвичайно блідий і серце їм стискалося з жалю, чи діжде він того радісного дня. І так сталося. Другого дня раненько, 10 березня 1861 року, поет ще встав і пробував ходити по кімнаті, та коли хотів зайти чогось до своєї робітні, він упав на порозі... І ще того дня замкнув на віки свої втомлені очі. Перестало битися найкраще серце України. Підтяте неволею не витримало довго... А волю, то є скасування кріпацтва, проголошено аж у тиждень по смерті того Борця за волю...

Поета поховали приятелі спершу в Петербурзі, та за кілька тижнів, таки весною того року, перевезли Його тлінні останки на рідну Україну і поховали їх на горі коло міста Канева над берегом Дніпра, як того бажав собі поет за життя і як пише про се в своїм „Заповіті“:

Як умру, то поховайте
Мене на могилі,
Сер д степу широкого,
На Вкраїні милій...

Від тоді ходить народ на ту могилу рікрічно, віддає їй поклін. А крім того на всіх землях, де живуть Українці, рікрічно згадують і вшановують річницю смерті Тараса, Пророка України, богослуженнями, відчитами та концертами. До такого свята причиняються завжди й свідомі українські діти, яких доля була поетови дуже дорога і за яких Він Господа у своїх віршах молив. Подбаймож, щоби сього року, в сімдесятьлітню річницю Його смерті, українські діти при кожній нагоді гідно й щиро вшанували пам'ять Батька Тараса, нашого великого Кобзаря.

Як Маруся вшанувала пам'ять Тараса Шевченка.

В читальні мав бути дня 10 марта вечером концерт в честь Тараса Шевченка. Маруся власне скінчила вишивати рушничок, що ним хотіла прикрасити портрет Тараса на сцені.

— Чи не гарний рушник? — спиталася мамусі, бо любила, щоби її за гарне діло похвалити.

— Гарний доню! — сказала мати. — І дуже се гарно з твого боку, що ти така свідома дівчинка, що бажаєш і своєю працею причинитися до вшановання нашого найбільшого поета. Певно, що згодом ще краще вшануєш Його пам'ять, ще кращими і ще хосеннішими ділами.

— А чи можна ще чимось кращим прикрасити портрет Шевченка? — запитала цікава Маруся.

— Ти мене не зрозуміла, — сказала мати, усміхнувшись. — Вшанувати пам'ять Шевченка можна не тільки гарним рушничком, але всяким добрим ділом, що виходить на користь загалу, бо Шевченко терпів і жив для загалу, для усього народу.

— Ну, то скажіть мені, мамусю, яким ще ділом я могла би вшанувати пам'ять поета.

— Може трапиться до того яка нагода, тоді й скажу тобі — відповіла мамця!

Концерт був гарний і добре вдався. Татко Марусі, парох того села, мав промову, а Маруся деклямувала віршики „Тополя“. При вечері було тільки й розмови, що про концерт. А по вечері почали читати „Кобзаря“. Читав трохи молодший братчик Марусі, Влодко, а більше Маруся. Прочитали цілі „Гайдамаки“, а потім читали „Катерину“. І мабуть ніхто з них не запримітив, що двері з кухні до їдальні були вічинені, а на порозі стояла увесь час наймичка Настунька й слухала уважно, що то читають.

А коли в кімнаті вже були тільки Маруся й Влодко, Настя якось соромливо підійшла до них і сказала:

— Се дуже гарне, що ви читали. Аж за серце хапає. Що то за казки такі?

— Се не казки, Настю, але вірші Тараса Шевченка!
— відповіла Маруся.

— Розумію, що вірші, але хто то такий є той Тарас Шевченко і де він тепер мешкає, що такі гарні вірші складає?

На сі слова Влодко вибухнув сміхом, а засоромлена Настя втікла до кухні. Їй було прикро, що малий Влодко сміється з її невіжости.

Але Маруся зганила брата за його невмісний сміх, пішла за Настею до кухні і старалася вияснити їй, хто то був Шевченко, що він писав, коли і як умер і чому ми його так шануємо.

— Ой, Господи, чому я не вмію читати! — зітхнула Настя. — Я читала би ті вірші днями й ночами.

Марусі шибнула в голову якась світла думка. Вона подумала собі: Ось, певно се добра нагода, добрим ділом вшанувати пам'ять Тараса. І Маруся сказала:

— Настю, я навчу вас читати й писати і тоді ви будете собі читати Шевченкові твори!

— Ой, любі паннунцю Марусенько, Бог би з вас говорив! — сказала радісно наймичка.

Від тоді почалася правильна наука. Настуня й Маруся вставляли годину раньше всіх, щоби спокійно вчитися азбуки. За три місяці Настя вже поволи читала друковане і плакала з радости, коли сама собі прочитала „Тополю“.

По вакаціях Маруся пішла до школи до міста, а Настю далі продовжав учити Влодко, бо перші найтрудніші підстави були положені.

Хтож опише радіть Марусі, коли вона якось, уже перед Різдвом, отримала поштою лист, писаний рукою Насті. Не вправне але виразне письмо зворушило її ще більше, коли прочитала таке:

„Свій перший лист пишу до Вас, панно Марусю, бо Ви отворили мені світло. Я вже тепер прозріла правдивими очима. Нехай Вас і Вашого братчика Господь обдарить усім добром, що Ви мені сліпій дали пізнати світ Божий. Я читаю чимраз краще, почувете самі на Різдво“.

А крім письма Насті прийшов лист ще від мамці. Мамця писала:

„Я ще не бачила, щоби хто в світі був комусь такий вдячний, як Настя вдячна Тобі, Марусю. Тішуся, що ти, доню, сама зрозуміла, якими ділами найкраще вшанувати пам'ять Тараса Шевченка. Подумай собі: скільки то по наших селах є таких людей, молодих і старих, що навіть не чули про Шевченка і взагалі нічого не знають, бо вони неграмотні! Скільки то гарної роботи жде ще на таких добрих дітей, як ти, Марусю! Коби тільки якнайбільше діточок зрозуміло, що найкраще вшанують пам'ять Кобзаря, коли допоможуть такому незрячому-неграмотному просвітитися. Коли Шевченко пише:

„Обніміте, брати мої,
Найменшого брата!“

то він тими словами взиває також всіх освічених просвітити необразованих, щоби вони зрозуміли не тільки, хто то був Шевченко і які красні його вірші, але також, щоби могли свідомо працювати для нашого народу — бо до сього взиває нас усіх Тарас у своїх заповітах“...

Маруся чулася того дня найщасливіша в світі. Се вдоволення відчує і зазнає тільки той, хто знає, що вчинив якесь гарне і корисне діло.

Прочуття поета.

Тарас Шевченко на кілька днів, а може й тижнів, прочував своєю поетичною вразливістю свою смерть. Про се свідчить останній вірш, що його поет написав на кілька днів перед смертю. В тім вірші пише Він між іншим так до своєї Музи:

— Чи не покинуть нам, небого,
Моя сусідонько убога,
Вірші нікчемні віршувать

Та заходиться рештувать
Вози в далеку дорогу?
На той світ, друже мій, до Бога...

Кожда українська дитина повинна мати в себе книжечку п. з.

„МАЛИЙ КОБЗАР“ з гарними
обrazками.
Є се вибір найкращих віршів Тараса Шевченка, які належалоб усім дітям знати та вивчити напам'ять

Ціна книжечки: 80 сотиків, з пересилкою: 1 зл.

Для звеличання пам'яті та поширення культу Шевченка — надається
отся книжечка до масової кольпортажі.

Тарасик-маляр.

(Епізод з молодечих літ Шевченка).

Місяць. Зорі. Ясна нічка.

Спить, втомившись, село в долині, а на горі задрімався парк, що перстеном розлягся кругом панської палати.

І палата спить. Заснула. Віконечка усі темні й тільки місяць вигравав срібним сяйвом на шибках. Тільки зорі заглядають до світлиць. Все поснуло: пан, і слуги, і вартові покрай брам, навіть Бровко, чуйний псище, десь під шопою захропів.

Але що се? Ген на боці, ген у віконечку одному, хтось мов свічку засвітив. Хтось пішов у глиб світлиці, приглядається до стін...

Хто се? Хто се? — шепчуть в парку старі клени до беріз.

*

На столику вуголь, пера, кольорові олівці. На столику скрізь папері. І в сяєві лоївки, кучерявою головою до роботи хтось припав. Малі, чорні рученята швидко водять олівцем і з під пальців виростає малювання, як живе...

Хто се? Хто се? — шепчуть в парку старі клени до беріз.

Хтось піднявся, взяв лоївку і підходить до картин. Приглядається цікаво, світить ближче — і сідає. І знов тільки руки ходять, знов шепоче олівець, знов нова встає картина на папері під рукою.

Гей — то-ж ніч така корстка! Так багато тих картин! І такий вогонь-охота змалювати їх усіх!

Тихше, старі клени в парку! Не шуміть, ой не шуміть! Хай пан спить і хай не знає, що козачок цілу нічку за столом сидить в світлиці тай змальовує картини!

Цілий день — не має часу! — Тихше клени не шуміть! Якби пан устав — пропало! Не дозволить він на се...

*

Враз на вшпиньках до світлиці хтось уходить. Підійшов. Став у хлопця за плечами, приглядається хвилину. І на карк зразу хлопчині паде важко чийсь п'ястук:

— Що се, хлопче?

— Я... я... пане... я малюнки ті малюю...

— Нищиш свічку? І не спиш? А потому цілу днину лазиш як сновида та...

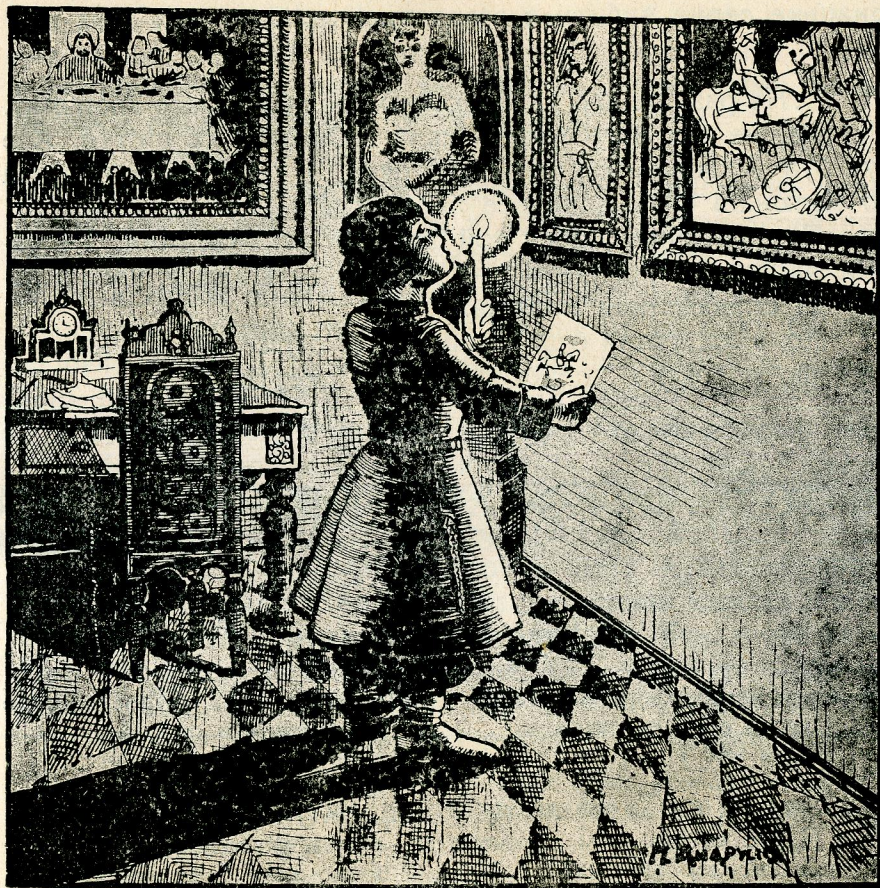
— Пане... я тільки... хвилинку... я так хочу... вміти те...

— Ти маляр! Дивись на нього! Козачок і малярем! І папері пан рукою на долівку:

— Ось тобі!

— Боже... Пане... Сеж у мене... найдорожче, пане мій... До колін припав головою, але пан — о, пан не з тих:

— Не, тобі кріпацький сину, вчитися на маляря! А щоб знав, як у ніч не спати, як нищити світло панське — за те тебе на конюшню! Кілька буків і досить... Гей, Охрім! Ходи тут!

Прийшов льокай і вклонився. Бачить: Пан, і козачок, і папері, і ся свічка — вже на чімсь пан прилапав...

— Завтра йому буків дати, щоб не багнув малювати! А оте — копнув ногою — оте викинь на сміття...

І пішов пан у горниці. А хлопчина в сльозах. Старий Охрім його малюнки мняв та в подолок збирав.

— Спати йди...

Та не спиться в ніч хлопчині. Тож у нього мрій а мрій!
Що там буки завтра! Завтра знову він піде до тих світлиць
і тільки вже не засвітить, а до місяця зрисує, або піде
в парк і знову зо дві статуї начеркне...

Гей! Нема у тебе, пане, ані сили ні кайдан, щоб палке,
юнацьке серце вибити з завзяття і мрій!

*

...Не раз, не два на конюшню брали жвавого хлопчину.
Не раз, не два його праця йшла з Охрімом на сміття. Але
дух був у хлопчини, пильність була, і завзяття тай охота
до малюнків — а вона все перемогла!..

Пан побачив: Щось той хлопець не буденний, не та-
кий як інші! Приглянувся — талан має і віддав його в на-
уку до справдішних малярів.

Бо в хлопчини було серце, було серце як вогонь і як
вже що покохало, то кохало аж до смерти.

Анатоль Курдидик.

Ще спить земля

Ще спить земля в міцних оковах,
ще луг в сніжнім хитоні,
хоч всюди вже рілля готова
приняти зерно в своїм лоні.

Ще Черемош під льодом тихо
до Прута котить філі,
і пташка неоднo ще лихо
терпить і мучиться в безсиллі.

Однак ще день, ще два, а сонце
знов стане в ореолі,
зрадіють діти у віконцях
й стрибатимуть по полі.
Підуть у ліс і на леваду,
підуть у згоді й злуці,
і повно знов буде розради
в забавах по науці. —

Володимир Хронович.

Червоношийка.

(Ескімоська казка).

Неодне з вас, кохані діти, цікаве, чому червоношийка має на грудях малу червону латочку. Тут у нас мало хто знає про се, але Ескімоси, старинний нарід, що мешкає далеко від нас на півночі, серед вічних снігів і ледів, довкруги північного бігуна, знають про се дуже добре. І власне один старий Ескімос розповів мені про те.

Давним-давно мали люди на півночі тільки одно одинокє велитенське вогнище, біля якого грілися, на якому варили їду та яке світило їм у ночі. Мужчини перебували цілими днями на ловах, полювали на тюленів і білих медведів, а жінки й діти збирали дерево і несли його на се величезне вогнище, щоби воно ніколи не вигасло, бо якби се було сталося, то всі Ескімоси булиб погинули. День у день пильнував сього вогнища один Ескімос.

Та король білих медведів ненавидів сього полумя. Якби воно було згасло, то він був би стався королем цілої півночі. А він хотів ним бути. І тому завжди підкрадався, щоби його погасити. Але Ескімоси вартували чуїно.

Одногож дня бажання короля білих медведів сповнилося. Вартівником біля вогнища залишили малого хлопця. Се був справді геройський хлопчина, але був трохи за малий, втомився швидко і задрімав. Сього тільки й дожидав король білих медведів. Він підкрався тихенько, щоби не збудити хлопця, до вогнища і потратував, подусив широкими й великими вогкими лапами одинокє вогнище ескімоського народу. Полумя пригасло зовсім. Тоді пішов він веселий далше і бурмотів вдоволено:

„Тепер ті всі дурні Ескімоси погинуть, а я буду королем півночі“.

Але все те бачила здалека маленька пташина. Як тільки лихий медвідь відійшов, вона підлетіла до розкиненого вогнища. Тут побачила вона в попелі маленьку тліючу ще трісочку. Пташина присіла біля неї та почала піддувати її крильцятами. Вітер, що його зробили пташині крила, піддув швидко полумя і вогнище запалало знова.

Та серед тої завзятої праці біля вогнища, пташина

підійшла трохи за близько до жару. Одна іскорка скочила їй на груди і попарила боляче. І власне те місце, де впала іскра, залишилося вже на завжди червоне на спогад

того, що вона вратувала ескімоський нарід від загибелі. Те все бачив той малий хлопчина, що вартував, бо він якраз у тому моменті збудився.

І від тоді ту маленьку пташину називають червоною шийкою.

З німецького: А. К—к.

Як не діти, то внуки.

Чоловік питає жінки:
— Слухай-но Олено!
Кому лишимо маєток,
Як колись помремо?

— Звісно кому: нашим дітям,
Так, як роблять люде!
— Дуже добре, — а як у нас
Діточок не буде?

— От говориш! Таж не дамо
Чужим майна в руки!
Як у нас дітей не буде,
То заберуть внуки!

Михайло Кумка.

Дивний робітник.

Давно се діялося, більше, як двіста літ тому. В маленькім містечку Грінок у Шотляндії жив убогий робітник, що називався Ват. Він мав синка, Джемса. Бувало, положиться малий Джемс на долівку по середині кімнати тай крейдою рисує собі якісь лінії здовж та поперек.

Один знайомий його батька, коли побачив раз малого Джемса при такій роботі, сказав:

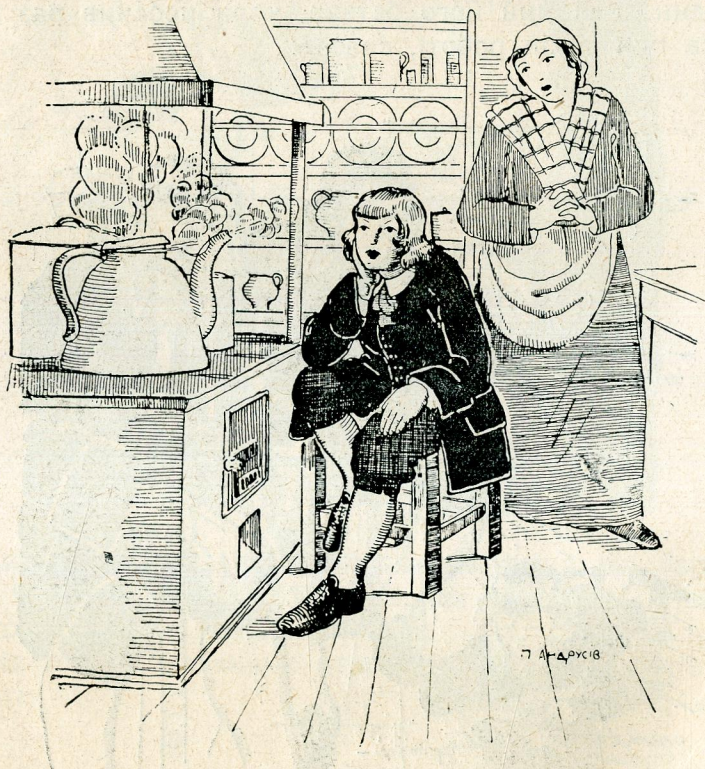
— Як може такий великий хлопець так дурно гаїти час на небелицях! Дайте його до школи! (Джемсови було тоді 6 літ).

— Ваша правда! — сказав Джемсів батько тай записав його до школи.

Хлопець був розумний і цікавий до науки, але часто діялось з ним щось таке, що батько й мати боялися, чи хлопець не хорий на умі. То ходить бувало по кімнаті

і щось думає; то сяде й сидить годину й дві, впиливши очі в одну точку. І їсти тоді не хоче, ні спати, ба й не чує, як мати його кличе.

Одного вечора, коли Джемс мав дванайцять літ, трапилося таке. По вечері поставила мати чайник з водою на кухню. Вода в чайнику почала кипіти і підносити покришку. Звичайна річ. Але ба — кому звичаина, а кому

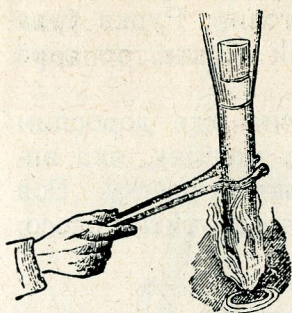
незвичайна. Малий Джемс сів собі біля кухні і вдивлявся в чайник, не відвертаючи від нього очий.

— Господи Боже! — зітхнула мати, коли хлопець сидів уже з пів години неповоротно на місці. — Знову нашому Джемсови приплило щось до голови! Джемсе!

— Що, мамо? — кликнув заляканий хлопець, мов би його зі сну раптом збудили.

— Чи ти чайника не бачив? Уже пів години не зводиш з нього очий, наче би він був якесь зачароване чудо!

Та хлопець не чув дальших слів матери. Він далі вдивлявся в чайник і в стукіт покришки, а в його голові роїлися дивні думки.

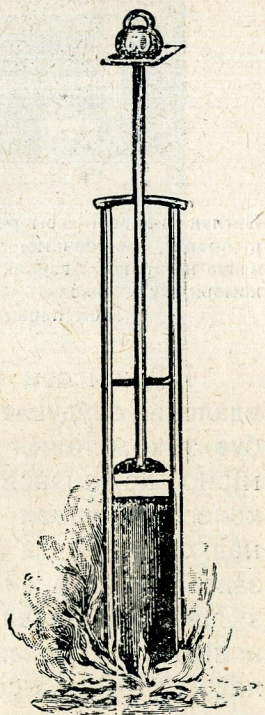

— Що се підносить покришку? — думав собі Джемс. — Ага! Се пара! Коли вода кипить, то замінюється в пару, а пара старається утікати з чайника. А що покришка її здержує, то вона піднесе покришку і втіче, а тоді покришка знову спадає, — а за хвилину пари знову прибуде і вона знову підносить покришку і втікає. І так пара бух-бух-бух, а покришка стук-стук-стук. Алеж бо сила в тій парі. Ніби нічого

не видно, ніби дим, навіть не вітер, а покришку підносить. А якби так кипіла вода у великій чайнику, таким, як яка бочка, то певно та пара піднесла би і більшу покришку. От раз сила!

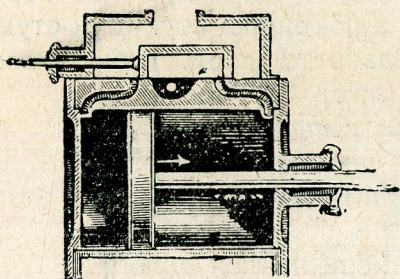
І хлопець довго ще сидів, а коли нарешті пішов спати, то затрівожена мати радилася батька, чи не піти би з хлопцем до лікаря.

А Джемс і в ночі роздумував і не одну нічку провів безсонно. А як підріс, узявся до практичного випробування усього того, що змалку передумав. В залізну рурку — ніби наперсток — налив води і міцно заткав корком. Тоді почав ту рурку ogrівати над огнем. Вода в рурці стала кипіти, пара почала шукати собі виходу і раптом — трах! — корок вилетів з рурки, мов куля з рушниці. Мусів вилетіти, хоча Джемс добре його забив, бо пара займає багато більший простір, аніж вода, з якої вона повстала. З тієї води, що була в малій рурці, повстане стільки пари, що заповнила би 1700 таких рурок. Отже якби пара не вибила корка, то розсадила би рурку і втікла би!

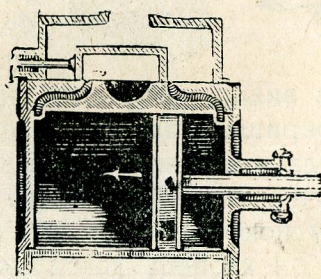

А згодом зробив багато інших спроб. В залізну рурку припасував толок, що щільно приставав до стін рурки, але міг порушатися в гору і в долину. В рурку налив води, заткав тим толоком. До сього толока прикріпив держак, а на ньому була підставка з тягарцем 60 фунтовим. Рурка була невеличка, але коли вода почала в ній кипіти, то пара піднесла той толок з тягарцем у гору.

Роблячи такі спроби, Джемс, будучи вже дорослим і освіченим чоловіком, задумав збудувати машину, яка використовувалаб велику силу пари на якусь роботу. Вся вага була в тому, щоби ту пару примусити крутити колесо.

Вигляд парової комори й циліндра в прорізі, де бачимо: як толок йде з ліва на право. Угорі зазначений отвір комори, куди виходить випихана толоком пара

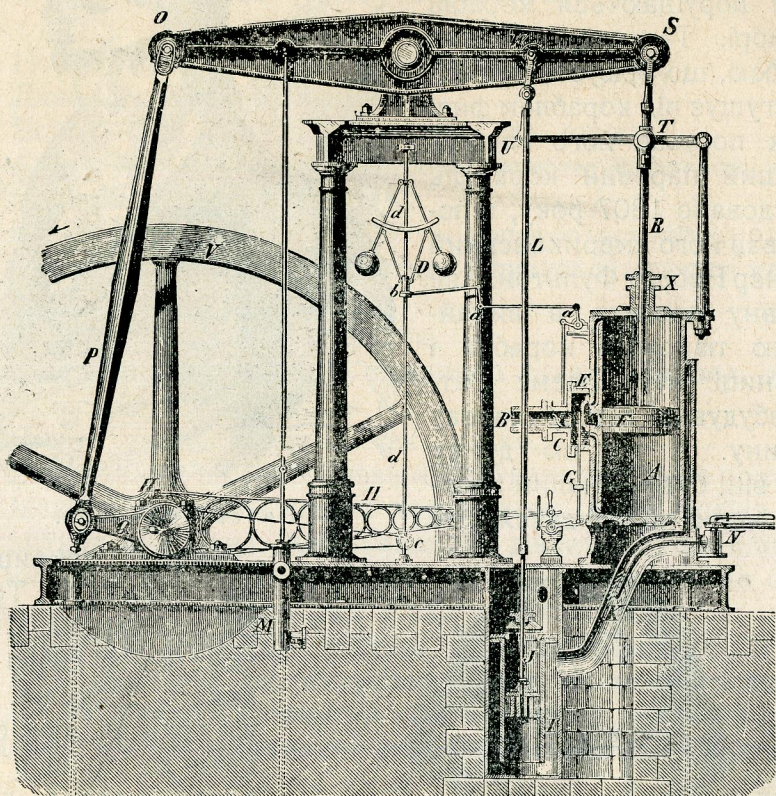

Вигляд тої самої комори й циліндра — коли толок йде з права на ліво. Пара входить до циліндра завдяки рухомій засуві і пахає толок в напрямі, який означений на образку стрілкою.

І Джемсови Ватови, по довгих роках праці та досвіду, вдалося збудувати таку машину. Підставою тої машини був також такий толок, але настільки уліпшений, що рівномірно порушався в ліво і в право і тим чином обертав колесо. Діялося се так, що вода кипіла в окремій кітлі над огнищем, а пара йшла з кітла одним проводом (В) та заходила до рури (А), але двома дорогами-розгалуженнями: з ліва і з права. Порушуючи толоком (F) на переміну в ліво то в право, обертала одно більше колесо, а те колесо, злучене всякими способами з другими меншими колісцями, могло пускати в рух цілу машину.

Таку машину збудував Джемс Ват у році 1781, маючи 45 літ. І саме того року вродився в шотландськiм містечку Вайлїам — Джордж Стівензен, що став потім інженером і на

основі машини Джемса Вата побудував першу льокомотиву й залізницю, в році 1825. Бо і льокомотива побудо-

Вигляд парової машини сконструованої Джемсом Ватом:

A — КОМОРА (циліндер) куди доходить пара трубою **B** з окремого кітла (якого тут на образку нема); **C-E** ПАРОВА КОМОРА з рухомою засувкою та 2 отворами; ручка **G** пересуває ту рухому засувку — замикаючи та отворяючи раз один — то знова другий отвір до циліндра, щоби туди допроводити, чи випустити пару: **F** — се круглий ТОЛОК, який щільно прилягає до стін циліндра (**A**); пара, що дістається з парової комори (**C-E**) до циліндра (**A**) підносить толок, який є прикріплений довгою ручкою (держак) **R** до рухомої (переносної) ПІДОЙМИ **S-O**, якої окрема рама **p** (КОРБА) є сполучене з розгоновим колесом. В наслідок підношення й опадання толока в циліндрі, порушається правильно підойма **S-O** обертаючи своїм рухом розгонове колесо **V** і в той спосіб витворює силу оборотову, потрібну для виконання праці іншими машинами, які є сполучені з колесом розгоновим при допомозі шкіряного трансмісійного (переносного) паса. **D** — регулятор для управління рівномірного обороту колеса розгонового. Він отвиріає або замикає доплив пари до комори парової (**C-E**).

вана на підставі першого способу Вата: ogniще огріває воду, вода кипить, а пара, спрямована різними рурками,

порушає толоки, а через толоки колеса. Подібно силою пари порушаються кораблі на морі. Там пара обертає шрубою, що вривається в воду, згущує під кораблем філі і так посуває його вперед. Перший паровий корабель побудовано 1807 року, а побудував його американський інженер Роберт Фультон. Але головну заслугу в винайденню парового корабля і залізниці має Джемс Ват, що збудував першу парову машину. А на сю думку впав він, будучи малим хлопцем, коли приглядався, як

Роберт Фультон.

Джемс Ват у старшому віці.

„танцює“ покришка на чайнику. Тому Вата уважає все людство за свого великого добродія, бо він показав, як заставити до праці в користь людини того дивного робітника, що має таку величезну силу, хоча виглядає так непоказно: пара з киплячої води! Вона гонить нині всі залізниці і всі кораблі світа, що перевозять людей і товари багато разів скорше, як робили се колись коні, воли або вітрильні човна.

Не цілуй мене!

Новина сталася в школі: лікарка приїхала.

Дивно було Марійці.

Вона знала, що лікаря кличуть до хорого.

А тут усі діти в клясі здорові: бігають, сміються, а до них приїхала лікарка.

Може буде щепити віспу? — догадуються діти.

І се ні... Лиш оглянула дітий. Опукувала грудну клітку, обслушувала слухавкою.

Се було для дітий іграшкою,

Жваво розбиралися до сорочки і ставали в ряд, жартуючи весело.

Лиш з очима не йшло так гладко.

Вивернення лікаркою повіки відчували діти дуже прикро.

Марійці здавалося навіть через часок, що її повіка так і лишиться викочена. Аж злякалося дівчатко. Але кліпнула сильніше раз, другий і знов радісно дивилася на світ, як давніше. Лиш слези раз у раз текли з очий.

Лікарські оглядини тревали ціле передполудне.

Діти помітили, що лікарська праця не така то легка. Лікарка, оглядаючи четвертий десяток дівчат, була вже дуже втомлена. Однак скінчивши оглядини казала дітям вернути до лавок. Сама заняла місце учительки і розбалакалась з дівчатами. Розказувала їм про страшних, хоч невидимих для чоловіка, ворогів людського здоров'я: про заразки хоріб. Перестерігала дітий, щоб не терли очий нечистими пальцями, не віддихали устами лиш носом, не брали їди брудними руками, бо те все сприяє поширюванню недуг.

Діти довідалися про доцільність наказу: „Не плювати на долівку лиш до сплювачки“. Зрозуміли, як що хора людина плює по всіх усядах, то тим самим занечищує своє оточення заразками страшної недуги: сухіт або туберкульози. Ся недуга десяткує людство, бо на 100 випадків смерті 80 буває від туберкульози. Дальше звернула лікарка увагу дітий на нездоровий звичай цілування в уста, який теж розносить заразки сухіт з хорої людини на здорову.

На найбільшу небезпеку бувають наражені малі діти, що їх старші люди люблять цілувати в усточка, передаючи їм з поцілуями дрібки слини, в яких нераз аж кишить від заразків ріжних. Діти зацікавлені розговором з лікаркою самочинно звернули увагу, що і в їх клясі теж завівся між дівчатами звичай частих поцілуїв в уста.

Йдучи за радою лікарки постановили від тепер витатися лише через подання руки, або словним привітом. А виходячи зі школи перевели постанову в діло.

— Здорова була, Одарко!

— Майся гаразд, Олю!

— До побачення, Ганусю!

Так лунав гомін поздоровлень дівчаток замість колишніх взаємних поцілунків.

II

Поспішає Марійка домів. В її головці бренять заєдно слова перестороги, що їх почула нині від лікарки. Роздумує дівчинка над ними, розбирає їх по своєму. Найбільше вона перенялася небезпекою, яка грозить маленьким діточкам від поцілуїв в уста. Бо в Марійки теж була маленька сестричка Даруся. Дуже-дуже любила дівчинка це грубеньке рожеве дитиня, яке завжди витало Марійку своєрідним веселим гомоном і щирим усміхом беззубих усточок. — Йой! — аж здрігнулась дівчинка згадавши, як то ріжні тітки, бабусі, а там і сусідки, що тулячи до себе Дарочку, залюбки цілують ті маленькі дитячі усточки.

— Дарочка в небезпеці! — бож кожний поцілуй несе дитині багато-багато заразків недуг. А ще та тета Наталя так кашляє.... Марійка постановила охоронити сестричку перед небезпекою туберкульози.

Але як?...

Сказати впрост котрій сусіді, щоби не цілувала дитини? Ні, се неможливе! Зараз буде образа, гнів.

Скажуть: „Яйце мудріше від курки...“

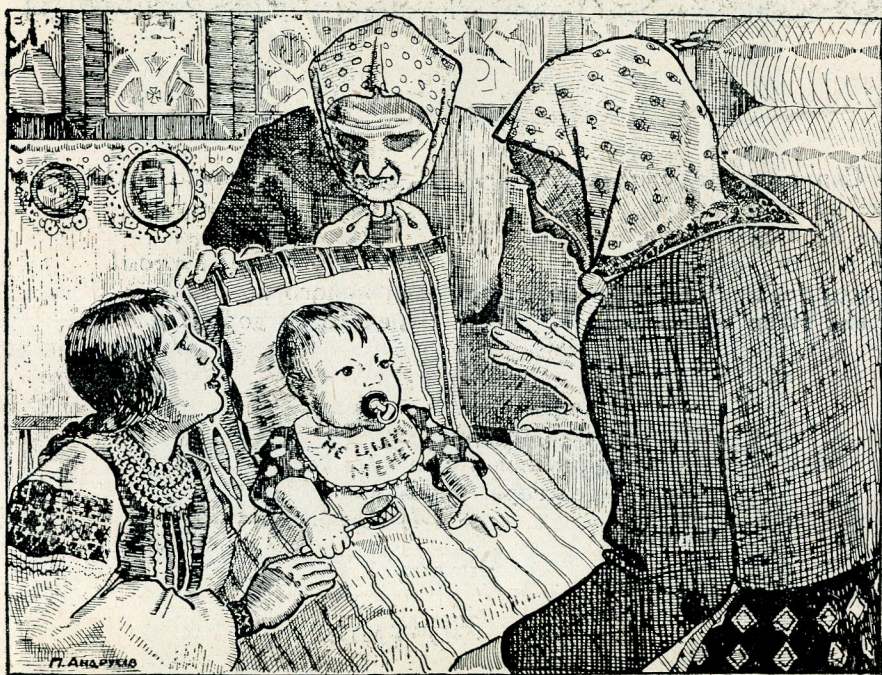
Але Марійка мусить щось придумати...

І придумала.

Зближались Дарусині іменини. Мама піддала Марійці думку, щоб вона вишила з цеї нагоди сестричці підборідок.

— А як вишити? — питається донечка.
— Мама дає їй волю.
— Як сама хочеш! — каже.

Марійка аж сплеснула в долоні з утіхи. І взялася до роботи. Вишила на білому тлі підборідка гарний шлячок, а над ним умістила напис: „Не цілуй мене!“ Радіючи своїм помислом завісила сестричці підборідок.

І охоронила дитинку від небезпеки поцілуїв.

Бо навіть бабуса, коли прийшла поздоровити Дарочку з нагоди її імянин, прочитавши на підборідку напис-приказ, не поцілувала дитини в усточка, хоч дотепер се було в її звичаю. Здержалась від ціловання Дарці також тета Наталя. Взагалі кожному, хто йшов витатися з Дарцею, впадав найперше напис на підборідку тай приводив до застанови, що дитини не належить цілувати. І давали Дарочці спокій. А Марійка затирала рученята з утіхи, що вдалося їй в такий спосіб забезпечити сестричку перед недугами.

Ще більше зрадла дівчинка, коли, несподівано для неї

самої, придуманий нею для Дарусі напис увійшов у моду і щораз то більше діточок можна було бачити з підборідками з наказом: „Не цілуй мене!“

Ся мода виперла звичай ціловання дітей в уста кимнебудь.

Іванна Блажкевичева.

Зимою.

— Сипле, сипле, сипле сніг...—
Вже не видно доріг,
Вже не видно слідів,
Де горбок, а де рів,
Всюди гладко, всюди рівно,
Тільки вітер виє гнівно
Від лісів.

Гарно, гарно, гарно так!
На горі стоїть вітрак
І махає крилом:
— Нуте, хлопці гуртом!
Від мого порога
Пречудесна дорога
У ярк.

Хлопцям того й не кажи,
Хоч ти їх привяжи,
Відірвуться і санками
Через гори, через ями
Шкереберть!

Богдан Л.

Хибно зрозумів...

Шкільний інспектор приїхав раз до одної народньої школи та зайшов до першої класи, в якій відбувалася якраз наука релігії.

Отець катехит вибирав самі легкі питання, щоби хлопці швидко і правильно відповідали.

„Що сотворив Бог першого дня?“ — скаже нам Івась Крілик. Довга надума. Нема відповіді.

Інспектор хоче допомогти Івасикови й показує вгору рукою, якраз на лампу, що висіла в класі.

Івасик зрозумів:

...„Першого дня сотворив Господь Бог... лампу“.

Картини зі «Світикового Альбому».

Се два гарні козаченьки
Із подільських піль,
А їх місто має назву:
Город Тернопіль...
Старший зветься Леонідик,
Другий — Ігор є,

Він ще тих Полівців хижих
На Дону не бє. —
Але в битві він відважний,
Бо то хлопець зух,
Тільки з ним ви зачепіться,
Зараз зробить рух!

Оба зуться Соневицькі,
Все на „Світик“ ждуть —
Тай оба його читають,
І загадки шляють.

Історію України
Люблять над усе,
Ждуть, коли „Малий Історик“
Знов писать зачне.

Най-же славно процвітає
Той подільський цвіт, —
Ім зі Львова у Тернопіль
„Світик“ шде привіт!

Ю. Ігорків.

Услужний братчик.

„Може зволить твій вороний
Кілька хвиль заждати, —
Поможи мені, Петрусю,
Нитки розмотати“.

Петрик радо всім поможе,
Бо він чемний досить,
Він поможе і сестричці,
Що так гарно просить.

„Добре! Коник зачекає —
Хвильку я постою!“ —
Станув Петрусь терпеливо,
Хоч і рвесь до бою...

Та як вже клубок змотають
В сідло скочить справно —
— Дрожить люті вороженьки,
Поборю вас славно!

За: Ор-Отом.

Загадки.

Складова загадка (2 точки).

З 42 складів: Я, ка, пор, ї, те, ніт, ра, лик, на, ки, фон, ги, тай, те, ся, ка, мо, ка, чи, ка, са, май, чі, ї, ко, ка, ки, ле, ду, ти, у, бо, ла, те, Бра, ка, на, ла, ме, кар, ла, Ни — уложіть 14 трискладових слів після поданих значінь сих висказів. Опісля — починаючи від середнього складу першого слова з гори, додаючи по одному складови дальших слів — відчитайте звісний заклик із Шевченкового «Послання».

Значіння висказів:

1. Духова праця.
2. Святочне печиво.
3. Звісний овал.
4. Російські волокити.
5. Місто при Дунайським гірлі.
6. Інакше: образ.
7. Інакше: гріб.
8. Штучний погній.
9. Заморська птиця.
10. Острів на Атлянт. океані.
11. Прилад до говорення на віддаль.
12. Мужеське імя.
13. Тим накривали козацьке тіло по
14. Штучний насип із землі. [смерти.

Хрестикова ломиголовка (5 точок).

(Уложив Леонід Соневицький).

1				2						3				4
				5	6					7				
				8		9		10						
			0	X	X	X	11	X	X	X	X			
12	13		X				14					15		16
17			18	19			20				21	X		22
			23		24				25		X			
			26					27			X			
28			29				30		31		X			32
33			34			35		36		37	X			38
39			X				40			41		42		
			X	X			43	X	X	X	X	44	X	
							45							
							47							
49										50				

7. Частинна сплата.
9. Південний куш.
10. Інакше: придане.
11. Предмет щоденного ужитку
13. Рід глини. [людей.
16. Оклик.
19. Інакше: Троя.
21. Інакше: повідомлення (чуже слово).
24. Доплив Оази (в Франції).
25. Довгий протяг часу.
30. Інакше: пожива.
32. Український композитор.
35. Грецький різьбар.
36. Інакше: стогін.
38. Голос кози.
40. Інакше: утиск.
41. Інакше: їжа.
43. Мешканець британського
44. Мужеське імя. [острова.

Поземо:

- Значіння слів.
- Прямовисно:
1. Гора дрога кождому Українцви.
 2. Земне підвисення.
 3. Збірник всди.
 4. Місцевість звязана з особою
 6. Городовина. [Б. Хмельницького.

1. Інакше: мурава.
3. Імя фараона.
5. Інакше: від.
7. Грецька назва букви.
8. Вічне місто.
10. Інакше: окріп.
12. Чеснота Божа.
14. Збіже сіяне весною.
15. Близький свояк.

17. Скорочення слова: кляса.

18. Заіменник.

20. Інакше: підклад

21. Міра поверхні.

22. Грецька назва букви.

23. Злучник.

25. Перша жінка.

26. Грубий річний пісок.

27. Залізний шнур.

29. Вуж-давун.

31. Германські боги.

33. Прикмети людини.

34. Заіменник у славянських мовах.

35. Пахучий куш.

37. Одиниця електричності.

38. Заіменник.

39. Інакше: прапор.

40. Стручкова рослина.

42. Рід збіжа.

45. Домашнє звіря.

46. Голос ворони.

47. Оклик до безроги.

48. Злучник.

49. Інакше: тюрма

50. Молочний продукт.

Букви на місцях хрестиків, читані починаючи від О на право, опісля в діл, потім на ліво, вкінці в гору — дадуть відомий заклик Поета.

Буквова загадка (3 точки).

(Уложила Одарка Лакуста).

Маємо даних вісім слів, що означають: 1) церковна посуда; 2) одиниця народу, замешкалого не півночі Європи й знаного з історії України; 3) грецький лісовий бсжок; 4) ріка в Італії, 5) мужеське ім'я, 6) вулкан у Сицилії, 7) місто над Каспійським морем, 8) острів на Егейським морю. Всі слова мають мати по чотири букви, а всі треті букви кожного з тих слів, читані з гори в низ, мають да-ти прізвище нашого найбільшого поета. Які то слова і котрий то поет?

Хід шахової вежі (2 точки).

О	ва	чен	не	гні	ко	му	є
гим	гра	чі	ді	є	си	на	о
ка	Ви	дим	че	ї	о	пла	ді
о	ім	до	чам	го	брим	рять	ал
дість	ви	Шев	за	ра	я	і	ють
ро	бо	ло	гріщ	мо	до	лю	ним
ве	та	зом	се	є	чах	лих	ма
зи	ка	мо	я	му	в	зи	ло

Починаючи від складу О ідіть слідом шахової вежі, й відчитайте початок вірша і прізвище поста.

Звукова ломиголовка (2 точки).

Возьми в брата тай у мами,
Потім в стрийка тай у баби,
Та ще й в сина!
Потім в швагра тай у тещі,
В вуйни, мачухи і тети,
В доньки, вуйка, в решті в тата...
По звукови в них возьми,
Імя й назву з них зложи
Й цілости привіт скажи!

Арифметична ломиголовка (1 точка).

(Подала Геня Іванцівна).

Брат зі сестричкою, що ходять разом до школи, одержали від тата коробочку пер і без обчислення розділилися ними.

По обчисленню каже сестричка до братчика:

— Дай мені ще два пера, то будемо мати обоє по рівній часті!

Кілько пер мав брат, а кілько сестра?

Всі загадки дають за розв'язку 15 точок.

Книжечка на часі.

БОГДАН ЛЕПКИЙ:

„ПРО ЖИТТЯ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА“

Сторін 48, образків 12, в твердій оправі. Ціна: 75 сотиків.
(З пересилкою звичайною: 90 сот.)

Книжечка надається до масової кольпортажі та до голосного читання по школах та читальнях у днях Шевченківських обходів.

Замовлення слати на адресу:

Видавництво «СВІТ ДИТИНИ» — Львів, ул. Зіморовича, ч. 3.
(Гроші можна посилати поштовими значками в листах враз із замовлен.).

Нові передплатники «Світа Дитини» на рік 1931-ий з Канади!

З міста Брендон у провінції: Манітоба:

»Рідна Школа« при читальни »Просвіта«; Марійка і Микола Лецишин; Євгенія, Володимир і Мирон Наконечні; Петро Мороз; Анна і Стефан Галаси; Ева Корнят і Євген Цимбалістий.

Сих передплатників придбав Вп. Олекса Мушій, учитель »Рідної Школи« в тій місцевості.

З міста Вест Форт Віліям у провінції: Онтерйо:

Михайло Поперечний; Наталка Яремко; Одарка Каськів; Галя Загаровська; Євген Козло; Марія Костюк; Семен Ткач; Юлія Бегман; Тося Микуляк.

Сих передплатників придбала Вп. Марія Саплива, учителька »Рідної Школи« з тої місцевості.

Наколиб усі учительки й учителі »Рідних Шкіл« у Канаді пішли за ідейним почином вище наведених своїх товаришів — то маленький »Світик« міг би в тисячах примірників гостити між українською дітворою в Канаді тай став би великим помічником для ширення національної свідомости поміж сею дітворою та був би мостом духової сполуки поміж українською дітвою Старого Краю та тою з Нової Батьківщини там — за широким Океаном. ...Нумо — до праці, БРАТИ!

Оповідка:

Хто має старі річники »ДЗВІНКА« — то може їх дуже корисно продати. Потрібні є такі (комплетні) річники з років: 1890 (I), 1891 (II), 1892 (III), 1893 (IV), 1901 (XII) і 1909 (XX). Поодинокі числа (окремі) »Дзвінка« потрібні з таких років: Річник XVІІ з 1906 року — числа: 1, 2, 3 і 4. Річник XXII з 1911 року — числа: 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23 і 24. Річник XXVI з 1924 року — числа: 15, 23 і 24.

Хто має ті річники, чи поодинокі числа, нехай порозуміється листовно та подасть їх ціну на таку адресу: *Михайло Кумка, Winnipeg, Man.*

1673 Arlington Str. Canada.

Хто має інші числа, або комплетні річники — нехай відступить їх для редакційної бібліотеки »Світа Дитини« в дорозі продажі або заміни за які книжки, зглядно за річники »Світа Дитини« або »Молодої України«. Річники мусять бути цілі (комплетні) та не знищені. Багато є таких річників по нашій провінції та валяються вони по шафах, або десь в зукутку на стриху, а для нас вони потрібні. Тому дуже просимо поглядати за ними та нам їх відступити.

Редакція »СВІТА ДИТИНИ«.

„СВІТ ДИТИНИ“

Ілюстрований журнал для дітей,

виходить раз у місяць в обемі 2 арк. друку, книжкового формату.

Умови передплати на рік 1931: місячно 1 зл., кварталю 3 зл., пів-річно 6 зл., річно 12 зл. Для Америки й Канади 1.50 долара річно. Для Закарпатської України 50 кор. річно.

Адреса Редакції й Адміністрації: ЛЬВІВ, ул. Зіморовича. ч. 3.

Від Видавництва.

До сего числа залучаємо виповнені чеки на таку квоту, якою даний передплатник, що їх одержить — залягає по день 31 марта 1931 року (вже з евентуальними залежностями з попереднього року). Хто одержить чек лиш на квоту: 3 зл. — значить, що правильно винен лиш за перший квартал 1931. Хто матиме виставлену більшу квоту — значить, що та решта — се залежність за минулий рік. Хто не дістане чека — не винен нічого. Дуже просимо по можності зараз по одержанню числа надіслати нам ті залежності, бо в наслідок тяжкої фінансової кризи — видавництво не в силі ждати довго на поладження сеї справи тай буде приневолене припинити дальшу висилку газетки всім тим, що не сповнять в час сеї повинности. Число 4-те за квітень одержуть лиш ті, що вирівнають передплату за I квартал тими чеками, що їх з нинішним числом розсилаємо до всіх довжників.

ПО ДЯКА.

Любим школярикам з Біньчарової, грибівського повіту, складає на тому місци щиру подяку за надіслання квоти: 5 зл. з нагоди «коляди»
Управа «РІДНОЇ ШКОЛИ».

Лист до Марійки Олійник у Новім Йорку.

New York, 8 Allen Str.

Люба Марусю!

Чому не відписала досі на мое письмо ще з минулого року? Прошу, дай вістку про себе листом, або через «Світика».
Шлю Тобі щирий привіт з Рідного Краю.

Оленка Стельмах, Жабине, п. Поморяни.

Моя адреса: Ellen Stelmach, Zabinię, p. Pomorzany, East Galicia — Poland.
Дописка «Світика»: Прошу всіх моїх друзів у Новім Йорку, щоби повідомили Марійку Олійник про цей листик.

ЖЕРТВИ.

На пресовий фонд „Світа Дитини“: Вп. Александер Граб з Філядельфії 1 доллар.
Зоня Квасниця 2 зл.; Ірця і Зеня Мазурівні 1 зл.; Оля Зарицька 0.50 зл.

Разом: 3.50 зл. і 1 дол.

На „Рідну Школу“: Ірця і Зеня Мазурівні 2 зл.

На укр. Інвалідів: Ірця і Зеня Мазурівні 2 зл.

✱ ✱ ✱ Видає й за редакцію відповідає: Михайло Таранько. ✱ ✱ ✱

Друкарня ОО. Василян у Жовкві.